

ÇOCUK KİTAPLARINDA DİL SORUNU

Nazmiye ÖZKAN

Hacettepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

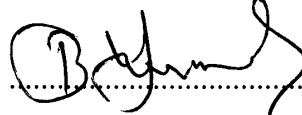
Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Kütüphanecilik Anabilim Dalı İçin Öngördüğü
YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak hazırlamıştır.

Ankara
Haziran, 2001

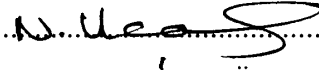
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

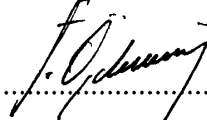
Bu çalışma, jürimiz tarafından Kütüphanecilik Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan
Doç. Dr. Ahmet ÇELİK

Üye
Doç. Dr. Bülent YILMAZ (Danışman)

Üye
Doç. Dr. İnci ÖNAL

Üye
Yrd. Doç. Dr. Nâzan (ÖZENÇ) UÇAK

Üye
Yrd. Doç. Dr. Fahrettin ÖZDEMİR

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../2001

Prof. Dr. Nuran ÖZYER
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın meydana gelmesinin her aşamasında ilgi ve yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Bülent YILMAZ'a teşekkürü bir borç bilirim. Çalışmamıza dil bilgisi yönünden anlamlı katkılarda bulunan Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden Dr. Binnur ERDAĞI'na teşekkür etmek isterim.

Her türlü yardımıyla beni yalnız bırakmayan değerli arkadaşım ve meslektaşım Zekiye ERASLAN'a, Türk Dil Kurumu uzmanlarından Sayın Betül EYÖVGE'ye yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Manevî destekleriyle beni yalnız bırakmayan sevgili eşim ve sevgili kızım şükranlarımı sunarım.

Ö Z E T

Dil, çocuğun en önemli gelişim alanlarından birisidir. Çocuk kitapları çocuğun dil gelişimine anlamlı katkılar sağlar. Bir başka deyişle, çocuğun sağlıklı dil gelişiminde iyi hazırlanmış çocuk kitaplarının rolü büyüktür. Dil konusu çocuk kitapları üzerine yapılan araştırmalarda içerik özellikleri bağlamında değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada, 7-14 yaşlar arasındaki çocuklara hitap eden resimli kitap, masal ve roman-öykü türündeki Türkçe çocuk kitaplarının 1967 yılına göre 1997 yılında dil açısından nasıl bir değişim gösterdiği incelenmiştir. Bu amaçla, 1967 yılında yayımlanmış 24 ve 1997 yılında yayımlanmış 47 olmak üzere toplam 71 çocuk kitabı değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmede anlatım bozukluğu, yazım kuralları, noktalama işaretleri, yabancı ve argo kelime kullanımı ile dizgi hataları temel ölçütler (kriterler) olarak alınmıştır.

Araştırma sonucunda, çocuk kitaplarında 1997 yılında 1967 yılına göre dil kullanım açısından olumlu bir değişim olduğu anlaşılmıştır.

SUMMARY

Language is one of the most important development areas for a child. Children's books contribute to language development of the children significantly. In other words, well-prepared children's books have important roles on the language development of the children. The issue of language in children books is generally examined in the context of characteristics of content.

This study investigates, how illustrated Turkish children's books, tales and story-novels that are prepared for 7-14 years of age group has changed from the point of language rules between 1967 and 1997. We examined a total of 71 children's books, 24 of which were published in 1967 and 47 in 1997, on the basis of the following criteria: syntax, spelling and type-setting errors; use of punctuation marks, foreign and slang words.

We found that the use of language in Turkish children's books has improved positively between 1967 and 1997.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖZET	ii
SUMMARY	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	viii
ÖNSÖZ	x

I. BÖLÜM

I. GİRİŞ	1
I.1. KONUNUN ÖNEMİ	1
I.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE HİPOTEZ	2
I.3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI	3
I.4. YÖNTEM	4
I.5. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ	6
I.6. KAYNAKLAR	6

II. BÖLÜM

II. ÇOCUK KİTAPLARINDA DİL SORUNU	9
II.1. GİRİŞ	9
II.2. ÇOCUKLUK DÖNEMİ (7-14 YAŞ ARASI) ÖZELLİKLERİ	10
II.3. ÇOCUKLUK DÖNEMİ VE KİTAP	13
II.3.1. RESİMLİ KİTAPLAR	18

II.3.2. MASALLAR.....	20
II.3.3. ROMAN VE ÖYKÜLER	21
II.4. ÇOCUKLARDA DİL GELİŞİMİ VE ÇOCUK KİTAPLARI	23
II.4.1. DİL GELİŞİM SÜRECİ.....	23
II.4.2. ÇOCUĞUN DİL GELİŞİMİNDE KİTABIN ROLÜ	28
II.5. ÇOCUK KİTAPLARINDA TÜRKÇE DİL BİLGİSİ	34
II.5.1. ANLATIM BOZUKLUĞU	34
II.5.1.1. ÖZNE NESNE VE YÜKLEM SIRALAMASINDAKİ YANLIŞLIKLAR	34
II.5.1.2. CÜMLELERDEKİ DEVRİK YAPI	35
II.5.1.3. EKSİK/FAZLA KELİME KULLANIMI	35
II.5.1.4. CÜMLE UZUNLUĞU	36
II.5.1.5. GENEL ANLATIM YETERSİZLİĞİ / YANLIŞLIĞI.....	37
II.5.2. BOZUK KELİME KULLANIMI	38
II.5.2.1. “p, ç, t, k” (ÜNSÜZ UYUMU / BENZEŞMESİ)	
KURALINA UYMAYAN KELİMELER	38
II.5.2.2. BİRLEŞİK YAZILMASI GEREKİRKEN AYRI YAZILAN BİRLEŞİK KELİMELER	39
II.5.2.3. AYRI YAZILMASI GEREKİRKEN BİRLEŞİK YAZILAN BİRLEŞİK KELİMELER	39
II.5.2.4. İKİLEMELER ARASINDA KISA ÇİZGİ (-) İŞARETİNİN OLMASI.....	39
II.5.3. YABANCI KELİME KULLANIMI.....	40
II.5.4. ARGO KELİME KULLANIMI.....	42
II.5.5. YAZIM KURALLARI	42

II.5.5.1. BÜYÜK HARF KULLANIMI	43
II.5.5.2. MI, Mİ, MU, MÜ SORU EKİ, DA, DE, VE Kİ BAĞLAÇLARININ KULLANIMI	44
II.5.5.3. SATIR SONU KELİME BÖLÜNMESİ	45
II.5.6. NOKTALAMA İŞARETLERİ	47
II.5.6.1. NOKTA (.)	48
II.5.6.2. VİRGÜL (,)	48
II.5.6.3. NOKTALI VİRGÜL (;)	49
II.5.6.4. İKİ NOKTA (:)	50
II.5.6.5. ÜÇ NOKTA (...)	50
II.5.6.6. SORU İŞARETİ (?)	51
II.5.6.7. ÜNLEM İŞARETİ (!)	51
II.5.6.8. TIRNAK İŞARETİ (“)	52
II.5.6.9. YAY AYRAÇ (( ))	52
II.5.6.10. KESME İŞARETİ (‘)	53
II.6. DİZGİ HATALARI	53

III. BÖLÜM

III. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME	55
III.1. ANLATIM BOZUKLUĞU	55
III.1.1. CÜMLE UZUNLUĞU	58
III.2. BOZUK KELİME KULLANIMI	59
III.3. YABANCI KELİME KULLANIMI	62

III.4. ARGO KELİME KULLANIMI	64
III.5. YAZIM KURALLARI	67
III.5.1. BÜYÜK HARF KULLANIMI.....	67
III.5.2. MI, Mİ, MU, MÜ SORU EKİ, DA, DE VE Kİ BAĞLAÇLARININ KULLANIMI.....	69
III.5.3. SATIR SONU KELİME BÖLÜNMESİ.....	71
III.6. NOKTALAMA İŞARETLERİ.....	73
III.7. DİZGİ HATALARI	77
III.8. GENEL DEĞERLENDİRME	79
IV. BÖLÜM	
IV. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	81
IV.1. SONUÇ	81
IV.2. ÖNERİLER	84
KAYNAKÇA.....	87
EK KAYNAKÇA.....	98
EKLER	100

TABLOLAR

TABLO NO	SAYFA NO
1. ARAŞTIRMA EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ.....	5
2. ÇOCUK KİTAPLARINDA ANLATIM BOZUKLUĞU: CÜMLE SAYISI İTİBARIYLA	56
3. ÇOCUK KİTAPLARINDA ANLATIM BOZUKLUĞU: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA	57
4. ÇOCUK KİTAPLARINDA CÜMLE UZUNLUĞU	58
5. ÇOCUK KİTAPLARINDA BOZUK KELİME KULLANIMI: KELİME SAYISI İTİBARIYLA	60
6. ÇOCUK KİTAPLARINDA BOZUK KELİME KULLANIMI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA	61
7. ÇOCUK KİTAPLARINDA YABANCI KELİME KULLANIMI: KELİME SAYISI İTİBARIYLA	62
8. ÇOCUK KİTAPLARINDA YABANCI KELİME KULLANIMI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA.....	63
9. ÇOCUK KİTAPLARINDA ARGO KELİME KULLANIMI: KELİME SAYISI İTİBARIYLA	65
10. ÇOCUK KİTAPLARINDA ARGO KELİME KULLANIMI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA	66
11. ÇOCUK KİTAPLARINDA BÜYÜK HARF KULLANIMI: KELİME SAYISI İTİBARIYLA	67
12. ÇOCUK KİTAPLARINDA BÜYÜK HARF KULLANIMI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA	68

13. ÇOCUK KİTAPLARINDA MI, Mİ, MU, MÜ SORU EKİ, DA, DE VE Kİ BAĞLAÇLARININ KULLANIMI: KELİME SAYISI İTİBARIYLA	70
14. ÇOCUK KİTAPLARINDA MI, Mİ, MU, MÜ SORU EKİ, DA, DE VE Kİ BAĞLAÇLARININ KULLANIMI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA	71
15. ÇOCUK KİTAPLARINDA SATIR SONU KELİME BÖLÜNMESİ: KELİME SAYISI İTİBARIYLA	72
16. ÇOCUK KİTAPLARINDA SATIR SONU KELİME BÖLÜNMESİ: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA.....	73
17. ÇOCUK KİTAPLARINDA NOKTALAMA İŞARETLERİNİN KULLANIMI.....	74
18. ÇOCUK KİTAPLARINDA NOKTALAMA İŞARETLERİNİN KULLANIMI: TOPLAM SAYILAR İTİBARIYLA.....	75
19. ÇOCUK KİTAPLARINDA NOKTALAMA İŞARETLERİNİN KULLANIMI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA	76
20. ÇOCUK KİTAPLARINDA DİZGİ HATALARI: KELİME SAYISI İTİBARIYLA	77
21. ÇOCUK KİTAPLARINDA DİZGİ HATALARI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA	78

ÖNSÖZ

Çocuk edebiyatının amaçlarına hizmet edebilmek için çocuk kitaplarının fiziksel ve içerik özellikleri yönünden çok iyi hazırlanmış olması gerekmektedir. Kitabın içerik özelliklerinden birisi olan dil bu açıdan önemli bir yere sahiptir. Diline hâkim, ana dili bilinci gelişmiş, duygu ve düşüncelerini doğru bir biçimde anlatabilen bireyler yetiştirebilmek için, çocuğun ilk yıllarından başlayarak karşılaştığı çocuk kitaplarında, dil kullanımının titizlikle yerine getirilmesi zorunludur.

Çocuğa sunulan, dil hatalarından arınmış çocuk kitapları, çocuğun beğenisini kazanacak, böylece çocuğa büyük yararlar sağlayacak olan okuma alışkanlığı kazanmanın da temellerini atacaktır. Bireyin eğitilmesinde en önemli ve en verimli dönem olan çocukluk dönemi, dil eğitimi açısından da değerlendirilmek zorundadır. Dil eğitimini coşkulu ve sıkmadan yapabilecek en önemli araç ise, belli başlı kriterler doğrultusunda hazırlanmış çocuk kitaplarıdır.

Çalışmada öncelikle dil, dil gelişim evreleri, çocuk kitaplarının dil özellikleri hakkında kuramsal bilgiler verilerek çocuk kitaplarında anlatım bozukluğu, yazım kuralları, noktalama işaretleri ve dizgi hataları ele alınmıştır. Daha sonra örneklem grubuna ait 71 adet çocuk kitabından (resimli kitap, masal, roman-öykü) elde edilen bulgular, tablolarla gösterilmiştir. Bulguların değerlendirilmesi yapıldıktan sonra, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

I. BÖLÜM

GİRİŞ

I.1. KONUNUN ÖNEMİ

Öğretim ve öğrenimin anahtarı, bilgi aktarmanın ve biriktirmenin biricik sağlayıcısı olan dil konusunda ünlü düşünür Konfıçyüs şöyle demektedir: “Dil düzensiz olursa, sözler düşünceyi iyi anlatamaz. Düşünce iyi anlatılamazsa yapılması gereken şeyler doğru yapılamaz. Görevler gereği gibi yapılmazsa âdetler ve kültür bozulur. Âdetler ve kültür bozulursa, âdalet yanlış yola sapar. Âdalet yoldan çıkarsa şaşkınlık içine düşen halk ne yapacağını işin nereye varacağını bilmez. İşte bunun için hiçbir şey dil kadar önemli değildir” (Eren 1990: 47). Dil başlı başına bu denli önemliyken, çocuk ve çocuk kitapları söz konusu olduğunda önemi bir kat daha artmaktadır.

Çocuklar için edebiyat, her şeyden önce dildir. Edebiyat çocuğun dünyasına zenginlik katar. İyi edebiyat, edebî zevki ve güzellik duygusunu geliştirir. İyi bir edebiyat ürünü, çocuğa güzeli sevmeyi, dilini en iyi şekilde kullanmayı, hayal gücünü arttırmayı, kelime hazinesini zenginleştirmeyi, dil bilgisi kurallarını pekiştirmeyi öğretir (Çocuk Edebiyatı 1998: 103, 178; Alpöge 1983: 6).

Çocukların dilsel ve güzel duygular açısından renkli ve devinimli dünyalarına seslenen metinler, anadili duygusunu ve bilincini pekiştirir, gözlem yetilerini geliştirir. Yazınsal metinlerle bireyin anadilini kullanma olanakları zenginleşir (Sever 1993: 14-15; Sever 1998: 6).

Çocuğun zihinsel, duygusal ve sosyal gelişiminde önemli bir uyarıcı olan kitap, eğitim konusunda da önemli bir araçtır (Yavuzer 1999: 156; Kantemir 1979: 197). Dil

eğitimi konusunda bu araçtan yararlanabilmek için ocuk kitaplarında dil kullanımının hatasız olması gerekmektedir.

Bir ülkede yayımlanan ocuk kitaplarının dil açısından nasıl bir durumda olduklarını ve bu durumun yıllara göre gösterdiği değişimi ortaya koymak, ocuk edebiyatı ve ocuk kitapları yayıncılığı açısından son derece önemli görünmektedir. ocuk kitaplarında kullanılan dile ilişkin eksiklik ve olumsuzluklar belirlenmeden bu alanda gelişme göstermek zor ve rastlantısal olacaktır. Bu konuda yapılacak araştırmalar ocuk kitapları yayıncılığında gelişmeler için bilimsel veriler sağlayacaktır. Türkiye’de ocuk kitaplarında dil sorunu üzerine ayrıntılı çalışmalar yapıldığını söylemek gttr. Dolayısıyla, bu konuda bir araştırma gereksiniminin olduğu görülmektedir. Yaptığımız bu çalışmanın sözü edilen boşluğu bir ölçüde de olsa doldurması amaçlanmaktadır. ocuk kitapları üzerine yapılan çalışmaların çoğunlukla ilgili kitapların biçim ve içerik özellikleri üzerine yoğunlaştığı gözönüne alınırsa, dil konusunda yaptığımız bu çalışmanın konunun önemine dikkat çekme anlamında da yararlı olacağı kanısındaız. Ayrıca, çalışmanın 1967 ve 1997 yıllarını karşılaştıran nitelikte olması, ocuk kitaplarında dil konusunda genel gidişe/eğilime ilişkin tarihsel verileri sunmasına olanak sağlamaktadır.

I.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE HİPOTEZ

Literatürde ocuk kitaplarında dil sorunu üzerine özellikle nicel verilerle desteklenen çalışma sayısının son derece sınırlı olduğu söylenebilir. Oysa, bu tür veriler sorunun somut biçimde ortaya konmasını büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır. Toplumsal bir sorunun tarihsel bir temelde alınması sosyal bilimler açısından gerekli kabul edilmektedir. Bu nedenle ocuk kitaplarında dil kullanımının son durumunu belirlemenin yanısıra, geçmişten bu güne nasıl bir değişim gösterdiği ve bu değişimin nedenlerini belirtmek de önem taşımaktadır. Bu temelde yapmaya çalıştığımız **araştırmamızın amacı**; “Türkiye’de yayımlanan Türkçe ocuk kitaplarının (resimli kitap, masal, roman-öykü) dil kullanımını açısından 1967 yılına göre 1997 yılında

gösterdiği olumlu değişimin hangi nedenlerden kaynaklandığını belirlemektir.” Belirlenen bu amaç çerçevesinde **araştırmanın temel problemi**; “Türkiye’de yayımlanan Türkçe çocuk kitapları (resimli kitap, masal, roman-öykü) dil kullanımı açısından 1967 yılına göre 1997 yılında hangi nedenlerden dolayı olumlu bir değişim göstermiştir?” biçiminde ifade edilebilir.

Araştırmanın hipotezi; “çocuk kitaplarında (resimli kitap, masal, roman-öykü) 1967 yılına göre 1997 yılında anlatım bozukluğu, bozuk kelime kullanımı, yabancı kelime kullanımı, argo kelime kullanımı, yazım kuralları, noktalama işaretleri ve dizgi hataları unsurlarına bağlı olarak olumlu bir değişim vardır.” biçimindedir.

I.3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Araştırma, 1967 ve 1997 yılında yayımlanan resimli kitap, masal ve roman-öykü türündeki çocuk kitaplarını kapsamaktadır. Çalışma başladığında gereksinim duyduğumuz verilerin elde edilebildiği son yıl 1997 olduğu için bu yıl seçilmiştir. Başlangıç yılı olarak da 1967 alınmıştır.

Tür olarak resimli kitap, masal ve roman-öykülerin alınmasının en önemli nedeni bunların, Tuncer (2000)’in de belirlediği üzere, Türkiye’de özellikle son yıllarda en çok yayımlanan çocuk kitabı türü olmalarıdır.

Yaş grubu olarak 7-14 yaş grubu seçilmiştir. Bu yaş grubunun hem örgün eğitimde ilköğretim dönemini kapsamaması, hem de “son çocukluk” olarak adlandırılan bir yaşam dönemini içermiş olması seçim nedeni olmuştur. Bir başka deyişle, seçilen yaş grubu hem bir eğitim, hem de bir yaşam dönemini ifade etmektedir. Dolayısıyla seçilen kitap türlerine ilişkin olarak yapılacak değerlendirmelerin belli bir gruba yönelik olmasının daha anlamlı olacağı düşünülmüştür.

1967 ve 1997 yıllarında yayımlanan çocuk kitaplarının gerek sayılarını, gerekse bibliyografik künyelerini belirlemede temel veri kaynağımız **Türkiye Bibliyografyası** olmuştur. Kuşkusuz, bu kaynakta yer alan künyelerin derlenen

kitaplara bağlı bir doğruluk oranına sahip olduğu unutulmamalıdır. Ancak, bunun dışında çocuk kitapları istatistiği elde edilebilecek ciddi kaynağın bulunduğunu söylemek de güçtür.

Örnekleme alınan 1967 yılı çocuk kitapları Millî Kütüphane'den, 1997 yılına ait olanlar ise çeşitli yayın evleri ve kitapçılardan elde edilmiştir.

Seçilen çocuk kitaplarının belirlenen ölçütler temelinde incelenmesi Eylül 2000 – şubat 2001 tarihleri arasında gerçekleştirilebilmiştir. Sayısal verilerin çok fazla olması (rneğin, sayılan noktalama işareti 130.094'dr) inceleme süresini tahmin edilenin çok ötesinde uzatmıştır.

I.4. YÖNTEM

Araştırmada "Betimleme Yöntemi" kullanılmıştır. Betimleme yöntemi, "Olayların, objelerin, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu açıklamaya çalışır. Betimleme; olayları, obje ve problemleri anlama ve anlatmada ilk aşamayı oluşturur. Bilimsel etkinlikler olayların betimlenmesiyle başlar. Bu sayede onları iyi anlayabilme, gruplandırabilme olanağı sağlanır ve oralarındaki ilişkiler saptanmış olur" (Kaptan 1995: 59).

Çalışmanın rnekleme "rasgele örnekleme" tekniği ile belirlenmiştir. Çalışmanın evreni ve örneklemine ilişkin verileri içeren tablo (Tablo 1) aşağıdadır:

TABLO 1. ARAŞTIRMA EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

KİTAP TÜRÜ	YAYIMLANAN TOPLAM ÇOCUK KİTABI SAYISI		ÖRNEKLEME ALINAN ÇOCUK KİTABI SAYISI	
	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	151	153	16	16
MASAL	21	31	3	3
ROMAN-ÖYKÜ	53	283	5	28
TOPLAM	225	467	24	47
GENEL TOPLAM	692		71	

Görüldüğü gibi, 1967 yılında 225 ve 1997 yılında 467 olmak üzere toplam 692 çocuk kitabından 1967'den 24 ve 1997 yılından da 47 olmak üzere toplam 71 çocuk kitabı örnekleme oluşturmuştur. Örneklemin evrene temsil oranı %10,2'dir. İstatistiksel tekniklere göre, örnekleme alınması gereken kitap sayısı 0,95 güven düzeyi ve $\pm 0,05$ hoşgörü miktarına göre 2000 birimlik kitle için 71'dir (Çıngı 1990: 262). Dolayısıyla, örneklem evreni temsil yeteneğine sahiptir.

Örnekleme belirlenirken çocuk kitaplarında telif ya da çeviri oluş nitelikleri de dikkate alınmış ve 1967 yılında yayımlanmış örnekleme giren toplam 24 eserin 12'si telif, 12'si de çeviri eser olarak seçilmiştir. Aynı biçimde, 1997 yılında yayımlanan ve örnekleme giren toplam 47 eserin 25'i telif, 22'si de çeviri eser olarak belirlenmiştir. Örnekleme oluşturan telif ve çeviri sayıları ilgili yılın toplam telif ve çeviri sayılarına orantılı olarak alınmıştır. Bu oran yaklaşık %10 olarak belirlenmiştir.

Örnekleme grubu oluşturulurken en büyük sorun, ilgili türe uygun kitap seçiminde yaşanmıştır. Bibliyografik künye üzerinden belirlenen eser ile karşımıza çıkan eser tür olarak uyum sağlamış, sonuçta örneklem grubu zaman zaman değiştirilmek zorunda kalmıştır.

I.5. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ

Bu araştırma 4 bölümden oluşmaktadır.

I. Bölümde konunun önemi, araştırmanın amacı ve hipotezi, çalışmanın kapsamı, araştırmada kullanılan yöntem, çalışmanın düzeni ile yararlanılan kaynaklar hakkında bilgi verilmiştir.

II. Bölümde dil, dil gelişim evreleri, dilin önemi, dil gelişiminde çocuk kitaplarının önemi ve bir çocuk kitabının dil açısından hangi özelliklere sahip olmaları gerektiği konuları işlenmiş; ayrıca, anlatım bozukluğu, yazım kuralları, noktalama işaretleri ve dizgi hataları örneklerle açıklanmıştır.

III. Bölümde incelenen 71 adet çocuk kitabının (resimli kitap, masal, roman-öykü) anlatım bozukluğu, yazım kuralları, noktalama işaretleri ve dizgi hataları genel başlıkları altında bulguları ve değerlendirmesi yapılmıştır.

IV. Bölümde sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Bundan sonra kullanılan kaynakların yer aldığı “Kaynakça”, “Ek Kaynakça” ve “Ekler” bölümleri bulunmaktadır.

I.6. KAYNAKLAR

Araştırma ile ilgili olarak gerekli kuramsal bilgilere ulaşabilmek amacıyla ayrıntılı olarak yayın taraması yapılmıştır. Taramada kullanılan yayınlar ile sürekli kullanılan temel yayınlar şöyledir:

Child Development (1992-1997)

Childhood Education (1982-1997)

- İmlâ Kılavuzu (1996)
- Library and Information Science Abstracts (1990-1999)
- Millî Eğitim Dergisi (1973-1999)
- Türk Argosu (1959)
- Türk Dili Dergisi (1955-1999)
- Türk Kültürü (1990-1999)
- Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni (1970-1986)
- Türk Kütüphaneciliği (1986-1999)
- Türkçe Sözlük (1966)
- Türkçe Sözlük (1988)
- Türkçenin Argo Sözlüğü (1996)
- Türkiye Bibliyografyası (1966-1968, 1979-1981, 1996-1998)
- Türkiye Makaleler Bibliyografyası (1979-1981, 1996-1998)
- Türkiye Tez Kataloğu (1988-1994)
- Yeni İmlâ Kılavuzu (1965)

Bu kaynaklarda, tarama yapılırken genellikle aşağıdaki konu başlıkları ve anahtar kelimeler kullanılmıştır.

Child or children and reading	Çocuk, çocuklar ve okuma
Child and reading	Çocuk ve okuma
Children and language and reading habit	Çocuklar, dil ve okuma alışkanlığı
Children and language development	Çocuklar ve dil gelişimi
Children literature and language	Çocuk edebiyatı ve dil

Araştırma raporunun yazımında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün hazırladığı *Yüksek Lisans Tezi ve Doktora / Sanatta Yeterlilik Tezi Yazım ve Basım Yönergesi (2000)* kullanılmıştır.

II. BÖLÜM

ÇOCUK KİTAPLARINDA DİL SORUNU

II.1. GİRİŞ

Çocuk literatürü ya da çocuk kitapları üzerine yapılan çeşitli tür ve düzeydeki çalışmalarda “dil” sorunu, bu çalışmaların önemli bir parçası olarak görülmekte ve ele alınmaktadır. Bir başka deyişle, dil sorunu, çocuk kitapları konusunda yapılan araştırmalarda önemli yer tutmaktadır. Bu durumun, dilin genelde insan ve daha da önemlisi çocuk yaşamındaki işlevinden kaynaklandığı söylenebilir. Dil ve onu geliştiren önemli bir araç olarak kitap çocuk için özellikle ruhsal gelişmenin kaynakları sayılmaktadır. Çocuğun dilini doğru öğrenmesi, kullanması ve geliştirmesinin başlıca koşullarından birisi doğru bir dille yazılmış kitaplar okumasıdır.

Kuşkusuz, çocuk kitaplarında dil sorunu konusu çeşitli açılardan ve kapsamda ele alınabilmektedir. Çalışmanın amacına göre konunun belli bir yönü ön plana çıkarılmakta ya da kapsam amaca göre oluşturulmaktadır. Bu çalışmada, dil sorununu, öncelikle, konuya kuramsal alt yapı olması açısından 7-14 yaş arası çocukluk döneminin genel özellikleri, bu dönemde ilgi duyulan kitap türleri, dil gelişimi ve kitap ilişkileri temelinde irdelenmeye çalışılacaktır. Daha sonra dil sorununa ilişkin genel yaklaşımlardan söz edilerek, konu şu alt başlıklar çerçevesinde işlenecektir:

1. Anlatım Bozukluğu

- a) Özne, nesne ve yüklem sıralamasındaki yanlışlıklar
- b) Cümlelerdeki devrik yapı
- c) Eksik/fazla kelime kullanımı
- d) Cümle uzunluğu

e) Genel anlatım yetersizliği/yanlışlığı

2. Bozuk (Hatalı/Yanlış) Kelime Kullanımı

a) “p, , t, k” (Ünsüz uyumu/Benzeşmesi) kuralına uymayan kelimeler

b) Birleşik yazılması gerekip ayrı yazılan kelimeler

c) Ayrı yazılması gerekip birleşik yazılan kelimeler

d) İkilemeler arasında kısa çizgi (-) işaretinin kullanılması

3. Yabancı Kelime Kullanımı

4. Argo Kelime Kullanımı

5. Yazım Kuralları

a) Büyük harf kullanımı,

b) Eklerin kullanımı,

c) Satır sonu kelime bölünmesi.

6. Noktalama İşaretleri

7. Dizgi Hataları.

Sıralanan bu konular araştırma örneklemine alınan kitaplardan verilen örneklemlerle de desteklenecektir.

II.2. ÇOCUKLUK DÖNEMİ (7-14 YAŞ ARASI) ÖZELLİKLERİ

ocuk, doğum öncesi ve sonrası belirli özelliklerin yoğunlaştığı farklı gelişim evrelerine sahip insan yavrusudur. Kendinden sonraki “gençlik” dönemine kadar farklı biçimde evrelere bölünen ve yaş sınırlandırılmasına sokulan son çocukluk döneminin genelde 6-11, 6-12, 6-13, 7-11, 7-12 ya da 7-14 yaş sınırları arasında geçirildiği (Yavuzer 1999: 115; Yörükoğlu 1998: 76; DPT 1995: 36-37; Kantemir 1998: 22)

kabul edilmektedir. “İlkokul Dönemi”, “Okul Çağı”, “Son Çocukluk” olarak adlandırılabilen bu dönem kendine özgü bilişsel, ruhsal, fiziksel özelliklere sahiptir. Bu çalışmada çocukluk dönemi 7-14 yaşlar arası olarak kabul edilmiştir.

Çocukta gelişim özellikleri 7 yaşından itibaren düzenli ve dengeli bir döneme girmektedir. Çocuk bu dönemde beden, motor ve dil gelişimi yönünden belli bir olgunluğa ulaşmaktadır (Yavuzer 1999: 115). Çocukluk dönemi, çocuğun aile yuvasından çıkıp, dış dünyaya açıldığı, toplumsal çevreye iyice karıştığı dönemdir. Bunun dışında, bu dönemde çocukta şu gelişmeler gerçekleşmektedir:

- Cinsel kimlik belirginleşir.
- İyi ile kötüyü, doğru ile yanlış seçme yeteneği gelişmiştir.
- Üstbenlik oluşmaya başlamıştır.
- Anne-baba bağımlılığı azalmıştır.
- Büyüme hızını belli oranda yitirmiştir.
- Dengeleri yerindedir ve el kol becerisi artmıştır.
- Konuşma yeteneği ve söz dağarcığı çok gelişmiştir.
- Zaman, uzay, sayı kavramları yerleşmiştir.
- Hayalle gerçeği daha kolay ayırtedebilir.
- Somut düşünceden soyut düşünceye geçiş başlar.
- Canlı ve hareketlidir.
- Durmadan bir şey öğrenmek, denemek, beceri kazanmak, üstünlük kurmak isterler.
- Oyunlarında üstün adamları, kahramanları yaşarlar.
- Resimlendirilmiş öykülere ve fıkralara merak salarlar.
- Duydukları öyküleri, fıkraları anne babaya anlatmaktan hoşlanırlar (Yörükoğlu 1998: 76-78)
- Düşünce sisteminde “gruplandırma” yeteneği oluşmaya başlar.

- Organize etme ve bir sistem kurma yeteneği gelişir.
- Mantıksal dūřınmenin bařlaması duygusal yařamda dikkate deđer bir dengenin oluřumuna yardım eder.
- Sözcükleri dilediği biçimde kullanabilmesi, yazmayı öğrenmesi, kitapları okuyabilmesi çocuğa haz verir.
- Dil gelişimi hızlanır. Bazen dili bir yetişkin gibi kullanabilir.
- Sıfat ve edat kullanımını gelişir.
- Sorunlarını kişisel girişimleriyle çözmeye başlar.
- Aşırı duyarlıdır ve kolay etkilenir.
- Büyüklerine karşı “karşıt görüşte olma” artar.
- Arkadaşlarıyla rekabeti artar.
- Sorumluluk duygusu gelişir.
- Dūřünce zincirini geriye dođru izleyebilir.
- İki boyutu birden algılayabilir (Yavuzer 1999: 115-122).
- “Somut İşlemler Dönemi” adı verilen 7-12 yař döneminde mantıksal dūřünce yerleşmeye başlar. 12 yaşından itibaren ise “Soyut İşlem Dönemi”ne girer (Yavuzer 1999: 115-122; Alpöge 1991: 62-63).
- Ergenlik döneminin belirtileri başlar.
- Duyarlı, düzenli ve tutarlıdır (Dodson 1991: 96).
- Çevresiyle ilgili ve barışıktır (Gürün 1984: 68).
- Anne babanın yanısıra öğretmenler, oyun arkadaşları ve akrabalar, çocuğun davranış biçimlerini etkileyebilirler (Ziyalar 1981: 160).
- Yüksek sesle başlayan okuma, sessiz okumaya dönüşür.
- Arkadaşları ve sevdikleri arasına kitabı da yerleştirmiştir (Alpay 1990a: 93).

Kuşkusuz, yukarıda sıralanan çocukluk dönemine ilişkin bu özellikler çocuktan çocuğa farklılık gösterebilmektedir. Bu değişikliğin içeriğini ve düzeyini çocuğun yaşadığı toplumsal, ekonomik ve kültürel koşullar belirleyecektir.

II.3. ÇOCUKLUK DÖNEMİ VE KİTAP

İnsan yaşamında özellikle bir yaşından itibaren yer almaya başlayan kitaplar zihinsel ve ruhsal gelişmenin temel kaynaklarından birisi olarak kabul edilmektedir. Okumak sağlıklı, zengin ve güçlü bir kişiliğin oluşumuna önemli katkılar sağlamaktadır. Hangi yaşta olursa olsun, okumanın, dış dünya ile ilişki kurmanın bir aracı olduğu, bunun da bireysel gelişme anlamına geleceği söylenebilir (Alpay 1990b: 120). Okuma, “aklın gelişmesine kendi başına büyük katkı yapan çok düzeyli bir zihinsel işlem” biçiminde tanımlanmaktadır (Bamberger 1990: 1). Okumanın okul başarısı, diğer bir deyişle, eğitime katkıda bulunduğu kabul edilmektedir (Alpay 1990b: 120; Bamberger 1990: 2). Günümüzde bireylerin yalnızca bir okulu bitirmesi yeterli görülmemektedir. Bilim ve teknolojideki hızlı gelişmeden kaynaklanan bu durum, öğrenmeyi yaşam boyu sürekli olması gereken bir niteliğe büründürmüştür. Sürekli eğitim ekonomik gelişmenin sağlanmasında da gerekli bir unsurdur. Bamberger (1990: 3)’e göre, kitapların uzun yaşam boyu kişisel eğitim sırasında oynayacakları pek çok rol olduğundan söz ederek, öncelikle, kişisel ilgiler, gereksinimler ve amaçların okuma yolu ile giderilmesi ve gerçekleştirilmesinin zorunluluğuna dikkat çekmektedir. Kitaplar her insana kendi yolunu bulmada ve kendi eleştiri yeteneğini geliştirmede yardımcı olabilmektedir (Bamberger 1990: 3). Okumak, yaşamı anlamlı kılan, boyutlandırılan ve kişiye seçenekler sunan bir eylemdir (Özçelebi ve Cebecioğlu 1990: 30). Okumanın, özellikle etkili olduğu gelişme alanının dil olduğu bilinmektedir. Bu konu bir sonraki bölümde ayrıntısıyla ele alınacaktır.

Kısaca, okuma bireysel düzlemde gelişmiş bir kişiliğin, toplumsal düzlemde ise verimli bir ekonomi, demokratik bir yapı ve sağlıklı bir toplumun en önemli koşul ve güvencelerinden birisidir (Yılmaz 1993: 10).

Kitap okuma alışkanlığının temellerinin çocukluk döneminde atıldığı genelde kabul edilir bir gerçektir. Çocuğun, bir yaşından itibaren kitapla tanıştırılması, oyuncaklarının arasına kitap konması, kendisine masallar anlatılması, okunması, evde kitap okuyan anne-baba örneğinin olması, bir kitaplığın bulunması, oyunlarında kitap unsurunun kullanılması, büyüdükçe kitapçılara, kütüphanelere götürülmesi özellikle çocuğun okuma öğrenene kadarki döneminde okuma alışkanlığı kazanması açısından son derece önemli ve gerekli görünmektedir. Bu dönemin temel özelliği Alpay (1990c: 113)'in da belirttiği üzere, çocuğun okuma konusunda birine bağımlı olmasıdır. Bir başka özelliği ise, okumaya hazırlık dönemi oluşudur. Bu çalışmanın kapsamına giren 7-14 yaş dönemi ise çocuğun okumayı öğrendiği ve kendi başına okuduğu dönemdir. Önceki dönemde görerek anlamaya çalıştığını, bu dönemde okuyarak anlamaya çalışacaktır. Okuduğunu anlamak için çocuğun bu yaş döneminde de onun ilgi ve kültür alanına bağlı kitaplarla karşılaştırılması önem taşımaktadır (Alpay 1990b: 121). Çocuk kitabı, çocuğun ilgi ve gereksinimlerini karşılayan ve beğeniyle okuyacağı yapıttır (Kantemir 1982: 72). Çocuk kitaplarının, çocukların güven, başarıya, bir gruba kabul edilme, oyun, değişiklik gereksinimlerini karşılama ve estetik duyarlıklarını geliştirme işlevlerine sahip oldukları söylenebilir (Çocuk Edebiyatı 1998: 206-210).

Çocuk kitaplarında dil, anlatım, konu ve karakterler ön plana çıkan unsurlardır. Bu unsurların çocuğa uygun bir biçimde kullanıldığı eserler iyi çocuk kitabı olarak değerlendirilmektedir.

İyi bir çocuk kitabının çocuğun ruhsal ve düşünsel gelişimine katkısı şöyle özetlenebilir:

- Çocuğun dinlenmesine ve bilgilenmesine yardımcı olur.
- Çocuğa canlılık kazandırır.
- Günlük yaşam etkinliklerine katılmasını sağlar.
- Sıkıntı verici nedensiz kaygılardan uzaklaşması ve içinde bulunduğu ruhsal gerginlikten kurtulması için ona güç verir.

- Çocuğa yaşamın değişik yönlerini öğrenmesinde, çeşitli insan tiplerini tanımasında, başka ülke ve toplumlar üzerinde bilgi edinmesinde zengin olanaklar sağlar.
- Çocuğun kendini daha iyi tanması, gerekiyorsa davranışlarını değiştirmesi ve kişiliğini geliştirmesi için ona kılavuzluk edebilir.
- İyilik, doğruluk, çalışkanlık, verimlilik vb. soyut kavramları canlı örnekler aracılığıyla öğrenmesine yardım eder.
- Çocuğun resim, dramatik etkinlikler, müzik vb. sanat alanlarına ilgi duymasına katkıda bulunabilir. Onda beceri duygusunu destekler.
- Çocuğun anadilini geliştirmesine büyük ölçüde yardımcı olur (Çocuk Edebiyatı 1998: 215-216).

Bu dönem çocuk kitaplarını da içine alan **çocuk edebiyatı**, çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayâl, duyu, düşünce ve duyarlıklarına, zevklerine, eğitilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacı ile gerçekleştirilen çocuksu bir edebiyattır. Edebiyat çocuğun dünyasına zenginlik katar. İyi edebiyat edebî zevki ve güzellik duygusunu geliştirir. Kendisini ve çevresini tanımasına, güzel konuşmasına, zevklerinin incelmeye katkıda bulunur. Ayrıca, iyi bir edebiyat ürünü çocuğa yetişkinle birlikte olmanın sağlayacağı güveni de yaşatır (Çocuk Edebiyatı 1998: 9, 103, 178).

Çocuk edebiyatı, ilk çocuktan çocukluk dönemi sonuna kadar yaşanan çocukluk çağlarının duyarlıklarını ve çocuk dünyasının bütün zenginliklerini yansıtır. Çocuksu bir dil, çocuğa göre bir anlatım, çocuksu fanteziler, çizgi-resim bütünleşmesi, çocuk ve edebiyata yönelik ilgilerin toplamı, çocuğa uygun duyarlık gibi unsurlar, çocuk edebiyatının “çocuğa görelilik” ilkesinin parçalarıdır (Çocuk Edebiyatı 1998: 11).

Diğer dönemlerde olduğu gibi, bu yaş döneminde de çocuğun zihinsel ve ruhsal yapısına uygun kitapların seçilmesi, önerilmesi büyük önem taşımaktadır. Çocuğun 7-14 yaş arası özellikleri çerçevesinde hoşlanacağı, ilgi duyacağı kitap ve konular için kesin yaklaşımlar bulunmamakla birlikte bazı genel eğilimler söz konusu olabilmektedir.

Bu özellikler şu şekilde gruplandırılabilir:

7-8 Yaş Grubu: Okula başlangıç yıllarıdır. Çocuk, okuma yazmayı öğrenme ve geliştirme uğraşı içindedir. Çocuğun yaşam hakkındaki bilgisi okuma becerisinin çok üstündedir. Kitapların resimleri değil, yazıları onu ilgilendirmeye başlar. Çocuğun kendi kendine okuyabileceği eserler kavram ve dil açısından çocuğun yaşına uygun öykü ve masallar olmalı, metnin kısa cümlelerin basit olmasına dikkat edilmelidir. Puntoların da küçük olmaması (14-16-18 puntolar yeğlenir) gerekir. Konu ve karakterler çocuğun kavram, yaşam deneyim ve bilgisine uygun olmalıdır. Resimli kitaplar hala sevilerek okunur (Çocuk Edebiyatı 1998: 203-204). Çocuk okuduğu sözcükleri anlamaya çalışırken resimler olayın akılda kalmasına, hayalde canlandırılmasına yardımcı olur. Resimli kitaplar dışında kısa öyküler, masallar ve maceralı gezinti romanlarını da okumaya başlar. Bu dönemin kitapları insan ilişkilerini, doğum ve ölüm karşısındaki davranışlarını, tavır ve tutumlarını, sevgi ve dostlukları nasıl kurduklarını canlı, neşeli, barışçı bir bakış açısıyla işleyebilmelidir (Alpay 1990d: 77). Çocuk peri masallarından hoşlanmayı sürdürür. Bu nedenle bu döneme “büyülü gerçekçiliği okuma yaşı” da denir (Bamberger 1990: 18).

Kısaca, bu dönemde resimli kitaplar, çizgi romanlar, masallar, basit öykü, şiir ve romanlar ilgi çeken kitap türleridir.

9-10 Yaş Dönemi: Bu dönem hayal gücünün en geniş olduğu dönemdir. Bu yüzden klasik fakat uzun masallardan fantezi romanlara kadar hayal gücünü besleyen bütün eserleri okurlar. Gerçekleri bildikleri halde, hayalî unsurları da aynı doğallıkla kabul ederler. Çelişkili bir dünyaları vardır. Diğer okudukları türler arasında, günlük yaşamdan alınma gerçekçi öyküler, başka ülkeler ve ırkların gelenek ve göreneklerini anlatan yapıtlar, basit makinelerin çalışmasını açıklayan kitaplar, fabllar, vahşi doğayla ilgili öykü ve şiirler bulunmaktadır. Masallara ilgi hâlâ sürmekle birlikte maceraya karşı istek de başlamıştır (Çocuk Edebiyatı 1998: 200; Bamberger 1990:

18). Çocuk dehşet veren öyküler, güldürüler, izcilik, serüven, araç ve icatlara, ünlü kişilerin yaşamlarına ilgi duymaya başlar.

11-12 Yaş Dönemi: Bu dönemde kız ve erkek çocuk arasındaki ilgi farklılaşması iyice belirginleşmektedir. Erkek çocuk macera isteği arttığından bol bol macera romanı okur. Kız çocuk ise, daha hayalperest ve romantik olmuştur (Yavuzer 1999: 204). Her iki grubun da sözcük ve kavram bilgileri oldukça gelişmiştir. Masallara ilgi azalmakla birlikte hâlâ sürmektedir. Heyecan verici öykülere öncelik verir. Bilim ve buluşlara duyulan ilgi çok yüksektir. Bu yaştaki çocukların okuma arzularının dorukta olduğu, bu nedenle de tarih, biyografi, hayvan öyküleri, efsaneler, doğa ve fen konularındaki kitapları okurlar. Ayrıca gülmek için de okumaktadırlar. Resimli kitaplara ilgisi yavaş yavaş azalmaktadır (Çocuk Edebiyatı 1998: 201). Çocuk kütüphanesini kendisi kullanabilir (Alpay 1990d: 77).

13-14 Yaş Dönemi: Çocukluktan yetişkinliğe geçiş devri olan bu dönemde çocuk ya içine kapanmakta ya da isyankâr bir tutum sergilemektedir. Bu yaşlarda çocuklar örnek alacakları kahramanlar ararlar. Bu nedenle en yararlı eser türü biyografilerdir. Erkek çocuklar sporun yanı sıra fen kitaplarına ilgi duyarlar, macera romanları okurlar. Kız çocuklar ise romantik eserleri, meslek öykülerini ve dedektif romanlarını severler. Ergenlik öncesi gelişme aşaması olarak kabul edilen bu dönemde, ayrıca, evcil hayvanlarla ilgili gerçekçi eserler, tarihsel romanlar, ince mizah içeren kitap ve dergilerden zevk alırlar. Koleksiyon merakları bu yaşlarda artmaktadır. İlgileri çok çeşitli ancak kısa sürelidir. Hayâl kurma güçleri idealizme dönüşür (Çocuk Edebiyatı 1998: 201-202; Bamberger 1990: 18).

Görüldüğü gibi, çok kesin çizgilerle ayrılmaya da 7-14 yaş arası dönemde çocuk fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişimine koşut olarak farklı konu ve türde kitaplara ilgi duymaktadır. Bu dönemde çocukların ilgisini çeken ve bu çalışmaya da konu olan kitap türleri çocukluk döneminin ilk yıllarında etkili olan **resimli kitaplar** ile etkisini giderek azalmakla birlikte, çocukluk döneminin sonlarına kadar sürdüren **masallar** ve

çocuğun zihinsel ve ruhsal gelişimi temelinde bu dönemin ortalarından itibaren ilgi gören **roman-öykülerdir**.

Konumuz açısından bu türleri, özellikleri çerçevesinde ele almak yararlı olacaktır.

II.3.1. Resimli Kitaplar

Çocuğun henüz okumayı bilmediği ya da okumayı yeni öğrendiği yıllarda ilgisini çeken bu tür kitaplarda en önemli öge resimdir. Resimli kitapların genel özellikleri şöyle sıralanabilir:

1. Genellikle 1-7 yaş arası çocuklara hitap ederler ve ayrı bir tür altında toplanırlar.
2. İçinde resim olan her kitap bu tür içine girmez.
3. Resimli kitaplarda, basit bir öykü ya da masal, ardarda resimlerle, hem metin, hem resim yoluyla çocuğa anlatılır.
4. Bazen hiç metin yer almayabilir. Metnin varlığı halinde, resimle metin birbirlerinin tamamlayıcısı durumundadırlar.
5. Resimler tek başına olayı anlatabilecek güçtedir.
6. Bu kitaplar büyük ölçüde göze hitap etmektedirler.
7. Bu eserler çocuklara hem görme, hem de işitme duyularıyla yeni bilgiler verir, dünya ve yaşam hakkındaki gerçekleri yavaş yavaş öğretirken, ilk edebî ve estetik değerleri de kazandırır.
8. Bu kitaplar bazı soyut ve göreceli kavramların öğretilmesinde (küçük-büyük, güzel-çirkin gibi) yetişkinlere yardımcı olurlar.

9. Kitabı ve okumayı sevdirek okuma alışkanlığının başlamasına neden olurlar.
10. Çocuklara resimleri sunarken canlı ve değişik renkler, yeni çizgiler, değişik resim teknikleri de sunarak çocukta görsel estetiğin gelişimini desteklerler (Çocuk Edebiyatı 1998: 202-203; Aral ve Gürsoy 2000: 325). Sözü edilen bu kitapların içeriksel özellikleri ise şunlardır:
  - Çocuğun dış dünyaya ait gelişen bilgi ve deneyiminin ışığında, bir temanın ve bu tema etrafında gelişen basit bir olayın olması gerekir.
  - Konu ciddiden komiğe, gerçekçiden hayal ürünü olanlara, hatta bunların karışımlarına kadar çok çeşitli olabilir.
  - Bu kitaplarda önemli olan duygu ve düşüncelerin çocuk dünyasını yansıtması, yani basitleştirilmiş yetişkin duygu ve düşünceleri olmamasıdır.
  - En çok işlenen temalar kişisel ilişkiler, ev ve ailenin yarattığı güvence, paylaşma ve bir gruba dahil olmadır.
  - Konunun en önemli özelliği hızla gelişen bir hareket unsurunun bulunmasıdır. Küçük çocuklar macera ararlar.
  - Karakterler çok çeşitli olabilir. Çocuklar, yetişkinler, gerçek hayvanlar, kişilik verilmiş hayvanlar, makineler, eşyalar gibi.
  - Kahramanın kim veya ne olduğu önemli değildir. Çocuklar hepsiyle aynı yakınlığı kurar, özdeşleşirler. Irk ve milliyet ayrımı gütmezler.
  - Bu dönem çocukta henüz yenilgiyi kabul etme kavramı olmadığından, öykünün daima başarıyla ya da olumlu bir sonuçla bitmesi önemlidir.
  - Basit ve kısa anlatıma uygun olmalarının dışında kulağa hoş gelen ritmik bir havası da olmalıdır.
  - Metinde yer alan yeni sözcüklerin çocuğun yaş ve kavram düzeyine uygun olmasına dikkat edilmelidir.

- Gramer bakımından düzgün cümleler olması ve sözcüklerin doğru anlamlarıyla kullanılması önemlidir.
- Anlatım biçimi bütün abartılardan uzak, yalın, akıcı ve tutarlı olmalıdır.
- Kullanılan cümleler tek yüklemliler ve gereksiz tamlamalardan uzak olmalıdır (Çocuk Edebiyatı 1998: 204-206; Gökşen 1980: 51; Tuncer 1974: 29).

III.3.2. Masallar

Masal, “genellikle olağanüstü kişilere, olaylara, serüvenlere yer veren ve kuşaktan kuşağa anlatılarak geçen hayal ürünü hikâyeler” (Öncül 1989: 333) biçiminde tanımlanabilir. Bu türün genel ve içeriksel özellikleri de şöyle sıralanabilir:

1. Olağanüstü olayların öyküsüdür. Tam ve kesin bir zaman ve yer olgusu bulunmaz.
2. Konular genellikle padişah (kral), şehzade, sultan, prens, yoksul kız veya delikanlı gibi kahramanların çevresinde gelişmektedir.
3. Masalarda çoğu kez cüce, gulyabani, dev, peri kızı, cin, ejderha gibi gerçek dışı ve olağanüstü tipler de bulunmaktadır.
4. Bazen sahip oldukları niteliklerle gerçek insana benzemeyen kişiler de masal kahramanı olarak görülebilir.
5. Geniş bir hayal ürünü olmalarına karşın, zaman zaman gerçeğe uygun olaylara ve görünümlere rastlanabilir.
6. Halk ve edebî masal olmak üzere ikiye ayrılırlar.
7. Masal, çocuğu eğlendirirken eğitir ve güzellik duygusunu geliştirir. Hayal gücünü zenginleştirir.

8. Masal, çocuğa dilinin zenginliğini, inceliğini ve kıvraklığını öğretir. Anadilini geliştirir (Çocuk Edebiyatı 1998: 113-119).
9. Masalı oluşturan olaylar hareketlidir.
10. Masalın dili yalın, anlatımı anlaşılır olmalıdır.
11. Kurgusu ustaca yapılmış olmalı ve olaylar beklenmedik biçimde sonuçlanmalıdır.
12. Masalda yer alan betimlemeler, kahramanların davranışları çocuklarda iyilik, sevgi ve güzellik duygularının gelişmesine yardımcı olmalıdır.
13. Masalda çocuğu neşelendiren ve güldüren unsurlar da yer almalıdır.
14. Masal, konusu açısından, kahramanların tipleri bakımından çocukları korkutmayan ve üzmeyen nitelikte olmalıdır.
15. Masalda çocukları uyuşukluğa, boş inançlara ve yazgıcılığa yönlendiren telkinler olmamalıdır (Aral ve Gürsoy 2000: 325-327; Gürler 1999: 40-42).

III.3.3. Roman ve Öyküler

Çocukların ruhsal değişmeler ve zihinsel gelişmelerine koşut olarak okumaya başladıkları diğer kitap türü de roman ve öykülerdir. Özünde benzer sayılabilen bu iki tür arasında uzunluk-kısalık ve ayrıntıya inme açılarından bazı farklılıklar bulunmaktadır.

Öykü; “Belirli bir zaman ve yerde birkaç kişinin başından geçen, gerçeğe uygun bir olayı anlatan veya birtakım kimselerin karakterlerini çizen kısa yazılar” biçiminde tanımlanabilmektedir. **Roman** ise, “Daha çok insanların serüvenlerini, karakterlerini, düşünce ve duygularını ayrıntılarıyla kendine özgü bir biçimde anlatan uzun düz yazılar”dır (Aral ve Gürsoy 2000: 328). Bu yapıtlar bir tasarlama olabileceği gibi, bir

gözlem veya incelemeye de dayanabilir. Romanlarda kişilerarası ilişkilerin, tutkuların, toplumsal durum ve ruhsal olayların açıklanmasına geniş yer verilmektedir. Çocuklar hikâye ve romanlarda, çeşitli konulara ait çözümlerini düşündükleri bir sorunun karşılığını ve “niçin”lerini açıklayan verileri, yorumları bulmaktadırlar. Çocukların okuduğu öykü ve romanların konu, tema ve olayları ele alış biçimleri açısından değişik şekilleri vardır. Bunlar, yakın çevre ile ilgili (aile, mahalle, okul hayatını anlatan), hayvanları anlatan, gülmece, serüven, duygusal, tarihî, gezi türlerinde öykü ve romanlardır (Oğuzkan 1997: 92).

Çocuk öykü ve romanlarında bulunması gereken nitelikleri de şöyle sıralayabiliriz:

- Çocukların ilgilerine, yaşam tecrübelerine ve kavrama güçlerine uygun konuları içermelidir.
- Çocuk düşüncesine aykırı olmayan yalın ve gerçekçi bir plan,
- Mantıklı sonuçlarla biten hareketli olaylar,
- Somut, doğru ancak dikkati dağıtmayan ayrıntılar,
- Özellikleri anlatan, gerçekliğe uygunluğu bakımından hiç kuşkuya yer vermeyen kişiler (kahramanlar),
- Kısa cümle ve paragraflar ile kısa, bol ve canlı konuşmalara dayalı sürükleyici bir anlatım,
- Kabalığa kaçmamak ve yerinde olmak koşuluyla güldürücü sahneler veya konuşmalar,
- Küçük şeylere (ayrıntılara) karşı sürekli bir ilginin uyandırılmış olması,
- Metinle ilgili güzel ve anlamlı resimlerin bulunması,
- Yakın çevre, hayvanlarla ilgili, mizahî, serüven ile ilgili, duygusal ve tarihsel konular (Gökşen 1980: 111).

Görüldüğü gibi çalışma kapsamına alınan kitap türlerinin özellikleri değişmekte, ancak çocukların ilgi ve ruhsal gereksinimlerini karşılama gibi ortak bir hedefe sahip oldukları görülmektedir.

Yukarıda incelenen kitap türlerinin son 10-15 yılda Türkiye’de çocuk kitapları içinde en çok yayımlanan türler olması dikkat çekicidir (Tuncer 2000: 138).

II.4. ÇOCUKLARDA DİL GELİŞİMİ VE ÇOCUK KİTAPLARI

II.4.1. Dil Gelişim Süreci

Dil, insan yaşamının, özellikle zihinsel yaşamın ana parçalarından birisi olarak kabul edilebilir. Düşüncelerimizi, duygularımızı belirten imlere geniş anlamıyla dil denir. Dil, toplu yaşamın doğurduğu en önemli olay ve bu yaşamın gerektirdiği en yararlı araçtır. Öğretim ve öğrenimin anahtarı, bilgi aktarmanın ve biriktirmenin biricik sağlayıcısıdır (Aksoy 1980: 7). Diğer bir ifadeyle dil, düşünce ve duyguları anlatmada ve öğrenmede; algılananları, deneyimleri, bilgileri aktarmada; soru sormak, emir vermek, istekte bulunmak gibi işlevleri gerçekleştirmede kullanılan bir araçtır (Alpöge 1991: 64).

Her iki tanımda da dilin araç olduğu belirtilmektedir. Humboldt’a göre dilin salt araç değil, insan eyleminin amacı oluşu şu üç özelliğinden kaynaklanmaktadır:

- a. Dil anlaşmayı olanaklı kılar: O nedenle açıklık ve kesinlik gerektirir.
- b. Dil, duyguları dile getirir: O nedenle yoğunluk, güç, incelik ve yumuşaklık gerektirir.
- c. Dil, düşünceyi biçimlendirir: Yeni düşünce ve düşünce bağlantılarını özendirir (Kula 1991: 77).

Dilsel gelişmenin özerk kişilik kazanmanın ön koşulu olduğu dile getirilmektedir (Kula 1991: 78). Kuşkusuz, dil gelişimi insan yaşamındaki gelişim alanlarından birisidir.

Çocukluk çağındaki gelişim; bedensel gelişim, bilişsel gelişim, motor gelişim, dil gelişimi, duygusal gelişim ve sosyal gelişim olmak üzere altı ayrı bölümde incelenebilir. Dil insanların iletişiminin vazgeçilmez bir aracıdır. Düşünce ve duyguların ifade edilebilmelerine olanak hazırlar. Dil aynı zamanda bilgiyi işleme, bellek, muhakeme, sorun çözme ve planlama gibi bilişsel süreçleri de içerir. Dil yeteneğinin gelişimi de diğer gelişim alanlarında olduğu gibi basitten karmaşığa doğru düzenli bir yol izler (Polat 1997: 13-14).

Dil gelişimi çocukta tek başına, bağımsız olarak gerçekleşen bir olgu olarak görülmemektedir. Dil, tüm gelişim alanlarıyla bütünleşmiş olan, zihinsel bir süreçtir. Belli bir gelişim alanında erişilen bir düzey ya da belli bir dönemdeki özümleme ve uygunluk sağlama süreçleri başka bir gelişim alanı için ya da bir sonraki için, yeni kavramların oluşmasına temel olmaktadır (Ataseven ve İnandı 2000: 195).

Çocuğun birçok yeteneğinin gelişimi ana dilinin gelişimine bağlıdır. Diğer bir deyişle, çocuğun dil gelişimi zihinsel, duygusal, toplumsal gelişmeyle, kişilik gelişimine katkıda bulunmaktadır (Gürmen 1998: 75). Dilin çocuğun düşünce ve duygu üretme olanaklarını geliştirecek en etkili yol (Sever 1993: 15), okul başarısının bağlı olduğu bir etken (Alpay 1988: 49), çevre ile etkileşimi ve uyumu kolaylaştıracak bir araç (Gündüz 1987: 2) olduğu belirtilmektedir.

Dilin gelişmesinde bilişsel gelişmenin rolü vardır. Bilişsel beceriler birbirini ve dili etkiler. Bilişsel gelişme devrelere ayrılmıştır. Her çocuğun bir üst aşamaya gelmesi için ondan önceki devreden geçmesi gerekmektedir.

1. Duyusal-Devinimsel Devre (0-2 yaş): Bu devrede algılama ile algıya tepki gösterme arasında kesin bir ayrım yoktur. Düşünce hareket demektir. Nesnelere deneme yanılma yoluyla inceler.

2. İşlem Öncesi Devre (2-7 yaş): Bu devrede taklit öğrenilir. Çocuk bu devrede simgesel işlevler edinir. Nesnelere zihninde düşünebilme esnekliğini edinir. İşaretin anlamını kavrayan çocuğun dil öğrenimi hızla gelişir. 4-7 yaş arasındaki

dönemde çocuk ben-merkezcidir. Bu evrede çocuk kendi görüş ve düşüncesinin herkes tarafından paylaşıldığını sanır.

3. Somut İşlem Devresi (7-11 yaş): Çocuk tutarlı bilişsel şemalar kurar. Daha önemlisi düşünce zincirini geriye doğru izleyebilir. Artık iki boyutu birden algılayabilir. Bir olayı değişik yönleriyle düşünebilir. Ben-merkezcilikten kurtulmak üzeredir. Bu devrede gruplama ve sınıflamalar yapabilir. Bu da mantık işlemlerinin temelini oluşturur. Çocuk bu devrede yalnız gruplamalar yapmakla kalmaz, gruplar arasındaki ilişkiyi de kavrar.

4. Soyut-İşlem Devresi (11-16 yaş): Bu devrede çocuk soyutlamalar yapabilir, denenceler kurabilir, neden-sonuç ilişkilerinden sonuçlar çıkarabilir. Problem çözmeye de aşama yapmış olur. Bir boyutun ötekiyle ilişkisini düşünebildiği için bunlarda değişik gruplamalar yaparak sonuçlar çıkarabilir (Alpöge 1991: 61-64).

Dil gelişimi insan yaşamında bir süreç özelliği göstermektedir. Her dönem bir önceki döneme bağlı olarak gelişmekte ve biçimlenmektedir. Bu nedenle, çalışmamızın 7-14 yaşlar arası ile sınırlı olmasına karşın çocukta dil gelişimini süreç bütünlüğü içinde vermek yararlı ve gerekli görünmektedir.

Çocuğun dil gelişimi doğduğu andan itibaren başlar. Yenidoğan Dönemi (0-6 hafta), Gıgıldama (Cooing) Dönemi (6 hafta-3 ay), Mırıldanma (Babbling) Dönemi (3-6 ay), Mırıldanmanın Tekrarı (Lalling) Dönemi (6-9 ay), Ses-Sözcükler (Vocables) Dönemi (9-12 ay), İlk Sözcükle ve Tek Sözcüklü Cümleler Dönemi (12-18 ay), Tek Sözcüklerin Birbirini İzlemesiyle Oluşan İki Sözcüklü Birleşimler (18-24 ay) dönemleri olarak yeni doğan bebeği 2 yaşına kadar dil gelişimi açısından gruplandırabiliriz (Dönmez ve Arı 1992: 115-119).

Bir sözcük için değişik anlamlar kullanabilme sayısı 18 aylık çocukta 10, 24 aylık çocukta ise 29'dur. 2 yaşındaki çocuğun normal sözcük dağarcığı 272

sözcüklüktür. Küçük bir çocuk onsekiz aylık olduğunda, yaklaşık elli farklı kelime ile iletişim kurar (Yavuzer 1999: 94; Yavuz 2000: 288).

Çocuklarda 2-3 yaşlar arası dil bilgisi yeteneğinin ve sözcük dağarcığının en hızlı geliştiği dönemdir. Bu dönemde sözcük dağarcığı 400 civarında olup üç-dört sözcüklü cümleler çoğunluktadır. Çocuğun cümleciklerinin, aşağı yukarı yarısı iki sözcük içerdiğinde çocuk üç ve dört sözcüklü birleşimler kullanmaya başlar. Çocuk bir yandan çok sözcüklü birleşimler yaparken bir yandan da dilin temel yapılarını öğrenir. İşaret sıfatları, işaret zamirleri, zarflar (sırasıyla yer, zaman ve durum zarflarını öğrenir) olumsuz yapılar, soru yapısı, çekim eklerini basit düzeyde kullanmaya başlar.

Bir adın ya da fiilin söylenmesindeki sözcük sayısı iki yaşına doğru 3-4'e çıkar. Başlangıçta bazı kelimelerin takıları bozuktur. "Gel" sözünü bildiği halde "geldi" demede güçlük çekerler. "Ben geldi" ya da "Ben gelecek" derler. Sözcüklerin geçmiş ve gelecek zaman takılarını koymada zorluk çekerler (Temel ve Şimşek 1998: 304; Dönmez ve Arı 1992: 120; Taşdemir 1995: 10).

Çocuklarda 3-4 yaşlar arası sözcük dağarcığı 900-1000 civarındadır. Birçok çocuk 3 yaşına geldiğinde dilin temel yapılarını öğrenir ve kendini en iyi biçimde ifade edebilir. Bu yaş çocuğunun cümleleri oldukça açık ve anlaşılır olmasına rağmen tek cümlede ifade edebileceği anlamı iki cümlede ifade ederek, dil bilgisi hatası yapabilir (Temel ve Şimşek 1998: 304). 3-4 yaş döneminde cümlelerin %48'i dil bilgisi yapısına uygundur. Söz diziminde özne, nesne ve yüklem arasındaki fonksiyonel ilişkileri anlar ve ifade eder. Çekim kuralları görülmeye başlar. Geçmiş, şimdiki ve geniş zaman kullanımı görülür.

4 yaş çocuğu somut düşünür. Kelimeleri öğrendiği basit anlamlara göre değerlendirir. Cümleler genellikle 4 yaşında tamamlanır. Dört yaş dolaylarında iki bin farklı kelimenin üzerinde kelime üretebilir ve bundan çok daha fazla sayıda kelimeyi anlayabilirler (Oktay 1998: 42; Yavuz 2000: 288).

4-5 yaşlarında dil kolay ve doğru kullanılan bir araçtır. Sözcük sayısında artış vardır. Çocuk karmaşık cümle yapısı kullanmaya başlar. Dilbilgisi kurallarına uygun konuşma başlamıştır. Çoğu çocuk 4-5 yaşlarında kendiliğinden sözcükler

türetmektedir. Bu yaşlarda sözcük dağarcığı 1500-2000 civarındadır. Cümleler artık tam ifadeli hâle gelmektedir. Çoğul kullanımını doğru yapar. Birleşik sözcüklerin ayrı birimlerden oluştuğunun farkında değildir. İncelenen bütün dillerde, çocuklar ana dilin gramerini aşağı yukarı dört-beş yaşlarında içleştirmektedirler. 5 yaşında açık seçik konuşur, bebek gibi hecelemez, ancak konuşması asla zor ve karmaşık sözcüklerden oluşmamıştır (Aydın ve Temel 1998: 118-119; Şahin 1979: 173).

5-6 yaşlarında dil kolay ve doğru kullanılan bir araç haline gelir. Kız çocukları dili erkeklerden daha becerili bir şekilde kullanırlar. Ses üretiminde doğruluk artar. Ünsüzlerin %90'ı doğru olarak üretilir. Bu dönemde çocuğun dili yetişkinine benzer. Kişi zamirlerinin çekimini doğru kullanır. Cümleleri daha uzundur ve kelime hazinesi gelişmiştir. Bu dönemde sözcük dağarcığı 2500-3000 civarındadır. Açıklama gerektiren konuşmaya göre, tanımlama isteyen konuşmalarda tereddüt, duraklama ve konuşma hızında azalma olur. Çekim kurallarını daha düzgün bir şekilde kullanır. Kişi zamirlerinin çekimini de doğru kullanır. Bağlaçları kullanıp uzun cümleler oluştururlar (Aydın ve Temel 1998: 118-119; Turan 1998: 305).

6-8 yaşları okula başlama ya da okul çağıdır. Çocuk okuma ve yazmaya çalışmaktadır (Kantemir 1979: 195). Dil gelişmiştir, olayları anlayabilirler. Zekâ gelişmiştir, kavramları anlayabilirler (Alpöge 1983: 6). Çocuğun ilkokuldaki dil gelişimi daha önceki yılların hızını da aşan bir tempoya girmiştir. İlkokul çocuğu konuşmayı sevdiği kadar iyi bir dinleyici değildir (İlköğretim 1999: 23). Altı yaşını bitirmiş olarak ilkokula başlayan çocuk, Türkçeyi anlayacak, isteklerini, sevinçlerini, üzüntülerini, yaşadığı ve gördüğü olayları anlatabilecek durumdadır. Tümceleri kısadır ama hep yalın tümce kullanmaz. Eylem gösteren sözcükleri, sıfatları, kimi belirteçleri ve ilgeçleri kullanabilir. Çocuklar altı-yedi yaşına gelince beraber yaşadığı yetişkinler gibi konuşmakta, söz dizimi kurallarını uygulamaktadır. İlkokul dönemindeki çocuk, dili kendisi için kullanmaz, düşünce ve duygularını direkt oturup konuşmaz. Kendini ifade için oyun ve rüyayı kullanır (Gönen 1995: 84). İlkokul dönemi çocuğu daha uzun ve karmaşık cümleler de kullanmaya başlar. Sözcük dağarcığı genişler. Sözcük sayısındaki artışa rağmen, bunların doğru tanımlarını tam bilemezler (Korkmazlar 1998: 83).

8 yaşında kural istisnaları kullanır. Bütün ünsüzleri telaffuz edebilir ve aralarındaki farkları ayırt edebilir. Bu yaşta çocuğun dili hızla gelişmektedir; bazen dili bir yetişkin gibi kullandığı görülür. Çocuk eski sözcük bilgisini zenginleştirir, sözcük dağarcığı 3000 kelimeye ulaşır. Bu sözcüklerin çoğu sıfat ve edattır. Çünkü çocuk, yalnızca olayların ve nesnelerin adlarını öğrenmekle yetinmez, özelliklerini, farklarını ve benzerliklerini de öğrenmek ister (Healy 1998: 189-195; Yavuzer 1999: 117-118).

9 yaşında sırasıyla dört ya da beş sayıyı hatırlayabilir ve tekrarlayabilir. 10 yaşında bir konuya yoğunlaşabilir. Sohbeti dinleyene göre değiştirir. “imalarda” bulunacak kadar dili kullanabilir. Dil kullanımıyla ilgili sosyal kuralları anlar (Healy 1998: 185, 189).

Cümlelerin uzaması ise çocuk 9,5 yaşına gelene kadar devam eder. 2 yaşına kadar 2 ya da 3 sözcüklük cümleler, bu yaştan sonra 6-8 sözcüklük cümleler haline gelir (Yavuzer 1999: 95).

10-11 yaş döneminde sözcük ve kavram bilgileri oldukça gelişmiştir (Tuncer 1993: 58). 12-14 yaş dönemi dili yetişkin düzeyinde olmasa da rahatlıkla ve kurallarıyla kullandığı bir dönemdir. Dilin inceliklerini ve zenginliklerini öğrenme ve bundan zevk alma dönemi olarak da değerlendirilebilir.

II.4.2. Çocuğun Dil Gelişiminde Kitabın Rolü

Çocuğun yukarıda özetlenen dil gelişim sürecini sağlıklı bir biçimde tamamlayabilmesi için aile, çevre ve öğretmenin bu konudaki tutum ve yaklaşımları büyük önem taşımaktadır. Gerek ailenin gerekse öğretmenin bu konuda gerekli ve yeterli katkıyı sağlamada baş vurabileceği en önemli aracın ise “kitap” olduğu ya da olması gerektiği söylenebilir. Literatürde çocuğun dil gelişiminde kitabın önemini vurgulayan çalışmalar (Dayıoğlu 1998: 26; Çocuk Edebiyatı 1998: 231; Uysal 1998: 17; Kantemir 1982: 6; Bozdağ 2000: 369; Carlson 1995) bu konu üzerinde genel bir

görüş birliğinin varlığına işaret etmektedir. Örneğin; Dayıoğlu (1998: 27), bu önemi “bilinçle yapılmış çocuk kitaplarının, aile, yakın çevre ve okulda öğretilen ana dilin toplamına eşit düzeyde bir dil öğrenim kaynağı olduğunu yadsıyamayız” biçiminde dile getirmektedir.

Kitabın, çocuğun dil gelişimindeki rolü Türkiye’de biraz daha fazla olmaktadır. Bunun nedenini Dayıoğlu (1998: 24-25) şöyle açıklamaktadır:

“Türkiye’de aile ortamında kullanılan dil yetersiz ve dil bilinci doğru değildir. Çocuğun yakın çevresi de onun dilini geliştirebileceği bir ortamı yaratamamaktadır. Çocuk, özel TV ve radyolarda yanlış kullanılan dilden etkilenmektedir. Kısaca, çocuk evde ana dilini yeterince edinmemekte, okula geldiğinde kendisine cansız, yapay, kuru tümceler belletilerek okuma yazma öğretilmektedir. Daha sonra kullandığı ders kitapları da ona dil bilinci ve dil tadı verecek nitelikte değildir. Tüm bu olumsuz koşullar çocuğun dil gelişiminin güdük kalmasına neden olmakta, bu durumda da kitap dili zenginleştiren ve doğru öğreten temel kaynak, güvenli bir dil öğretmeni olmaktadır.”

Kitapların çocuğun dil gelişiminde oynadığı rolün yoğunlaştığı noktalar şunlardır:

1. Bir çocukta dilin gelişiminde en önemli ölçütlerden birisi çocuğun sahip olduğu kelime dağarcığıdır. Kitap çocuğun kelime dağarcığını geliştirerek, onun dil gelişimine çok anlamlı bir katkı sağlamaktadır (Dayıoğlu 1998: 26; Tan 1995: 51). Çünkü, kelime dağarcığındaki zenginlik, çocuğun, okuma beceri, zevk ve alışkanlığını artıran, toplumsallaşmasını kolaylaştıran ve okul başarısını sağlayan bir olgudur.
2. Çocuk kitapları çocukta doğru bir dil bilinci, dil sevgisi, dil disiplini ve dil tadı oluşmasına yardımcı olur. Onda olumlu bir dil duygusu oluşturur. Dilinin zenginliğini, güzelliğini, inceliğini ve kıvraklığını okuduğu çocuk kitapları ile kavrar (Sever 1993: 14-15; Kantemir 1998: 21; Sever 1998: 6; Dayıoğlu 2000: 528).

3. Çocuk kitaplarının dil gelişimine en önemli katkılarından birisi de dilin doğru öğrenilmesindeki rolüdür. Kitaplar, çocuğa dilini doğru ve gelişmiş bir biçimde kullanma fırsatı yaratmaktadır. Dilinin kurallarını (yazım kuralları, noktalama işaretleri) en kolay ve kalıcı biçimde bu kitaplardan öğrenebilir. Doğru cümle kurma, kelimeleri yerinde ve doğru anlamlarıyla kullanma, noktalama işaretlerinden doğru biçimde yararlanma, yalın ve doğru bir anlatım biçimine sahip olma, kısaca gelişmiş bir dile sahip olmada çocuk kitapları çok önemli işlevler görmektedirler (Tuğrul 2000: 537; Dayıoğlu 2000: 529; Çoban 1996: 158; Sever 1993: 15; Dayıoğlu 1998: 26-27). Kuşkusuz, dilin doğru kullanımı olgusu hem konuşma, hem yazma, hem de anlama eylemlerini içeren bir olgudur. Kitapların dile katkısı her üç alan için de geçerli olmaktadır.
4. Çocuk kitapları, çocuğun incelediğimiz dönemde konuşma dilinden yazma diline geçişini daha kolay ve sağlıklı biçimde gerçekleştirmesine yardımcı olmaktadır. Bu geçiş çocuk için çok önemli bir aşamadır (Bozdağ 2000: 374).
5. Kitaplar çocuklar arasında yaşanan yerel dil karmaşasını engelleyebilmektedirler. Böylece ana dilin en doğru biçimde öğrenilmesine yardımcı olmaktadırlar (Dayıoğlu 1998: 25).
6. Kitaplar çocuklara yeni kelimeleri doğru ve değişik anlamlarıyla öğretmektedirler (Dayıoğlu 1998: 26).
7. Kitaplar çocukların genel dilsel algılama ve kavrama yeteneklerini artırmaktadırlar.
8. Kitaplar, çocuğa, dil gelişimi açısından son derece önemli olan cümle yapısındaki doğru özne, nesne, yüklem, sıfat ve tümleç sıralamasını öğretirler (Alpöge 1991).
9. Okurken edinilen dilbilgisinin konuşulurken edinilenden çok daha yoğun ve kalıcı olduğu, çünkü çocuğun kitabı yeniden ve yeni yorumlarla okuma

şansına sahip bulunduğu bunun da dili doğru öğrenme açısından avantaj olduğu belirtilmektedir (Dayıoğlu 1997: 26-27).

Çocuk kitaplarının dil gelişimi üzerine etkisi dünyada çeşitli uygulamalara kaynaklık edebilmektedir. Çocuk kitapları ulusal düzeydeki okuma alışkanlığı kampanyalarının önemli bir unsuru olmakta (Rustam 1990); yine, ulusal düzeyde çocuklara verilen sağlık hizmetlerinde çocukların dil gelişimini sağlamak için, halk kütüphaneleri ile iş birliği içinde çocuk kitaplarından yararlanılmakta (Kinderberg 1990) ya da okul öğrencilerinin dillerini geliştirmede okul kütüphanesinin olanakları kullanılarak çocuk kitapları kullanılabilir (Goodman 1976).

Görüldüğü üzere, kitapların çocuğu dil gelişimine oldukça önemli ve temel katkıları olmaktadır. Ancak, çocuk kitaplarının yukarıda sözü edilen katkıları sağlayabilmelerinin temel ve zorunlu koşulu her şeyden önce bu kitapların doğru bir dille yazılmış olmaları gereğidir. Dayıoğlu (1998: 25)'nin belirlediği üzere, doğru dilbilgisinden yoksun ilk ve orta öğretim öğrencilerine dilbilgisi doğru olan kitaplarla öğretilir. Sever (1993: 19), bu gerçeği, “Yazım ve noktalama hatalarının bulunduğu, anlatıma gerekli özenin gösterilmediği kitaplarla, çocuklarda dilini seven, koruyan, yücelten bir anlayışın geliştirilmesi; onlara diliyle ilgili kuralların kavratılması mümkün değildir” biçiminde dile getirmektedir. Anlatım, yazım ve noktalama hataları olan kitaplar çocukları okuma isteksizliğine itebilir ve onların dil duyarlılığını zedeleyebilirler.

Daha açık bir deyişle, çocuklara yazım yanlışları olan kitapları sunmak, onlara o yanlışları benimsetmek sonucunu doğurabilmektedir (III.Yarıyıl 1979: 13). Çünkü, kitaplarda yanlış metinlerle karşılaşan çocuklar, bu yanlışları kolayca öğrenecek ve daha sonra kendi dilinin imlâsını bilmeyen yetişkinler olarak karşımıza çıkacaklardır (Sınar 1995: 40). Nitekim, Türkiye’de yapılan bir araştırma, ilkokul öğrencilerinin yarıya yakın bölümünün noktalama işaretlerine dikkat etmediklerini ortaya koymuştur (Mavi 1995: 110). Kısaca, mükemmel bir iletişim ve etkileşim aracı olan dilin çocuk kitaplarında gereği gibi doğru kullanılmadığı, dil zenginliğinin yeterince yansıtılmadığı ve dolayısıyla dil güzelliğinin bulunmadığı durumda çocuk-kitap buluşmasında ciddi aksaklıkların yaşanacağı söylenebilir (Bozdağ 2000: 374). Bunun da ötesinde, çocuk kitaplarında dile gerekli özen gösterilmediğinde, çocukların,

kavrayamayacağı sözcükler ve tümce yapılarıyla yeni bir tür anlatım yolu geliştirdikleri görülebilmektedir (Öner 2000: 475). Ayrıca, kitaplarda yazım hataları ne kadar çoksa anlatımın inandırıcılığı da o ölçüde azalmaktadır (Derya 2000: 653). Çünkü, iyi bir çocuk kitabının içerik bakımından üstünlüğünü sağlayan temel etmenlerin başında dil ve anlatıma gösterilen özen gelmektedir (Çocuk Edebiyatı 1998: 212). Dolayısıyla dil, kitabın değerini ortaya koyan en önemli iç yapı özelliklerinden birisidir (Kantemir 1998: 21).

Türkiye’de çocuk kitaplarında dil konusunda birçok sorunun olduğu genelde kabul edilmektedir. Diğer bir deyişle, çocuk kitaplarında dile gerekli özenin gösterilmediği dile getirilmektedir. Çocuk kitaplarında;

- Dil yanlışlarının yoğun olduğu,
- Anlatımın yalın olmadığı ve hitap ettiği gruba uygun düşmediği (Demiray 1977: 4),
- Uygun cümle uzunluğunun bilinmediği ve uygulanamadığı,
- Sözcük karmaşasının yaşandığı (Erişen 1978: 355),
- Yazım ve noktalama hatalarının olduğu,
- Yabancı ve argo sözcük kullanıldığı,
- Dizgi hatalarının bulunduğu,

genelde vurgulanan sorunlar olmaktadır (Tuncer 1987: 107; Sever 1993: 19).

Buraya kadar dile getirilen kuramsal bilgilere dayanarak iyi bir çocuk kitabının dil açısından özetle şu özelliklere sahip olması gerektiği söylenebilir:

1. Çocuk kitaplarında açık, anlaşılır, duru ve akıcı bir dil kullanılmalıdır.
2. Anlatım rahat olmalıdır.

3. Cümleler hitap ettiği grubun düzeyine uygun uzunlukta olmalıdır. Genelde kısa olmalıdır.
4. Devrik cümle kullanımı az olmalıdır. Cümleler özne-yüklem ilkesine uygun olmalıdır.
5. Argo ve yabancı sözcük kullanımından kaçınılmalıdır.
6. Dilbilgisi konusunda yanlışsız olmalıdır.
7. Anlatımda tek özne ve yüklemlerden oluşan cümlelere öncelik verilmelidir.
8. Edilgen çatılı fiiller yerine etken çatılı fiiller kullanılmalıdır.
9. Kitaplar genelde özenle hazırlanmalıdır.
10. Anlatım ve sözcükler çocukların yaş, yaşam düzeyleri ve kavrama güçlerine uygun olmalıdır.
11. Çocukların sözcük hazinelerini geliştirecek sözcük ve deyimler kullanılmalıdır.
12. Yersiz sıfat kullanımından kaçınılmalıdır.
13. Yöresel kelime ve deyimler kullanılmamalıdır.
14. Kelimeler doğru anlamlarıyla kullanılmalıdır.
15. Kitaplarda dizgi yanlışları olmamalıdır.
16. Noktalama işaretleri doğru biçimde ve özenle kullanılmalıdır.

Kısaca, iyi bir çocuk kitabı dili en doğru ve güzel biçimde kullanılmalıdır. Hatırlanacağı üzere, bu çalışma Türkiye’de çocuk kitaplarında 1967 yılına göre 1997 yılında dil kullanımı açısından nasıl bir değişme olduğunu ve bu değişimde etkili olan etkenleri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Buna ilişkin bulgular bir sonraki bölümde sunulacaktır.

II.5. ÇOCUK KİTAPLARINDA TÜRKÇE DİL BİLGİSİ

Kuşkusuz, bir dile ait dil bilgisi kurallarının çocuk ya da yetişkin kitaplarına göre değişen özelliği bulunmamaktadır. Genel dil bilgisi kuralları tüm edebiyat ürünleri için geçerlidir. Dil bilgisi o dile ilişkin tüm kuralları ayrıntısıyla veren bir kavramdır. Bu çalışmada amaca bağlı olarak, ölçülmeye daha uygun temel kurallar irdelenecektir.

II.5.1. Anlatım Bozukluğu

Anlatım bozukluğu oldukça geniş içeriğe sahip bir kavramdır. Genel olarak tanımlamak gerekirse; “işitme ile ilgili olan, kulağa hoş gelmeyen, kulağı tırmalayan ve ibarenin anlaşılmasını zorlaştıran kusurlardır” (Ercilasun 1990: 194-195). Çalışmamızda, ağırlıklı olarak anlatım bozukluğuna neden olan unsurlardan “cümle yapısı” beş alt başlıkta incelenecektir.

II.5.1.1. Özne, Nesne ve Yüklem Sıralamasındaki Yanlışlıklar

Cümle bozukluklarına yol açan temel neden, cümleyi meydana getiren unsurların söz dizimi kurallarına aykırı olarak kullanılmasıdır (Ercilasun 1990: 199).

Örnekleme grubunda belirlenen, cümle öğeleri sıralaması yanlışlıkları şöyle örneklenebilir:

“Çok acıktım, bana ödünç biraz buğday verir misiniz?” (Ağustos 1967: 4)

“En iyisi kendime bir yeni şapka alayım” (Kibirli 1997: 2)

“Oyuncu kendini önce toparladı” (Karakuş 1997: 17).

II.5.1.2. Cümlelerdeki Devrik Yapı

Normal kurallı bir cümlede sıralama özne, tümleç ve yüklem sırası takip ederken yüklemün söz başında ya da söz başına yakın bir yerde yer almasıyla devrik cümle oluşmaktadır. Konuşma dilinin yazı diline yaklaşması amacıyla devrik cümle kullanılır (Zülfikar 1981: 101).

“Çarpışacak bu ordular birbirleriyle.” (Cervantes 1967: 18)

“Sık sık hasta oluyordu bu yüzden.” (Karakuş 1997: 8)

“O zaman gösterdi Orhan elindeki armudu.” (İzgu 1997: 60)

“Eski evin ancak kara gölgesini görebiliyorlardı yakınına gittiklerinde.” (Blyton 1997: 36)

“Biliyorduk böyle olacağını.” (Güneş 1997: 39)

II.5.1.3. Eksik/Fazla Kelime Kullanımı

Cümlelerde olması gereken kelimeler, anlatım bozukluğu yaratacak şekilde kullanılmamış ya da gereksiz kullanımlara gidilmiştir. Buna ilişkin örnek cümleler aşağıdadır:

“Kapının biraz içerlek olması kendisini az çok rüzgâr ve tipiye karşı koruyacağını sanıyordu.” (Kibritçi 1967: 8). Cümlede, “*olması*” kelimesinden sonra gelmesi gereken “*nedeniyle*” kelimesi kullanılmamıştır.

“Cebinden bir avuç, bir avuç daha çıkardı.” (Danışman 1967: 36). Cümlede, cepten çıkarılan nesnenin ne olduğu belirtilmemiştir.

“*Buranın tavanı cam yapraklı, değerli cam yapraklı bir hurma ağacına benziyordu.*” (Andersen 1967: 28). Cümlede, “*cam yapraklı*” ifadesi gereksiz yere tekrarlanmıştır.

“*Bir akşam, güneş batarken, bir güzel, bir büyük kuşlar sürüsü geldi.*” (Andersen 1967: 55). Cümlede, “*bir*” kelimesi çok fazla tekrarlanmıştır.

“*Çok sevdiği kızının hatırını kıramayan Padişah çıkarıp vermiş.*” (Keloğlan 1967: 5). Cümlede, padişahın neyi verdiği belirtilmemiştir.

“*Ormanda ışık vardı, ama ne gökyüzü görünüyordu, ne de güneş görünüyordu.*” (İzgü 1997: 40). Cümlede, “*görünüyordu*” kelimesi fazladan kullanılmıştır.

“*Bir gün, bir ormanda gezinirken büyük bir mağaraya rastlamış.*” (Kibritçi 1967: 13). Cümlede, “*bir*” kelimesi çok tekrarlanmıştır.

II.5.1.4. Cümle Uzunluğu

Cümle uzunluğu anlatımı doğrudan etkileyen bir unsurdur. Çocuk kitaplarında cümlelerin kısa, basit ve az ögeli olması gerekmektedir. Bu konuda üzerinde anlaşılmalı bir standart olmamasına karşın, çocuk kitaplarında cümle uzunluğunun 5-6 kelime olması (Sınar 1995: 40; Ataseven ve İnandı 2000: 198), 8 kelimeyi geçmemesi resimli kitaplar için 8, düzyazı için 11 kelime olması gerektiği (Güneş 2000: 338) belirtilmektedir. Ancak, 8 ve 11 kelimelik cümle uzunluğunun gelişmiş Avrupa ülkeleri standardı olabileceği dile getirilmektedir. Güneş (2000: 347) tarafından Millî Eğitim Bakanlığı yayını 52 çocuk kitabı üzerinde yapılan araştırmada ortalama cümle uzunluğu 4,5 – 7,5 kelime olarak kabul edilmiş ve sadece 20 kitabın cümle uzunluğu açısından çocuğun okuyabileceği düzeye uygun olduğu anlaşılmıştır.

Örneklem grubunda bir kelimedenden oluşan cümle olduğu gibi aşağıda örnekleri verilen cümleler kadar uzun olan cümleler de vardır.

“bazıları koskocaman, çirkin kirpileri andırıyor, bazıları başlarını ileriye uzatan yılan yumaklarına benziyorlardı, bazıları da parlak tüylü, ufak, yusuvarlak aylar gibiydiler, hepsinde gözler kamaştırıcı bir aklık vardı, hepsi de canlıydı” (Andersen 1967: 38).

“Bir uçtan saçaklanıyor, dilim dilim kopuyor, sonra bu dilimler pamuk helvası gibi gevşiyor, eriyor, dağılıyordu göğün mavisinde, öbür uçtan da koyulaşıyor ve büyüyordu, koyulaşırken büyürken de bir başka türlü ak, koyu ak, kirli ak oluveriyordu” (Asena 1997: 1).

“Ara sıra, sanki parlak ve uygar esirliklerinin korkunçluğunu duymuş gibi neşesiz ve dalgın geçen tek tük sarıklı ve entarili yerlilere bakarak doğunun hakkını istemeyen, hakkı için yakmayan, hakkı için öldürmeyen, hakkı için haksızlık yapmayan azimsiz ve budala ruhuna lânetler eder, yalnız doğuda yaşayan bu tembel ve alçak “tevekkül” (boyun eğiş)ün granitten ağırlığını kendi omuzlarında, kendi tembel başımda hissederek gibi olurum” (Ömer 1997: 41).

Burada belirtilmesi gereken bir nokta da şudur: Cümle uzunlukları, özellikle çeviri eserlerde bazen noktalama işareti eksikliğinden de kaynaklanabilmektedir.

II.5.1.5. Genel Anlatım Yetersizliği / Yanlılığı

Anlaşılması güç, kulağa hoş gelmeyen cümlelerin yer aldığı bu bölüme ilişkin örnekler aşağıdadır:

“*Bu hikâyeye dalkavuklardan hoşlanan insanı ne hâle koyduğunu anlatıyor*” (Ağustos 1967: 11).

“*Don Kişot iki kilometre kadar gittikten sonra birtakım tüccarlara rastladı*” (Cervantes 1967: 12).

“*Yakamdan birisinin kavradığını ve beni kıyıya doğru çektiğini anladım*” (Sunat 1967: 31).

“Ben okumak bilmiyorum” (Özyürek 1967: 6).

“Evden kaçtığı için pişmanlık getiriyordu” (Akdemir 1967: 15).

“Kaç kişi var, bu mağara kaçınları?” (Dilibal 1967: 30).

“Ay! Dedi, yüreğim burkuldu, bir şey kaçtı gözüme” (Andersen 1967: 7).

“Prenses ne ateş yakmayı, ne de yemek pişirmeyi bilmiyordu” (Grimm 1997: 20).

“Canı üzgünmüş yine eşeğin” (Akdemir 1997: 24).

“Bundan böyle kiliseye yürüyerek gidip gitmeyecek” (Burnett 1997: 39).

II.5.2. Bozuk Kelime Kullanımı

Çocuk kitaplarında belirlenen bozuk kelime kullanımı, “p, ç, t, k” kuralına uymayan kelimeler, birleşik yazılması gerekip, ayrı yazılan birleşik kelimeler, ayrı yazılması gerekip birleşik yazılan kelimeler, ikilemeler arasında kısa çizgi (-) işaretinin olması kuralları temelinde de ele alınmıştır.

II.5.2.1. “p, ç, t, k” (Ünsüz Uyumu/Benzeşmesi) Kuralına Uymayan Kelimeler

Birden fazla heceli kelimelerin sonunda p, ç, t, k ünsüzleri iki ünlü arasında kalınca tonlularak (yumuşayarak) b, c, d, ğ’ye dönüşür: ağaç / ağacı, geçit / geçidi gibi... (TDK 1996: 9). Beklemeğe-beklemeye (Cervantes 1967: 8), bulunmağa – bulunmaya (Aker 1967: 8), kaçmağa – kaçmaya (Parmak 1997: 5) örneklerinde görüldüğü gibi kelimeler ek aldığı (-k) harfi (-ğ) harfine dönüşmüştür. Yazı dili ile konuşma dilinin benzeşmesi sonucunda, zamanla (-ğ) harfi yerini (-y) harfine

bırakmasına rağmen örneklerde görüldüğü gibi hata devam etmiştir. Yiğit – yiğitim (Tilki 1967: 4) buna en çarpıcı örnektir.

II.5.2.2. Birleşik Yazılması Gerekirken Ayrı Yazılan Birleşik Kelimeler

Kelime birleştirmesi yoluyla kurulan sözlere birleşik kelime adı verilir. Birleşik kelimeler söz varlığımızda geniş bir yer tutar. Birleşik kelimeler bitişik de ayrı da yazılabilmektedir (TDK 1996: 29).

Büyük annenin – büyükannenin (Andersen 1967: 6), yer yüzü – yeryüzü (Pamuk 1967: 23), gök yüzünde – gökyüzünde (Küçük 1997: 23). Örnekleme grubundan alınan bu örneklerde ilk olarak kitaptaki yanlış yazım, daha sonra doğru yazım verilmiştir.

II.5.2.3. Ayrı Yazılması Gerekirken Birleşik Yazılan Birleşik Kelimeler

Bir grup birleşik kelime de ayrı yazılmaktadır.

Gökgürültüsünü – gök gürültüsünü (Erman 1967: 4), gözüpek – gözü pek (Dayıoğlu 1997: 45) örneklerinde olduğu gibi ayrı yazılması gerekirken, kelimeler birleşik yazılmıştır.

II.5.2.4. İkilemeler Arasında Kısa Çizgi (-) İşaretinin Olması

Anlamı güçlendirmek için aynı kelimenin tekrarlanması, anlamları birbirine yakın, karşıt olan veya sesleri birbirini andıran kelimelerin yan yana kullanılması (TDK 1988: 691) olan ikilemelerde, aralarda herhangi bir noktalama işaretinin bulunmaması gerekmektedir.

İmlâ kılavuzunda, ikilemeler arasında virgül dahi kullanılmayacağı belirtilmiştir (TDK 1996: 53)

İyi-kötü (Grimm 1967: 18), anne-evlat (Hızlı 1997: 43) gibi.

II.5.3. Yabancı Kelime Kullanımı

Arapça, Farsça, İngilizce, Fransızca, İtalyanca, Yunanca vb. kökenli olup Türkçe küçük ve büyük ünlü ses uyumuna uymayan kelimeler "yabancı kelime" olarak değerlendirilmiştir.

Alıntı kelimeler olarak da ifade edilen yabancı kelimeleri iki grup altında incelemek mümkündür. Birincisi dilimize mal olmuş yabancı kelimeler, diğeri ise özgün imlâları ile yazılan batı kökenli kelimelerdir.

1. Dilimize mal olmuş yabancı kökenli kelimeler, Türkçede söylendiği gibi yazılır: inci, kamu, kitap, elektrik, şarjör gibi. Bazı örneklerde söyleniş çoğunlukla değiştiği hâlde, yazılış korunmaktadır: beysbol, blender, entelektüel gibi... Yabancı kökenli kelimelerin yazılışlarıyla ilgili bazı noktalar şöyledir:
  - a) İki ünsüzle biten birtakım Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin söylenişinde ünsüzler arasında bir ünlü türemiştir. Bu ünlü yazılışta da söyleyişte de belirtilir: emir (Arapça emr) gibi.
  - b) İki ünsüzle başlayan batı kökenli alıntılar, ünsüzler arasına ünlü konmadan yazılır: gram, problem... Bazı alıntılarda, söz başında veya iki ünsüz arasında bir ünlü türemiştir: istasyon gibi.
  - c) İçinde yan yana iki veya daha fazla ünsüz bulunan batı kökenli alıntılar, ünsüzler arasına ünlü koymadan yazılır: apartman, orkestra vb.
  - d) İki ünsüzle biten batı kökenli alıntılar ünsüzler arasına ünlü koymadan yazılır: film, form...
  - e) Batı kökenli alıntıların içindeki ve sonundaki g ünsüzleri olduğu gibi korunur: biyografi, katalog gibi...
2. Aşağıdaki durumlarda batı kökenli kelimeler, özgün imlâları ile yazılır:

- a) Ödünçlemeler (Dilimize mal olmamış yabancı kelimeler) by-pass (İngilizce), center (İngilizce) gibi.
- b) Bilim, sanat ve uzmanlık dallarında kullanılan bazı terimler: cuprum, andante gibi.
- c) Lâtin yazı sistemini kullanan dillerden alınma deyim ve sözler: Veni, vidi, vici; to be or not to be gibi. (TDK 1996: 45-47).

Bunların dışında kelimelerin yabancı olup olmadıklarına aşağıdaki ölçütler yardımcı olacaktır.

1. Büyük ve küçük ünlü uyumlarına uymayan -Türkçe olup herhangi bir sebeple bu kurala uymayan kelimeler dışında- bütün kelimeler yabancıdır. Bahis, bela, kanun, tabii, otomobil...
2. Hukuk, tıp ve öteki bilim kollarının önemli bölümünde kullanılan terimlerin çoğu Türkçe değildir. Mübaşir, amme, konsültasyon...
3. Türklerin sonrada karşılaştıkları bitki, meyve ve ziraat aletlerine verdikleri adların büyük bir bölümü yabancıdır. Limon, portakal, domates...
4. Modern mimarlıkla ilgili kelimelerin önemli bir bölümü Türkçe değildir. Kiriş, beton, balkon...
5. Çiçek adlarında gül, menekşe, şebboy gibi kelimeler Türkçe değildir.
6. Öte yandan kravat, ceket, patin gibi giyim kuşamla ilgili kelimeler Türkçe değildir.
7. Affetmek, haberleşmek gibi fiillerin köklerindeki af, haber vb. kelimeler yabancıdır.
8. Gemicilik ve ulaştırma terimlerinin önemli bir bölümü yabancıdır.
9. Sayı adları Türkçedir. Bunun yanında milyon yabancıdır.
10. Çoğumuzun adı yabancı kaynaklıdır.

11. Aşağıdaki seslerle (c, f, h, j, l, m, n, p, r, ş, z) Türkçe kelime başlamaz (Zülfikar 1981: 63-65).

II.5.4. Argo Kelime Kullanımı

Fransızca "argot" kelimesinden Türkçeye geçmiş olan argonun kelime anlamı; kullanılan ortak dillerden ayrı olarak aynı meslek veya topluluktaki insanların kullandığı özel bir dil veya söz dağarcığıdır (TDK 1988: 83).

Türkçede argo daha çok konuşma dilinde kullanılmakla birlikte, zaman zaman yazarların da kullandıkları görülmektedir. Genç insanlara gülmece tadı sunduğu için son zamanlarda argoya yönelim görülmektedir (Püsküllüoğlu 1996: 11).

Örnekleme alınan çocuk kitaplarında, sayıca az olmakla birlikte, argo kelimeler yer almaktadır. Mangır, kodes, toz olalım (Weissflog 1997: 19, 76, 88), hıyar, kıyak, şiştik (Gosciny 1997: 27, 37, 94), bırakın bu martavalları (Robin 1997: 45), çabuk ver parayı moruk (Dickens 1997: 32), şu moruğa bakın hele! (Aymé 1967: 48), temize havale etmek (Grimm 1997: 30) örneklerinde de görüldüğü gibi, anlaşılması güç olan argo kelimeler çocukta anlam kargaşası yaratacak, kitap okuma beğeni ve alışkanlığını yaralayacaktır. Dil ve edebî değer açısından en iyi eserlerin verilmesi amaçlanan çocuk kitaplarında, argo kelimelere yer verilmemesi yerinde olacaktır.

II.5.5. Yazım Kuralları

Yazım, bir dilin sözcüklerinin belli kurallarla yazıya geçirilmesidir. Türkçenin yazımı, sekiz ünlü ve yirmi bir ünsüz harfe dayanmaktadır (TDK 1983: IX).

II.5.5.1. Büyük Harf Kullanımı

Büyük harflerin kullanıldığı yerler şöyle sıralanmaktadır:

- A. Cümle büyük harfle başlar.
- B. Mısralar büyük harfle başlar.
- C. Özel adlar büyük harfle başlar.
  1. Kişi adları, soyadları ve takma adlar büyük harfle başlar.
  2. Kişi adlarında önce ve sonra gelen saygı sözleri, unvanlar ve meslek adları büyük harfle başlar. Akrabalık adları bildiren kelimeler büyük harfle başlamaz.
  3. Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar.
  4. Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar.
  5. Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar.
  6. Devlet adları büyük harfle başlar.
  7. Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını anlatan sözler büyük harfle başlar.
  8. Din ve mitoloji kavramlarını karşılayan özel adlar büyük harfle başlar.
  9. Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar. Ancak dünya, güneş, ay kelimeleri coğrafya ve gök bilimiyle ilgili yayınlarda terim olarak kullanıldığı zaman büyük harfle başlar.
  10. Yer adları (kıt'a, ülke, bölge, il, ilçe, köy, semt, cadde, sokak vb.) büyük harfle başlar.
  11. Saray, köşk, han, kale, köprü, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar.

12. Kurum, kuruluş ve kurul adları büyük harfle başlar.
  13. Kitap, dergi, gazete, tablo, heykel ve hukukla ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar.
  14. Millî ve dinî bayramların adları büyük harfle başlar.
  15. Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.
  16. Özel adlarda türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar.
  17. Yer ve millet adlarıyla, kurulan birleşik kelimelerde özel adlar büyük harfle başlar.
- Ç. Belli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.
- D. Levhalar ve açıklama yazıları büyük harfle başlar.
- E. Bilim dallarında kullanılan terimlerin büyük harfle yazılışı ilgili dallardaki uygulamaya bağlıdır (TDK 1996: 22-29).

II.5.5.2. mı, mi, mu, mü Soru Eki, da, de ve ki Bağlaçlarının Kullanımı

mı, mi, mu, mü Soru Ekinin Yazılışı

Cümleye soru anlamı vermek için kullanılan soru eki mı, mi, mu, mü bir emrin nezaketle verilmesinde de kullanılır. Soru eki cümleye pekiştirme kavramı (soğuk mu soğuk) ve olumluluk kavramı (Size yardım etmez olur muyum) katar (Zülfikar 1981: 75).

mı, mi, mu, mü soru eki gelenekselleşmiş olarak ayrı yazılır. Soru ekine bir takım ekler getirilebilir ve bu ekler soru ekiyle bitişik yazılır: *Verecek misin? Bu ek, soruda başka görevlerde kullanıldığı zamanda ayrı yazılır: Güzel mi güzel* (TDK 1996: 16).

da, de Bağlacı

Türkçede bağlaç, ilgeç (edat) olarak kullanılan da, de bağlacı (Zülfikar 1981: 70) ayrı yazılır. Kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak büyük ünlü uyumuna uyar ve da, de biçimini alır. Bağlaç da, de hiçbir zaman ta, te şeklinde yazılmaz. da, de bağlacını kendinden önceki kelimelerden kesme ile ayırmak yanlıştır (TDK 1996: 16).

ki Bağlacı

Dilimizde biçim benzerliği yüzünden çoğu kez birbirine karıştırılan ve aynı şey olduğu sanılan iki -ki vardır. Biri, cümleleri ve cümlecikleri birbirine bağlayan ve onlar arasında onların ilgisini kuran bağlaç ki, diğeri ise ek durumunda olan ilgi eki ki'dir. Bir şeye sahip olma, bir şeyle ilgisi bulunma anlamı verir (Zülfikar 1981: 67).

Ki bağlacı ayrı yazılır. Ancak belki, çünkü, mademki... örneklerinde kalıplaşmış olduğu için bitişik yazılır. Şüphe ve pekiştirme göreviyle kullanılan ki sözü de ayrı yazılır. “*Babam geldi mi ki?*” (TDK 1996: 17-18).

II.5.5.3. Satır Sonu Kelime Bölünmesi

Türkçede satır sonunda kelimeler bölünebilir, fakat heceler bölünemez. Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna kısa çizgi (-) konur (TDK 1996: 19).

Örnekleme alınan gruptaki kısa çizgi (-) hataları şöyle maddelenebilir:

a) Ayrı yazılması gereken kelimelerin birleşik yazılmasından kaynaklanan hata:

demir-	gözü-
yolu (Duman 1997: 30)	pek (Dayıoğlu 1997: 45)

her-	çok-
------	------

şeyi (Aymé 1967: 51)

yaşlanınca (Hızlı 1997: 23)

taş-

at-

tahtanın (Twain 1967: 18)

gibi (Dilibal 1967: 5)

b) Birleşik yazılması gereken kelimelerin ayrı yazılmasından kaynaklanan hata:

gök

kuzey

yüzü (Bambi 1997: 33)

doğu (Denizler 1997: 54)

elbiseleri

iç

mi (Denizler 1997: 12)

güdüsüne (Lassie 1997: 40).

c) İkilemeler arasında kısa çizgi (-) işaretinin yazılmasından kaynaklanan hata:

gece-

dayı-

gündüz (Sylain 1967: 35)

yeğen (Kakınç 1997: 119).

d) Satır sonunda, hem kesme işareti ('), hem de kısa çizginin (-) kullanılmasından kaynaklanan hata:

delphine'-

Tom'-

le (Aymé 1967: 45)

un (Sylain 1967: 13)

Ömer'-

İtalya'-

in (Sunat 1967: 24)

ya (Sylain 1967: 13)

Roza'-

nın (Dumas 1967: 27).

Kesme işareti satır sonuna geldiği zaman yalnız kesme işareti kullanılır; ayrıca çizgi kullanılmaz (TDK 1996: 20).

e) Hece tamamlanmadan yapılan satır sonu bölünmesi:

yapma-
m (Amicis 1997: 25)

Konuşm-
aya (Hızlı 1997: 28)

düşma-
nlığı (Aktürk 1997: 78)

parma-
klarıyla (Brezina 1997: 149)

ç-
evirdi (Güneş 1997: 63)

z-
amanlarda (Erman 1967: 7).

II.5.6. Noktalama İşaretleri

Duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmek, cümlenin yapısını ve duraklama noktalarını belirtmek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak, sözün vurgu ve tanı gibi özelliklerini belirtmek üzere kullanılan işaretlere noktalama işaretleri denir (TDK 1996: 50). Yazı, söyleneni aktarmakta yeterli değildir. Konuşmadaki vurgu, ezgi ve duraklamalar da söyleneni anlamakta yardımcı olurlar. Bu eksiklikleri bir derecede de olsa tamamlamak için noktalama işaretleri kullanılır (TDK 1990: 178). Araştırmaya alınan noktalama işaretleri sırasıyla nokta (.), virgül (,), noktalı virgül (;), iki nokta (:), üç nokta (...), soru işareti (?), ünlem işareti (!), tırnak işareti ("), yay ayraç (()) ve kesme işareti (')dir.

Bu işaretlerin, kullanım alanları aşağıda anlatılmaya çalışılmıştır.

II.5.6.1. Nokta (.)

1. Cümlenin sonuna konur.
2. Kısaltmalardan sonra konur (Prof.).
3. Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur (II. Mehmet, 20. Sokak gibi...)
4. Bir yazının maddelerini gösteren rakam ve harflerden sonra konur (I., A., 1., a. gibi...).
5. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur (24.5.2001).
6. Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur (06.15'te kalktım).
7. Bibliyografik künyelerin sonuna konur. (Agah Sırrı Levend, Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Küreleri, Ankara 1960.).
8. Üçlü gruplara ayrılarak yazılan bütün sayılarda gruplar arasına konur (16.551.000 gibi...).
9. Matematikte çarpı işareti yerine kullanılır. ($4.5 = 20$) (TDK 1996: 50-52).

II.5.6.2. Virgül (,)

1. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime grupları arasına konur.
2. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
3. Cümlede özel olarak vurgulanması gereken öğelerden sonra konur.

4. Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan öğeleri belirtmek için konur.
5. Cümle içinde ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için konur.
6. Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur.
7. Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerden sonra konur (Datça'ya yarın gideceğim, dedi.).
8. Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren hayır, yok, yoo, evet, peki, pekâla, tamam, olur, hayhay gibi kelimelerden sonra konur.
9. Bir kelimenin kendisinden sonra gelen kelime veya kelime gruplarıyla yapı ve anlam bakımından bağlantısı olmadığını göstermek için kullanılır.
10. Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur.
11. Yazışmalarda, başvuru makamının adından sonra konur.
12. Yazışmalarda, yer adlarını tarihlerden ayırmak için konur.
13. Sayıların yazılışında, kesirleri ayırmak için konur (38,6 gibi...).
14. Bibliyografik künyelerde yazar, eser, basım evi vb. maddelerden sonra konur (TDK 1996: 52-54).

II.5.6.3. Noktalı virgül (;)

1. Cümle içinde virgüllerle birbirinden ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.
2. Öğeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

3. Virgülle ayrılmış örnekleri farklı örneklerden ayırmak için konur.
4. Kendilerinden önceki cümleyle ilgi kuran ancak, yalnız, fakat, lâkin, çünkü, yoksa, bundan dolayı vb. cümle başı bağlaçlarından önce konur (TDK 1996: 54-55).

II.5.6.4. İki Nokta (:)

1. Kendisinden sonra örnek verilecek cümlenin sonuna konur.

Ziraatçi sayar:

-Yulaf, pancar, zerzavat, tütün... gibi.

2. Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlenin sonuna konur.
3. Ses biliminde uzun ünlüyü göstermek için kullanılır.
(a: ile, ka:tıl gibi...).
4. Edebî eserlerdeki karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişinin adından sonra konur.
5. Matematikle bölme işareti olarak kullanılır ($56:8 = 7$) (TDK 1996: 55-56).

II.5.6.5. Üç Nokta (...)

1. Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur.
2. Kaba sayıldığı için veya bir başka nedenden ötürü açıklamak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur.
3. Alıntılarda; başta, ortada ve sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konur.

4. Sözüñ bir yerde kesilerek geri kalan bölümünün okuyucunun muhayyilesine bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur.
5. Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için konur.
6. Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır (TDK 1996: 56-57).

II.5.6.6. Soru İşareti (?)

1. Soru bildiren cümle veya sözlerin sonuna konur.
2. Bilinmeyen yeri, tarih vb. durumlar için kullanılır.
3. Bilginin şüpheyile karşılandığı veya kesin olmadığı durumlarda yay ayraç ( ) içinde soru işareti kullanılır (TDK 1996: 58-59).

II.5.6.7. Ünlem İşareti (!)

1. Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna konur.
2. Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur.
3. Bir söze alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak için ayraç içinde ünlem işareti konur (TDK 1996: 59-60).

II.5.6.8. Tırnak İşareti ("")

1. Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içinde bulunur.
2. Özel olarak belirtmek istenen sözler tırnak içine alınır.
3. Kitapların ve yazıların adları ve başlıkları tırnak içinde alınır (TDK 1996: 63).

II.5.6.9. Yay Ayraç (( ))

1. Cümlelerin yapısıyla doğrudan doğruya ilgili olmayan açıklamalar için kullanılır.
2. Tiyatro eserlerinde konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır.
3. Alıntılarının aktarıldığı eseri veya yazarı göstermek için kullanılır.
4. Alıntılarda, başta, ortada ve sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konulan üç nokta, yay ayraç içine alınabilir.
5. Bir söze alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak için kullanılan ünlem işareti yay ayraç içine alınır.
6. Bilginin şüpheyle karşılandığı veya kesin olmadığını göstermek için kullanılan soru işareti yay ayraç içine alınır (TDK 1996: 64-65).

II.5.6.10. Kesme İşareti (')

1. Özel adlara getirilen iyelik ve hâl eklerini ayırmak için konur (Atatürk'üm, Türkiye'm gibi...).
2. Yabancı özel adlardan sonra getirilen çokluk ve yapım ekleri kesme işaretiyle ayrılır (Nice'ler, Anadolu'lu gibi...).
3. Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur (TBMM'nin, TDK'nin gibi...).
4. Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur (8'inci, 19'uncu gibi...).
5. Dilimizde kalmak, netmek, neylemek, napmak gibi fiiller yoktur. Ancak konuşmada ve vezin dolayısıyla şiirde bu tür kullanışlar ortaya çıkabilmektedir. Seslerin vezin dolayısıyla şiirde veya konuşma sırasında düştüğünü göstermek için kesme işareti kullanılır (K'oldu, N'oldu?, N'apalım? gibi...).
6. Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için konur (A'dan Z'ye kadar, Türkçede -daş'la yapılmış birçok söz vardır. gibi...).
7. Özel adlar için yay ayrıç içinde bir açıklama yapıldığı takdirde kesme işareti yay ayrıçtan sonra konur (Yunus Emre (1240?-1320)'nin gibi...) (TDK 1996: 66-68).

II.6. Dizgi Hataları

Kitabın basımı için harfleri, kelimeleri, satırları, sayfaları oluşturacak biçimde düzenleme işi olan dizgi (TDK 1988: 387) sırasında çeşitli hatalar yapılmaktadır. Dizgi hatalarını eldeki örnekler doğrultusunda dört bölümde incelemek mümkündür:

- a) Kelimede, harfler arası yer değiştirme

Diiklmş - dikilmş (Pamuk 1967: 26), ıskormazlarda - ıskarmozlarda (Erman 1967: 4), rastalmışlardı - rastlamışlardı (Amicis 1997: 55), balşamış - başlamış (Akdemir 1997: 7), kucaklayacakıtm - kucaklayacaktım (Güney 1997: 9) örneklerinde görüldüğü gibi durum açıkça ortaya konmaktadır.

b) Kelimede, harf eksikliğı / fazlalığı

Bellki - belki (Kibritçi 1967: 7), koşturuyorlardı - koşturuyorlardı (Dilibal 1967: 20), agelmiş - gelmiş (Keloğlan 1967: 13), kraliçeç - kraliçe (Pamuk 1967: 5), kaldırıp - kaldırıp (Ağustos 1967: 15), mektuplrı - mektupları (Dumas 1967: 74), neredeyese - neredeyse (Grimm: 1997: 10), yakışıklı, sessizlik (Bambi 1997: 36, 38).

c) Kelimede bırakılan / bırakılmayan boşluk

yapaca ğını - yapacağıını (Mondi 1997: 2), kaldırıptaşımıştı - kaldırıp taşımıştı (Aker 1967: 7), taşyığınınna - taş yığınınna (Blyton 1997: 122), titremeyebaşladı - titremeye başladı (Amicis 1997: 10), oldukçakıymetli - oldukça kıymetli (Twain 1967: 43).

d) Kelimede yanlış yazım

tülbenttn - tülbentin (Erman 1967: 30), oğlu - oldu (Erman 1967: 31), işin - işim (Sunat 1967: 30), atının - atının (Cervantes 1967: 16), nindi - hindi (Kibritçi 1967: 9), farecek - farecik (Kibirli 1997: 5), karakoleları - karakolları (Kakınç 1997: 120), Bundan - Burhan (İzgü 1997: 58), soyguncuyu - soyguncuya (Weissflog 1997: 29).

Bir sonraki bölümde, yukarıda sıralanan kurallar belirlenen örneklem çerçevesinde incelenmeye çalışılacaktır.

III. BÖLÜM

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

Bu bölümde 1967 yılına ait 24 ve 1997 yılına ait 47 olmak üzere toplam 71 resimli kitap, masal ve roman-öykünün incelenmesi sonucu elde edilen veriler değerlendirilip, yorumlanmaya çalışılacaktır. Değerlendirme yedi ana başlık altında yapılacaktır. Bunlar;

1. Anlatım bozukluğu,
2. Bozuk kelime kullanımı,
3. Yabancı kelime kullanımı,
4. Argo kelime kullanımı
5. Yazım kuralları,
6. Noktalama işaretleri,
7. Dizgi hatalarıdır.

Sıralanan başlıkların içerikleri kuramsal bölümde açıklanmıştır. Değerlendirme ve yorumlar kelime, cümle, işaret ve kitap temelinde (itibariyle) yapılmıştır. Her konu ve alt konuda yapılan değerlendirmelerde seçilen örneklem çerçevesinde 1997 yılında 1967 yılına göre görülen değişme eğiliminin niteliğine dikkat çekilmeye çalışılmıştır.

III.1. ANLATIM BOZUKLUĞU

Bu alt bölümde anlatım bozukluğu kavramı ile;

- a) Özne, nesne ve yüklem sıralamasındaki yanlışlıklar,

- b) Cümlelerdeki devrik yapı,
- c) Eksik/fazla kelime kullanımı,

Genel anlatım yetersizliği/yanlışlığı ifade edilmektedir. Bu bölümde, anlatımı doğrudan etkileyen bir unsur olarak “cümle uzunluğu” da ayrı bir başlık altında ele alınacaktır.

TABLO 2. ÇOCUK KİTAPLARINDA ANLATIM BOZUKLUĞU: CÜMLE SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM CÜMLE SAYISI (A)		ANLATIM BOZUKLUĞU OLAN CÜMLE SAYISI (B)		B / A (%)	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	3.648	1.583	67	3	1,8	0,2
MASAL	2.995	2.538	132	56	4,4	2,2
ROMAN-ÖYKÜ	8.232	54.185	24	134	0,3	0,2
TOPLAM	14.875	58.306	223	193	1,5	0,3

Tablo verilerine göre, anlatım bozukluğu olan cümle oranının, gerek 1967, gerekse 1997 yılında en yüksek olduğu kitap türünün “masal” olduğu görülmektedir. Ancak, masal türünde 1967 yılında %4,4 olan bu oran 1997 yılında %2,2’ye düşmüştür. Her üç kitap türünde de 1997 yılında 1967 yılına göre düşüşler olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim, toplam oranlar itibariyle bakıldığında 1967 yılında %1,5 olan bozuk cümle oranının 1997 yılında %0,3’e (yaklaşık beş kat) düştüğü görülmektedir. 1997 yılında anlatım bozukluğu açısından en iyi durumda olan kitap resimli kitaplar ile roman-öykülerdir. Dikkati çeken bir başka nokta ise, anlatım bozukluğunda azalma yönündeki değişimin en yüksek olduğu türün resimli kitaplar, en düşük olduğu türün ise roman-öykü olmasıdır.

Anlatım bozukluğunu kitap temelinde değerlendirmeye olanak sağlayacak veriler Tablo 3’de yer almaktadır.

TABLO 3. ÇOCUK KİTAPLARINDA ANLATIM BOZUKLUĞU: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KİTAP SAYISI (A)		ANLATIM BOZUKLUĞU OLAN KİTAP SAYISI (B)		B / A (%)		KİTAP BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA BOZUK CÜMLE SAYISI	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	16	16	14	3	87,5	18,7	4,8	1
MASAL	3	3	3	3	100,0	100,0	44	18,7
ROMAN-ÖYKÜ	5	28	3	16	60,0	57,1	8	8,4
TOPLAM	24	47	20	22	83,3	46,8	11,1	8,8

Tablo 3’de bir önceki tabloya benzer değerlendirmelere gidebileceğimiz veriler sunmaktadır. Buna göre, anlatım bozukluğu olan kitaplarda en yüksek oranın yine masal türüne ait olduğu ve bu türde 1997 yılında 1967 yılına göre hiçbir olumlu değişimin söz konusu olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, masalarda anlatım bozukluğu olmayan kitap bulunmamaktadır. Anlatım bozukluğunun en az olduğu kitap türü 1967 yılında roman-öykü iken, 1997’de resimli kitaplar olmuştur. Resimli kitaplarda 1967 yılında % 87,5 olan anlatım bozukluğu oranının 1997 yılında % 18,7’ye düşüşü oldukça önemli bir azalış olarak dikkat çekmektedir. Toplam oran itibariyle, 1997 yılında anlatım bozukluğu olan kitap oranı % 83,3’den % 46,8’e düşerek yarıya yakın bir azalış dolayısıyla olumlu bir değişim göstermiştir. Roman-öykü türünde az da olsa olumlu bir değişim gözlenmektedir.

Kitap başına düşen ortalama bozuk cümle sayısının, masal türünde 44’den 18,7’ye ve resimli kitaplarda da 4,8’den 1’e düştüğü anlaşılmaktadır. En hızlı azalışın yine resimli kitaplarda olduğu gözlenmektedir. Kuşkusuz, 1967 yılında bir kitapta

ortalama 11,1 olan bozuk cümle sayısının 1997 yılında 8,8'e düşmesi olumlu bir değişim olarak yorumlanabilir.

Kısaca, gerek cümle, gerek kitap ve gerekse kitap başına düşen ortalama bozuk cümle temelinde 1967 yılından 1997 yılına gelindiğinde olumlu bir değişim gerçekleşmiştir.

III.1.1. Cümle Uzunluğu

Çocuk kitaplarında cümle uzunluğu konusunda bir standart olmamasına karşın, literatürde genelde 6-8 kelimelik cümle uzunluğunun uygun olduğu dile getirilmekteydi. 1967 ve 1997 yılları arasında çocuk kitaplarındaki değişim bize bu konudaki eğilimi ve genel durumu gösterebilecektir.

TABLO 4. ÇOCUK KİTAPLARINDA CÜMLE UZUNLUĞU

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KELİME SAYISI (A)		TOPLAM CÜMLE SAYISI (B)		A / B	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	25.879	10.402	3.648	1.583	7,1	6,6
MASAL	26.512	19.807	2.995	2.538	8,8	7,8
ROMAN-ÖYKÜ	56.422	353.133	8.232	54.185	6,8	6,5
TOPLAM	108.813	383.342	14.875	58.306	7,3	6,6

Tablo 4 verilerine göre, gerek 1967 ve gerekse 1997 yılında en uzun cümlelerin masal kitaplarında olduğu (8,8 ve 7,8), bunu resimli kitaplar (7,1 ve 6,6) ile roman-öykülerin (6,8 ve 6,5) izlediği görülmektedir. 1997 yılında masal cümlelerinin 7,8,

resimli kitap cümlelerinin 6,6 ve roman-öykü cümlelerinin de ortalama 6,5 kelimedenden oluştuğu anlaşılmaktadır. Türler arasında cümle uzunluğunda en büyük azalışın masallarda olduğu görülmektedir. 1997 yılındaki cümle uzunluğunun 1967 yılına göre 7,3'ten 6,6'ya düştüğü gözlenmiştir. Burada dikkati çeken bir nokta da, roman-öykü ve resimli kitap cümle uzunluğunun birbirine çok yakın olmasıdır. Elde edilen veriler metni resimle desteklediği için anlatımın daha hafif olabileceği dolayısıyla cümlelerin roman-öykülere göre daha kısa olması gerektiği yaklaşımına uymamaktadır.

Genel olarak, hem 1967 hem de 1997 yılında yayımlanan çocuk kitaplarında cümle uzunluğunun literatüre yakın olduğu, 1997 yılına gelindiğinde cümlelerin daha da kısaldığı söylenebilir.

III.2. BOZUK KELİME KULLANIMI

Bozuk kelime ile anlatılmak istenen;

- a) “p, ç, t, k” kuralına (ünsüz uyumuna) uymayan kelimeler (etmek-etmeği-etmeyi)
- b) Birleşik yazılması gerekip ayrı yazılan kelimeler,
- c) Ayrı yazılması gerekip, birleşik yazılan kelimeler,
- d) İkilemeler arasında (-) işaretinin olması (ana-baba, baba-oğul vb.)

TABLO 5. ÇOCUK KİTAPLARINDA BOZUK KELİME KULLANIMI: KELİME SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KELİME SAYISI (A)		BOZUK KELİME SAYISI (B)		B / A (%)	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	25.879	10.402	375	71	1,4	0,7
MASAL	26.512	19.807	351	177	1,3	0,01
ROMAN-ÖYKÜ	56.422	353.133	832	850	1,5	0,2
TOPLAM	108.813	383.342	1.550	1.098	1,4	0,3

1997 yılında 1967 yılına göre bozuk kelime oranının yaklaşık dört kat azaldığı söylenebilir (% 1,4'den %0,3'e). Bu azalışın en fazla olduğu tür masal, en az olduğu tür ise resimli kitaplardır. 1967 yılında bozuk kelime oranının en yüksek olduğu tür roman-öykü iken (%1,5), 1997 yılında resimli kitaplardır (%0,7). Ancak, bu açıdan türler arasındaki fark özellikle 1967 yılında yüksek değildir. 1997 yılında bozuk kelime kullanımı açısından en olumlu durumda olan tür masallar iken, bunu roman-öykü ve resimli kitaplar izlemektedir.

Bozuk kelime değerlendirmesini kitap temelinde yapmak konuyu biraz daha açıklığa kavuşturabilecektir.

TABLO 6. ÇOCUK KİTAPLARINDA BOZUK KELİME KULLANIMI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KİTAP SAYISI (A)		BOZUK KELİME OLAN KİTAP SAYISI (B)		B / A (%)		KİTAP BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA BOZUK KELİME SAYISI	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	16	16	16	14	100,0	87,5	23,4	5,1
MASAL	3	3	3	3	100,0	100,0	117	59
ROMAN-ÖYKÜ	5	28	5	28	100,0	100,0	166,4	30,3
TOPLAM	24	47	24	45	100,0	95,7	64,5	24,4

Masal ve roman-öykü kitaplarının tümünde bozuk kelime olduğu, bunun 1967 ve 1997 yıllarında aynı oranda gerçekleştiği görülmektedir. Resimli kitaplarda ise azalış söz konusudur. Genel toplam itibariyle ise, 1967 yılında % 100 olan oran % 95,7'ye düşmüştür. Yani, bozuk kelime açısından azalışın kitap temelinde de görüldüğü söylenebilir. Ancak, bu azalma düşük bir orandadır.

1967 yılında bir kitapta ortalama 64,5 olan bozuk kelime sayısının 1997 yılında 24,4'e inmesi olumlu bir değişim olarak göze çarpmaktadır. Bu azalışın en fazla olduğu tür roman-öyküdür. Kitap başına düşen ortalama bozuk kelime sayısı 1997 yılında 1967 yılına göre, resimli kitaplarda 23,4'den 5,1'e, masallarda 117'den 59'a ve roman-öykülerde 166,4'den 30,3'e düşmüştür. Kısaca, 1997 yılına bakacak olursak, kitap başına düşen ortalama bozuk kelime sayısı masallarda 59 iken, bu sayı resimli kitaplarda yaklaşık 5, roman-öykülerde ise 30'dur.

III.3. YABANCI KELİME KULLANIMI

Çalışmamızda Arapça, Farsça, İngilizce, Fransızca, İtalyanca ve Yunanca kökenli olup Türkçe küçük ve büyük ünlü ses uyumuna uymayan kelimeler “yabancı kelime” olarak değerlendirilmiştir.

TABLO 7. ÇOCUK KİTAPLARINDA YABANCI KELİME KULLANIMI: KELİME SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KELİME SAYISI (A)		TOPLAM YABANCI KELİME SAYISI (B)		B / A (%)	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	25.879	10.402	609	28	2,3	0,3
MASAL	26.512	19.807	325	80	1,2	0,4
ROMAN-ÖYKÜ	56.422	353.133	428	1.664	0,7	0,5
TOPLAM	108.813	383.342	1.362	1.772	1,2	0,5

Kullanılan yabancı kelime oranının 1997 yılında bütün türlerde 1967 yılına göre düştüğü, bu düşüşün en fazla resimli kitaplarda olduğu (%2,3'den % 0,3'e), bunu masal ve roman-öykülerin izlediği anlaşılmaktadır. Masalarda %1,2'den %0,4'e, roman-öykülerde ise %0,7'den %0,5'e düşmüştür. Toplam itibariyle, 1997 yılındaki yabancı kelime oranının 1967 yılına göre üç kata yakın bir miktarda düştüğü söylenebilir (%1,2'den %0,5'e). 1967 yılında kullanılan yabancı kelimelerin en çok resimli kitaplarda 1997 yılında ise, aralarında çok küçük farklar olsa da, roman-öykü türünde olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle, 1967 yılında resimli kitaplar (%2,3) – masallar

(%1,2) – roman-öyküler (%0,7) biçiminde olan sıralama 1997 yılında roman-öykü (%0,5) – masallar (%0,4) – resimli kitaplar (%0,3) biçiminde gerçekleşmiştir.

Belirtilmesi gereken bir diğer nokta da, yabancı kelime kullanımının hem 1967, hem de 1997 yıllarında düşük oluşudur.

Yabancı kelime değerlendirmesini kitap temelinde yapmak da olanaklıdır.

TABLO 8. ÇOCUK KİTAPLARINDA YABANCI KELİME KULLANIMI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KİTAP SAYISI (A)		YABANCI KELİME KULLANILAN KİTAP SAYISI (B)		B / A (%)		KİTAP BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA YABANCI KELİME SAYISI	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	16	16	16	3	100,0	18,7	38,1	1,7
MASAL	3	3	3	3	100,0	100,0	108,3	26,7
ROMAN-ÖYKÜ	5	28	5	26	100,0	92,8	85,6	59,4
TOPLAM	24	47	24	32	100,0	68,1	56,7	55,3

Çocuk kitaplarında kullanılan yabancı kelimeleri kitap sayısı açısından değerlendirecek olursak, 1967 ve 1997 yıllarında masalların tümünde yabancı kelime kullanıldığı, roman-öykülerin ise 1967 yılında tümünde, 1997 yılında ise % 92,8'inde yabancı kelime olduğu görülmektedir. Bu konuda resimli kitaplardaki azalış dikkat çekicidir (% 100'den %18,7'ye). Toplam itibarıyla 1997 yılında 1967 yılına göre bir azalış olduğu söylenebilir. Ancak, bu azalışa karşın 1997 yılında toplam kitapların %68,1'inde hâlâ yabancı kelime kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Bir önceki tablo verilerinde kelime sayısı itibarıyla 1997 yılında %0,5 olan oranın, kitap sayısı itibarıyla %68,1'e çıkması bir çelişki gibi görünmektedir. Bu durum,

kitapların yaklaşık dörtte üçünde yabancı kelime kullanılmıştır; ancak kullanılan yabancı kelime sayısı son derece düşüktür biçiminde açıklanabilir.

Kullanılan ortalama yabancı kelime sayıları 1967 ve 1997 yılları arasındaki değişimi daha somut olarak göstermektedir. Buna göre, her üç türde de bir azalış görülmekte, en hızlı azalışın resimli kitaplarda olduğu gözlenmektedir. 1967 yılında kitap başına düşen ortalama yabancı kelime sayısı 56,7 iken, bu sayı 1997 yılında 55,3'e düşmüştür. 1997 yılında kitap başına düşen ortalama yabancı kelime sayısı roman-öykülerde 59,4, masallarda 26,7 ve resimli kitaplarda 1,7'dir. Bu sıralama doğal görünmektedir. Çünkü, toplam kelime sayısı itibariyle de aynı sıralama söz konusudur. Daha çok kelimenin kullanıldığı türde aynı oranda yabancı kelime kullanılması beklenen bir durumdur. Oysa, 1967 yılında masallar bu doğal görünümü bozmaktadır.

Örnekleme giren roman-öykülerde 1967 yılında toplam 56.422, masallarda ise 26.512 kelime bulunmaktadır. Kitap başına düşen ortalama yabancı kelime sayısının ise masallarda roman-öyküden daha fazla olduğu (108,3 ve 85,6) görülmektedir. Bu durum, masallarda yabancı kelime kullanımını açısından söz konusu olan olumsuzluğu daha da çarpıcı kılmaktadır.

Araştırmamızda yabancı kelimeler konusunda dikkatimizi çeken bir diğer nokta ise, 1967 yılında çocuk kitaplarındaki yabancı kelimelerin çoğunlukla Arapça kökenli olmasına karşın, 1997 yılında yayımlanan kitaplarda yabancı kelimelerin çoğunlukla İngilizce, Fransızca vb. Latince kökenli dillere kaymış olmasıdır.

Kısaca, kullanılan yabancı kelime açısından 1997'ye gelindiğinde olumlu bir değişimin söz konusu olduğu söylenebilir.

III.4. ARGO KELİME KULLANIMI

Kaynaklar bölümünde belirtilen sözlüklerde argo olarak nitelendirilen kelimelerin temel alındığı bu bölüme ilişkin tablolar aşağıdadır.

**TABLO 9. ÇOCUK KİTAPLARINDA ARGO KELİME KULLANIMI:
KELİME SAYISI İTİBARIYLA**

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KELİME SAYISI (A)		ARGO KELİME SAYISI (B)		B / A (%)	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	25.879	10.402	-	-	0,0	0,0
MASAL	26.512	19.807	1	1	0,004	0,005
ROMAN-ÖYKÜ	56.422	353.133	2	14	0,003	0,004
TOPLAM	108.813	383.342	3	15	0,002	0,003

Tablo 9 incelendiğinde, gerek 1967 ve gerekse 1997 yılında kullanılan argo kelime sayısının toplam kelime sayısı itibariyle son derece az olduğu olumlu bir durum olarak göze çarpmaktadır. Ancak, çok küçük oranlar temelinde de olsa argo kelime kullanımında 1997 yılında 1967 yılına göre bir artış olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, resimli kitaplarda hiç argo kelime kullanılmamış olması dikkat çekicidir.

Bu küçük orandaki olumsuz değişimi, kitap temelli değerlendirmede görmek de olanaklıdır.

**TABLO 10. ÇOCUK KİTAPLARINDA ARGO KELİME KULLANIMI:
KİTAP SAYISI İTİBARIYLA**

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KİTAP SAYISI (A)		ARGO KELİME KULLANILAN KİTAP SAYISI (B)		B / A (%)		KİTAP BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA ARGO KELİME SAYISI	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	16	16	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
MASAL	3	3	1	1	33,3	33,3	1,0	1,0
ROMAN-ÖYKÜ	5	28	1	5	20,0	17,8	2,0	2,8
TOPLAM	24	47	2	6	8,3	12,8	1,5	2,5

Tablo 10'a göre, gerek 1967 gerekse 1997 yılında argo kelime kullanılan resimli kitap bulunmamaktadır. 1997 yılında masalların %33,3'ünde, roman-öykülerin de %17,8'inde argo kelime kullanımı söz konusudur. Argo kelime kullanımında masalarda bir değişim söz konusu değildir. Toplam itibariyle, 1967 yılında kitapların %8,3'ünde argo kelime kullanılmışken, bu oran 1997 yılında %12,8'e çıkmıştır.

Kitap başına düşen ortalama argo kelime sayısı 1967 yılında 1,5 iken, bu sayı 1997 yılında 2,5 kelimeye yükselmiştir.

Görüldüğü gibi, gerek kitap sayısı, gerekse kitap başına düşen ortalama argo kelime sayısı itibariyle olumlu bir değişim gözlenmemektedir.

III.5. YAZIM KURALLARI

Çocuk kitaplarında dil sorununun önemli bir boyutu yazım kurallarıdır. Daha önce vurgulandığı üzere, yazım kuralları değerlendirmesi büyük harf kullanımı, ekler ve satır sonu kelime bölünmesi başlıkları çerçevesinde yapılmaya çalışılacaktır.

III.5.1. Büyük Harf Kullanımı

Kuramsal bölümde açıklandığı gibi, özelliklerine göre gerekli durumlarda kelimenin ilk harfi büyük yazılır. Bu çerçevede araştırmamızda elde edilen veriler aşağıdaki tabloda (Tablo 11) sunulmaktadır.

TABLO 11. ÇOCUK KİTAPLARINDA BÜYÜK HARF KULLANIMI: KELİME SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KELİME SAYISI (A)		YANLIŞ BÜYÜK HARF KULLANILAN KELİME SAYISI (B)		B / A (%)	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	25.879	10.402	531	26	2,0	0,20
MASAL	26.512	19.807	331	66	1,2	0,30
ROMAN-ÖYKÜ	56.422	353.133	374	151	0,7	0,04
TOPLAM	108.813	383.342	1.236	243	1,1	0,06

Tablo 11'e göre, yanlış büyük harf kullanılan kelime sayısında en yüksek oranın 1967 yılı yayımlanan kitaplarda, resimli kitap türüne (% 2,0), 1997 yılında yayımlanan kitaplarda ise masallara (% 0,30) ait olduğu görülmektedir. Gerek 1967 gerekse 1997 yılında yayımlanan kitaplarda yanlış büyük harf kullanım oranının yüksek olmadığı ve 1967 yılından 1997 yılına doğru olumlu bir değişimin söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. 1997 yılında yanlış büyük harf kullanım oranı roman-öykülerde %0,04, resimli kitaplarda %0,20 ve masalarda %0,30'dur. Toplam itibariyle 1997 yılında %0,06 olan yanlış büyük harf kullanım oranı olumlu bir gösterge olarak kabul edilebilir.

Büyük harf kullanımının kitap sayısı itibariyle değerlendirilmesi ve kitap başına düşen ortalama yanlış kullanılan büyük harfli kelime sayısındaki değişim eğilimini belirlemek irdelememizi güçlendirecektir.

**TABLO 12. ÇOCUK KİTAPLARINDA BÜYÜK HARF KULLANIMI:
KİTAP SAYISI İTİBARIYLA**

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KİTAP SAYISI (A)		YANLIŞ BÜYÜK HARFLİ KELİME BULUNAN KİTAP SAYISI (B)		B / A (%)		KİTAP BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA YANLIŞ BÜYÜK HARF KULLANILAN KELİME SAYISI	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	16	16	15	5	93,7	31,2	35,4	5,2
MASAL	3	3	3	3	100,0	100,0	110,3	22
ROMAN-ÖYKÜ	5	28	5	18	100,0	64,3	74,8	8,4
TOPLAM	24	47	23	26	95,8	55,3	53,7	9,3

Kitap sayısı itibariyle büyük harf kullanımına bakılacak olursa, yanlış kullanım oranının en yüksek olduğu tür masalardır (%100,0). 1967 yılından 1997 yılına

gelindiğinde yanlış büyük harf kullanımında en yüksek düşüşün resimli kitaplarda (%93,7'den %31,2'e) olduğu, bunu roman-öykülerin izlediği (%100'den %64,3'e), masallarda herhangi bir değişimin olmadığı ve hem 1967 hem de 1997 yılında tüm masallarda yanlış büyük harf kullanıldığı görülmektedir. Toplam itibariyle bakıldığında yanlış büyük harf kullanımının yarıya yakın oranda azaldığı anlaşılmaktadır.

Kitap başına düşen ortalama yanlış büyük harf kullanılan kelime sayısında görülen altı kattan fazla bir düşüş yukarıdaki olumlu değişimi bir başka boyutuyla ortaya koymaktadır.

Buna göre, 1967 yılında kitap başına düşen yanlış büyük harfli kelime sayısı 53,7 iken, bu sayı 1997 yılında 9,3'e düşmüştür. Bu değişim doğal olarak olumlu değerlendirilmektedir. Bu olumlu değişimin en çok resimli kitaplarda olduğu dikkati çeken bir başka noktadır. Bir başka deyişle, 1997 yılında resimli kitaplarda kitap başına düşen yanlış büyük harfli kelime sayısı 5,2, roman-öykülerde 8,4 ve masallarda ise 22'dir. Toplam itibariyle, 53,7 kelimedenden 9,3 kelimeye düşüş önemli bir azalışı göstermektedir.

III.5.2. mı, mi, mu, mü Soru Eki, da, de ve ki Bağlaçlarının Kullanımı

“ki” eki, “mı, mi, mu, mü” soru eki ve da, de bağlaçların ünlü uyumlarına uyup uymadığı kendilerinden önce gelen kelimelerden ayrı yazılıp yazılmadığına göre değerlendirilen eklerin kullanımına ilişkin veriler aşağıdadır:

TABLO 13. ÇOCUK KİTAPLARINDA MI, Mİ, MU, MÜ SORU EKİ, DA, DE, VE Kİ BAĞLAÇLARININ KULLANIMI: KELİME SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM EK SAYISI (A)						YANLIŞ KULLANILAN EK SAYISI (B)						B / A (%)					
	mı, mi, mu, mü		da, de		ki		mı, mi, mu, mü		da, de		ki		mı, mi, mu, mü		da, de		ki	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	116	76	403	211	77	40	1	1	4	2	4	-	0,9	1,3	1,0	0,9	5,2	0,0
MASAL	137	59	652	260	89	85	1	-	9	5	2	2	0,7	0,0	1,4	1,9	2,2	2,3
ROMAN-ÖYKÜ	399	2306	860	5744	160	1077	2	5	15	21	7	9	0,5	0,2	1,7	0,4	4,4	0,8
TOPLAM	652	2441	1915	6215	326	1202	4	6	28	28	13	11	0,6	0,2	1,5	0,4	4,0	0,9

Tablo 13'e göre, yanlış kullanımın en yüksek olduğu ek türünün "ki" olduğu (1967 yılı için %4,0 ve 1997 yılı için %0,9) anlaşılmaktadır. Bir başka genel bulgu da tüm eklerin yanlış kullanımında kitap türleri itibariyle 1997 yılında 1967 yılına göre azalış olduğudur. En düşük oranda yanlış kullanılan ek "mi" soru ekidir. 1997 yılında yanlış kullanılan ek oranında en fazla azalış "ki" ekinde görülmektedir (%4,0'dan %0,9'a). "mi" soru ekindeki yanlış kullanım %0,6'dan %0,2'e ve de bağlacındaki yanlış kullanım da %1,5'den %0,4'e düşmüştür. Gerek 1967 gerekse 1997 yılında en fazla yanlış ek kullanımının masallarda, en az yanlış kullanımın ise resimli kitaplarda olduğu söylenebilir.

Her üç ek türünün kitap sayısı itibariyle kullanımını gösteren veriler Tablo 14'te yer almaktadır.

TABLO 14. ÇOCUK KİTAPLARINDA MI, Mİ, MU, MÜ SORU EKİ, DA, DE VE Kİ BAĞLAÇLARININ KULLANIMI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KİTAP SAYISI (A)		YANLIŞ EK KULLANILAN KİTAP SAYISI (B)		B / A (%)		KİTAP BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA YANLIŞ KULLANILAN EK SAYISI	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	16	16	4	3	25,0	18,7	2,2	1,0
MASAL	3	3	2	2	66,7	66,7	6	3,5
ROMAN-ÖYKÜ	5	28	4	17	80,0	60,7	6	2,0
TOPLAM	24	47	10	22	41,7	46,8	4,5	2,0

1967 yılında yayımlanan kitapların %41,7'sinde ekler yanlış kullanılırken, bu oran 1997 yılında yayımlanan kitaplar için %46,8'e yükselmiştir. Masallarda yanlış ek kullanımında bir değişim gözlenmemektedir. Roman-öykülerle, resimli kitaplarda yanlış ek kullanım oranı kitap sayısı itibariyle düşmüştür. Buna göre, 1967 yılında resimli kitapların %25'inde, masalların %66,7'sinde ve roman-öykülerin %80'inde ekler yanlış kullanılırken, bu oranlar 1997 yılı için aynı sırayla %18,7 , %66,7 ve %60,7 olmuştur.

Kitap başına düşen ortalama yanlış ek sayısı 1967 yılında 4,5 iken, 1997 yılında 2,0 olmuştur. Bu durumda ilgili yıllar arasında yarından fazla bir düşüş söz konusudur.

III.5.3. Satır Sonu Kelime Bölünmesi

Satır sonuna sığmayan kelimeleri hecelere bölerken kısa çizgi işaretinin doğru kullanılıp kullanılmadığını değerlendireceğimiz bu bölüme ilişkin veriler aşağıdadır.

TABLO 15. ÇOCUK KİTAPLARINDA SATIR SONU KELİME BÖLÜNMESİ: KELİME SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM SATIR SONU BÖLÜNEN KELİME SAYISI (A)		YANLIŞ BÖLÜNEN SATIR SONU KELİME SAYISI (B)		B / A (%)	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	1.873	373	18	3	1,0	0,8
MASAL	1.709	948	20	11	1,2	1,2
ROMAN-ÖYKÜ	3.210	5.289	42	20	1,3	0,4
TOPLAM	6.792	6.610	80	34	1,2	0,5

Satır sonu kelime bölünmesindeki yanlışlık oranının masal türünde değişmediğini, resimli kitaplar ile roman-öykülerde azalma yönünde bir değişim gösterdiği anlaşılmaktadır. Buna göre, yanlış bölünen satır sonu kelime oranı 1967 yılında resimli kitaplarda %1,0 , masalarda %1,2 ve roman-öykülerde %1,3 iken, bu oranlar 1997 yılında sırasıyla %0,8 , %1,2 ve %0,4 olmuştur. Yanlışlık oranının en yüksek olduğu tür masal (%1,2), en düşük olduğu tür ise roman-öyküdür (%0,4). Toplam itibariyle yanlışlık oranının %1,2'den %0,5'e düşmesi olumlu bir değişme olarak yorumlanabilir.

Sözü edilen değişimi kitap sayısı itibariyle de değerlendirebiliriz.

TABLO 16. ÇOCUK KİTAPLARINDA SATIR SONU KELİME BÖLÜNMESİ: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KİTAP SAYISI (A)		YANLIŞ BÖLÜNEN SATIR SONU KELİME BULUNAN KİTAP SAYISI (B)		B / A (%)		KİTAP BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA YANLIŞ BÖLÜNEN SATIR SONU KELİME SAYISI	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	16	16	9	3	56,2	18,7	2	1
MASAL	3	3	3	3	100,0	100,0	6,7	3,7
ROMAN-ÖYKÜ	5	28	5	23	100,0	82,1	8,4	0,9
TOPLAM	24	47	17	29	70,8	61,7	4,7	1,2

Bir önceki tabloya dayanarak yapılan değerlendirmelerin bu tablo için de doğru olduğu söylenebilir. Masal kitaplarının içinde satır sonu kelime bölünmesinin doğru yapıldığı kitap bulunmamakta, resimli kitaplar ve roman-öykülerde azalma yönünde bir değişim olduğu gözlenmektedir. Bu azalma özellikle resimli kitaplarda dikkat çekici orandadır (%56,2'den %18,7'ye düşmüştür). Ancak, yine de, 1997 yılında kitapların %61,7'sinde bu kural yanlış uygulanmaktadır.

1967 yılında kitap başına düşen ortalama yanlış bölünen satır sonu kelime sayısı 4,7 iken, bu sayı 1997 yılında 1,2'ye düşmüştür. Diğer bir deyişle, bu konuda yaklaşık üç katlık bir azalış olmuştur. Azalışın türlere göre dağılımına baktığımızda, yanlış bölünen satır sonu kelime sayısı 1997 yılında 1967 yılına göre resimli kitaplarda ikiden bire, masallarda 6,7'den 3,7'ye ve roman-öykülerde 8,4'den 0,9'a düşmüştür.

III.6. NOKTALAMA İŞARETLERİ

Bir dilde doğru kullanımın önemli olduğu öğelerden birisi de noktalama işaretleridir. Okuma ve dolayısıyla konuşmadaki akıcılığı sağlayan bu işaretlere ilişkin değerlendirmeler ve bu değerlendirmelere kaynaklık eden tablo aşağıdadır.

Tablo 17 verilerine göre, 1967 yılında yayımlanan çocuk kitaplarında en yüksek oranda yanlış kullanılan noktalama işareti parantez “( )” (%83,3) iken, bunu tırnak işareti (%51,5), üç nokta (%40,5) ve noktalı virgül (%40,4) işaretleri izlemektedir. En az yanlış kullanımın görüldüğü işaretler ise soru işareti (%4,6), iki nokta üst üste (%5,9) ve nokta (%8,7)'dir. 1997 yılı çocuk kitaplarında, en çok yanlış kullanılan işaret üç nokta (%18,5) iken, en az yanlış kullanımı iki nokta üst üste (%2,3) ile nokta (%2,7)'ya aittir. İlgili verilere göre bütün noktalama işaretlerindeki yanlış kullanım oranları, 1997 yılında 1967 yılına göre düşmüştür. Özellikle, tırnak işareti ile parantez işaretindeki önemli düşüşler dikkat çekici görünmektedir.

Konuyu bir de tüm noktalama işaretleri toplamı ve de alınan kitap türleri açısından değerlendirmek yararlı olacaktır.

TABLO 18. ÇOCUK KİTAPLARINDA NOKTALAMA İŞARETLERİNİN KULLANIMI: TOPLAM SAYILAR İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM NOKTALAMA İŞARETİ (A)		YANLIŞ KULLANILAN NOKTALAMA İŞARETİ (B)		B / A (%)	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	7.006	3.196	1.556	186	22,2	5,8
MASAL	7.570	4.662	1.508	736	19,9	15,7
ROMAN-ÖYKÜ	14.489	93.171	1.352	3.806	9,3	4,1
TOPLAM	29.065	101.029	4.416	4.728	15,2	4,7

Görüldüğü gibi, ele alınan her kitap türünde 1997 yılında 1967 yılına göre önemli sayılabilecek düşüşler görülmektedir. Ancak, resimli kitaplarda, noktalama işaretlerinin yanlış kullanım düzeyinin %22,2'den, 1997 yılında %5,8'e düşüşü türler

arasında en yüksek düşüşü ortaya koymaktadır. Buna karşın en az değişimin gerçekleştiği tür masal kitaplarıdır (%19,9'dan %15,7'ye).

1967 yılında noktalama işaretlerinin en çok yanlış kullanıldığı tür, resimli kitaplar (%22,2) iken, 1997 yılında masal kitaplarıdır (%15,7). Genel toplam itibariyle, 1967 yılında %15,2 olan noktalama işaretlerinin yanlış kullanım oranı, 1997 yılında %4,7'ye inmiştir. Bu gerileme üç katlık bir azalışı ifade etmektedir.

Soruna kitap sayısı açısından bakıldığında ise, karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır:

TABLO 19. ÇOCUK KİTAPLARINDA NOKTALAMA İŞARETLERİNİN KULLANIMI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KİTAP SAYISI (A)		YANLIŞ NOKTALAMA İŞARETİ KULLANILAN KİTAP SAYISI (B)*		B / A (%)	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	16	16	13	3	81,2	18,7
MASAL	3	3	3	3	100,0	100,0
ROMAN-ÖYKÜ	5	28	5	24	100,0	85,7
TOPLAM	24	47	21	30	87,5	63,8

* 10 ve daha fazla yanlış noktalama işareti kullanılan kitaplar sayılmıştır.

Tablo 19 verileri bu bölümün diğer tablo verileri gibi olumlu bir değişimi ortaya koymasına karşın, değişimin oranı onlar kadar yüksek görünmemektedir. Buna göre, 1997 yılında yayımlanan çocuk kitaplarının yaklaşık üçte ikisinde (%63,8) noktalama işaretleri yanlış kullanılmaktadır. Masal kitaplarında, yanlış noktalama işareti olmayan

kitap bulunmamaktadır. Bu konuda resimli kitaplar, oldukça olumlu sayılabilecek bir orana sahiptir (%18,7).

Kuşkusuz, noktalama işaretlerinin yanlış kullanıldığı kitap oranınının 1967 yılında % 87,5 iken, 1997 yılında % 63,8'e düşüşü olumlu bir değişme olarak da değerlendirilebilir. Masal kitaplarında bu anlamda bir değişim olmaması dikkat çekicidir.

III.7. DİZGİ HATALARI

Çalışmada dizgi hatası olarak nitelendirilen başlıca durumlar şunlardır:

- Kelimede harfler arası yer değiştirme (nereyedse-neredeysel),
- Kelimede harf eksikliği (gemcilerle-gemicilerle),
- Kelimede harf fazlalığı (sağlıkısı-sağlıklıslı)
- Kelimede bırakılan boşluk (kadın dan-kadından)
- Kelimede yanlış yazım (gönünce-görünce).

TABLO 20. ÇOCUK KİTAPLARINDA DİZGİ HATALARI: KELİME SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KELİME SAYISI (A)		DİZGİ HATASI OLAN KELİME SAYISI (B)		B / A (%)	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	25.879	10.402	62	9	0,2	0,1
MASAL	26.512	19.807	20	133	0,1	0,7
ROMAN-ÖYKÜ	56.422	353.133	155	322	0,3	0,1
TOPLAM	108.813	383.342	237	464	0,2	0,1

1967 yılına göre 1997 yılında dizgi hatalarının masalarda arttığı (%0,1'den %0,7'ye), resimli kitaplar ile roman-öykülerde azaldığı (%0,2 - %0,1 ve %0,3 - %0,1), toplam itibariyle yarı yarıya bir azalış olduğu görülmektedir (% 0,2'den % 0,1'e). Yine türler içinde 1997 yılında dizgi hatasının en çok masalarda olduğu (%0,7) anlaşılmaktadır. Ancak, genelde kelime sayısı itibariyle dizgi hatasının son derece düşük olduğu söylenebilir.

Dizgi hataları konusunda gerek kitap sayısı gerekse kitap başına düşen ortalama dizgi hatası sayısı itibariyle değerlendirme yapmamızı sağlayacak veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TABLO 21. ÇOCUK KİTAPLARINDA DİZGİ HATALARI: KİTAP SAYISI İTİBARIYLA

KİTAP TÜRÜ	TOPLAM KİTAP SAYISI (A)		DİZGİ HATASI OLAN KİTAP SAYISI (B)		B / A (%)		KİTAP BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA DİZGİ HATASI SAYISI	
	1967	1997	1967	1997	1967	1997	1967	1997
RESİMLİ KİTAP	16	16	12	6	75	37,5	5,2	1,5
MASAL	3	3	3	3	100,0	100,0	6,7	44
ROMAN-ÖYKÜ	5	28	5	24	100,0	85,7	31	13,4
TOPLAM	24	47	20	33	83,3	70,4	11,8	14,1

Tablo 21'de yer alan verilere göre, masal kitaplarının hepsinde dizgi hatası olduğunu, resimli kitaplarda yarı yarıya bir düşüşün görüldüğü ve roman-öykülerde de bir azalmanın bulunduğu (%100'den, %85,7'ye) söylenebilir. Genel toplam itibariyle ise, 1997 yılında bir düşüş yaşanmakla birlikte, kitapların dörtte üçünde dizgi hatası olduğu anlaşılmaktadır.

Kitap başına düşen ortalama dizgi hatası verileri kelime ve kitap sayısı itibariyle yapılan değerlendirmelerimizle çelişkili görünmektedir. Zira, kitap başına düşen ortalama dizgi hatası sayısı 1967 yılında 11,8 iken 1997 yılında 14,1'e yükselmiştir. Yani, kitap başına düşen ortalama dizgi hatası sayısı artmıştır. Bu durumun (çelişkinin) masal kitaplarında 1997 yılında görülen büyük artıştan (6,7 kelimedenden 44'e çıkmıştır) kaynaklandığı, genel ortalamayı bu türün yükselttiği söylenebilir. Resimli kitaplarda ortalama 1,5 olan bu sayı masalarda 44'tür. 1997 yılındaki hata sayısı yüksekliğindeki bir başka neden de, dizgi hatası bulunan kitaplarda bu hata sayısının fazla oluşu olabilir.

III.8. GENEL DEĞERLENDİRME

Sunulan tablolardaki verilere dayanarak bir sonraki bölümde genel sonuçlar sıralanacaktır. Ancak, bu bölüme ilişkin olarak genel bir değerlendirme yapılacak olursa, verilerin kitap başına düşen ortalama dizgi hatası sayıları dışında çocuk kitaplarında 1967 yılından 1997 yılına gelindiğinde genelde olumlu bir değişime işaret ettiği söylenebilir. Bununla birlikte, çocuk kitaplarında dil açısından hâlâ sorunlar yaşandığı ortadadır. Burada belirtilmesi gereken önemli noktalardan birisi de şudur: Araştırmamız çerçevesinde yaptığımız incelemeler sırasında dil ile ilgili hataların genelde bazı yayın evlerinin yayımladığı kitaplarda yoğunlaştığı söylenebilir. Bir başka deyişle, özellikle bazı yayın evleri çocuk kitaplarına dil açısından gereken duyarlılık, özen ve titizliği göstermemekteler, bu ise incelenen soruna ilişkin olumsuz veri ortalamasını yükseltmektedir. Dolayısıyla, bazı yayın evlerinin kısa dönemli ticarî yaklaşımları genelde görülen olumlu değişimi yavaşlatmaktadır. Buna karşın, diğer bazı yayın evlerinin ise bu konuda son derece başarılı bir yayıncılık yaptıkları söylenebilir. Çalışmamız yayın evlerine göre bir değerlendirmeyi içermemektedir. Ancak, şu kadarı söylenebilir; çocuk kitaplarında dil kullanımındaki yanlışlıklar genelde tüm çocuk yayıncılarının değil, bazı yayıncıların (örneğin; Cemre ve Meram Yayıncılık) çeşitli nedenlere bağlı duyarsızlıklarından kaynaklanmaktadır. Genelde yayıncıların, çocuk kitabı yayıncılığının kendine özgü dikkat ve özen gerektiren yapısının farkında oldukları söylenebilir.

Bu bölümde ele alınan türler içinde en olumsuz görüntüye genelde masalların sahip oluşunun büyük ölçüde, bu tür kitapların maliyetlerinin daha düşük oluşu (genellikle telif ödenmediği için), çok satması nedeniyle ticarî kaygılara daha uygun düşmesinden genellikle yazar denetiminden geçmemesinden ve bu yayınlar için editörlük kurumunun yeterince çalışmamasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmada dikkatimizi çeken bir diğer nokta, yarışmalarda ödül almış çocuk kitaplarının dil açısından da daha iyi durumda olmalarıdır.

Yabancı kelime kullanımı açısından 1967 yılında yayımlanan kitaplarda genelde Arapça ağırlıkta iken, 1997 yılında Latince kökenli diller etkili görünmektedir.

Bir sonraki bölümde, burada sunulan bulgulara dayanarak elde edilen sonuçlar sıralanacak ve bazı öneriler geliştirilecektir.

IV. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

IV.1. SONUÇ

“Çocuk kitaplarında (resimli kitap, masal, roman-öykü) 1967 yılına göre 1997 yılında, dil kullanımı açısından olumlu bir değişim vardır” hipotezi ile yaptığımız bu araştırmada elde edilen sonuçları şöyle sıralayabiliriz:

1967 yılına göre 1997 yılında çocuk kitaplarında;

1. Özne, nesne, yüklem sıralamasındaki yanlışlıklar, cümlelerdeki devrik yapı, eksik kelime kullanımı ve genel anlatım yetersizliği / yanlışlığı çerçevesinde değerlendirilen *anlatım bozukluğu açısından olumlu bir değişim söz konusudur*. Bu konudaki en büyük olumlu değişim resimli kitap türünde, en az değişim ise roman-öykü türünde gerçekleşmiştir. Anlatım bozukluğunun en fazla olduğu tür masallardır ve bu durum 1997 yılında da sürmektedir. Bir başka deyişle masal türünde herhangi bir değişim gerçekleşmemiştir. Kitap başına düşen bozuk cümle sayısında da azalma yönünde olumlu bir değişim bulunmaktadır.
2. “p, ç, t, k” (Ünsüz uyumu) kuralına uymayan, birleşik yazılması gerekip ayrı yazılan ya da ayrı yazılması gerekip birleşik yazılan kelimeler ile ikilemeler arasında (-) işaretinin olması durumunu kapsayan *bozuk kelime kullanımı açısından incelenen yıllar itibariyle olumlu bir değişim vardır*. Bozuk kelime kullanımı açısından kitap türleri arasında fark bulunmamaktadır. Bozuk kelime sayısının toplam kelime sayısına oranı düşük olmakla birlikte, bozuk kelime kullanılmayan kitap sayısı çok düşüktür. Kitap başına düşen ortalama bozuk kelime sayısında ele alınan yıllar arasında önemli bir azalış

bulunmaktadır. Bu konuda en olumlu görüntü resimli kitaplara, en olumsuz görüntü ise masallara aittir.

3. İncelediğimiz kitap türlerinde Arapça, Farsça ya da Latince kökenli olup Türkçe küçük ve büyük ses uyumuna uymayan kelimeler olarak değerlendirilen *yabancı kelimeler açısından olumlu bir değişim gerçekleşmiştir*. Bu konuda en olumlu değişimi gösteren tür resimli kitaplar olurken, 1997 yılında türler arasında çok fazla bir farklılık bulunmamaktadır. Masalların tümünde yabancı kelime kullanılmış olup, resimli kitaplarda bu kullanım düşük kalmıştır. Kitap başına düşen yabancı kelime sayısı azalmıştır. Yani, çocuk kitaplarında yabancı kelime kullanım düzeyi düşmüştür.
4. İncelenen yıllar ve türler itibariyle, *argo kelime kullanımı artmış, küçük de olsa olumsuz bir değişim gözlenmiştir*. Zaten, gerek 1967 gerekse 1997 yıllarında argo kelime kullanım düzeyi son derece düşüktür. Bu konuda en olumlu görüntü resimli kitaplara aittir.
5. Büyük harf kullanımı, mı, mi, mu, mü soru eki, da, de, ki bağlaçları ekler ve satır sonu kelime bölünmesi başlıkları altında değerlendirilen *yazım kuralları çerçevesinde olumlu bir değişim saptanmıştır*. Kitap başına düşen yanlış kelime sayısında önemli bir azalış görülmüştür. Buna karşın yanlış kullanımın olmadığı kitap bulunmamaktadır. Yanlış soru eki ve bağlaç kullanımında da azalış saptanmıştır. Bu konuda en olumlu değişim resimli kitaplarda olmuş, masallarda var olan durumun devam ettiği anlaşılmıştır. Çocuk kitaplarında 1997 yılında en çok yanlış kullanılan bağlaç de bağlacıdır. Buna karşın, mı, mi, mu, mü soru eki ve da, de, ki bağlaçlarında yanlış kullanım düzeyi çok yüksek değildir. Bu konuda en olumsuz görüntüye masal kitapları sahiptir. Satır sonu kelime bölünmesinde, azalma yönünde olumlu bir değişim yakalanmıştır. Bu konuda yanlışlık oranının en yüksek olduğu tür masal kitaplarıdır.
6. Çocuk kitaplarında, noktalama işaretlerinin yanlış kullanımı giderek azalmıştır. Bir başka deyişle, *noktalama işaretlerinin kullanımında olumlu*

bir değişim gerçekleşmiştir. Bu anlamda en olumlu değişimin olduğu kitap türü resimli kitaplar iken, en az değişimin gerçekleştiği tür, masal kitaplarıdır. Noktalama işaretlerinin kullanımındaki olumlu değişime karşın yine de, özellikle kitap sayısı itibariyle yüksek sayılabilecek yanlış kullanım söz konusudur. Noktalama işaretlerinin tümüyle doğru kullanıldığı kitap oranı azınlıktadır. 1997 yılında en çok yanlış kullanılan noktalama işareti üç nokta, en az yanlış kullanılan noktalama işareti ise, iki nokta üst üstedir.

7. *İncelenen yıllar ve türler itibariyle çocuk kitaplarındaki cümleler kısalmıştır.* En kısa cümleler roman-öykü cümleleri iken, en uzun cümleler masalarda yer almaktadır. Buna karşın cümle uzunluğunda en büyük azalış masalarda olmuştur.
8. *Çocuk kitaplarında (incelediğimiz türler itibariyle) dizgi hatalarında genelde olumlu bir değişim saptanamamıştır.* Kitap başına düşen dizgi hatası sayısında artış gözlenmiştir. Bu artışta masal kitaplarındaki yüksek oranlı dizgi hatasının belirleyici olduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla, resimli kitaplar ve roman-öyküde bu konuda bir azalma söz konusu iken, masalarda büyük bir artış gerçekleşmiş, bu da 1997 yılındaki dizgi hata sayısı ortalamasını 1967 yılı ortalamasının üzerine çıkarmıştır. Kısaca, dizgi hatalarının en çok görüldüğü tür masal, en az görüldüğü tür resimli kitaplardır.
9. *Çalışmada ele alınan ölçütler, kitap türleri ve yıllar itibariyle çocuk kitaplarında dil kullanımı açısından olumlu bir değişim gerçekleşmiştir.*
10. Olumlu değişimin en çok gerçekleştiği çocuk kitabı türü resimli kitaplardır. Masalarda olumlu anlamdaki değişim sınırlı düzeyde kalmıştır. Masalara ilişkin bu durumun bu türün gerektirdiği anlatım tarzı, bu tarzın değişimini engelleyen geleneksel yapıdan ve bu türün ticarî davranmaya daha uygun olmasından kaynaklandığı söylenebilir.
11. Yukarıda sözü edilen olumlu değişime karşın çocuk kitaplarında dil kullanımı açısından hâlâ hataların yapıldığı gözlenmekte ve bunun da

çocukların dil kullanımını olumsuz yönde etkileyebileceği olası görünmektedir.

12. Gelişen teknolojinin, çocuk kitapları yayıncılığında hataları azalttığı ancak bu konuda insan unsurunun hâlâ önemli olduğu anlaşılmıştır.

Elde edilen bu sonuçlarla hipotezimiz kanıtlanmıştır.

IV.2. ÖNERİLER

Çalışmamızda belirlenen sonuçlar çerçevesinde şu öneriler sunulabilir:

1. Öncelikle, yayın evlerinin çocuk kitaplarında dil kullanımının önemini farkında olmaları ya da bu önemin çeşitli yollarla kendilerine anlatılması/benimsetilmesi zorunlu görünmektedir. Bunun için eğitici, denetleyici, özendirici ve cezalandırıcı özelliklere sahip bir sistem kurulmalıdır.
2. Bu sistemin eğitici yanı için; Kültür Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı'nın ilgili olabilecek birimleri, Türk Dil Kurumu, Yayıncılar Birliği, Türk Kütüphaneciler Derneği gibi resmî ve/veya meslekî kurumlar tarafından yayıncılara ve yazarlara yönelik seminer, kongre, kurs, panel, konferans vb. etkinlikler düzenli olarak gerçekleştirilmelidir. Bu etkinliklerde çocuk yayıncılığı tüm boyutlarıyla, dünyadaki gelişme ve uygulamalar ve Türkiye'deki sorunlar çerçevesinde irdelenmeli, ayrıca dil kullanımı ayrı bir konu olarak ele alınmalıdır. Bu etkinliklerin sürekli, düzenli, gönüllü/zorunlu ve somut hedefli olmaları son derece önemlidir. Sözü edilen kurumların hazırlayacakları bilgilendirici broşür, kılavuz vb. materyaller yayın evlerine gönderilmelidir.
3. Sistemin denetleyici özelliğini sağlayabilmek için;
  - a) Yayıncılar, yayımlanmadan önce çocuk kitaplarını mutlaka dil konusunda bir uzmana incelettirmelidirler. Bu uzman yayın evinin çalıştırdığı bir kişi

ya da dışarıdan yetkin bir danışman da olabilir. Önemli olan yayın evlerinin bu denetimi ciddi bir biçimde yaptırmasıdır.

- b) Yayın evlerinde, özellikle çocuk yayınlarında editörlük kurumu mutlaka yaratılmalı ve güçlendirilmelidir. Editörler çocuk kitaplarında dil kullanımını büyük bir titizlikle ele almalıdırlar.
- c) Kültür ve Millî Eğitim Bakanlıkları, kütüphaneleri için seçecekleri çocuk kitaplarında dil kullanımını en önemli ölçütlerden birisi olarak uygulamalı, bu konuda eksikliği olan yayın evlerini uyarmalı ve dil kullanımını açısından sorunlu çocuk kitaplarını satın almamalıdırlar.
- d) Benzer uyarı ve gerekirse meslekî yaptırımlar, meslekî örgüt ve dernekler (Yayıncılar Birliği gibi) tarafından da yapılmalıdır. Bu konuda duyarsızlığı sürdüren yayın evleri kamuoyuna açıklanmalıdır.
- e) Özellikle, Türk Dil Kurumu, çocuk yayınlarının dil açısından sürekli inceleme ve değerlendirmesini yapacak profesyonel bir komisyon oluşturmalı, bu değerlendirme sonuçlarını bir süreli yayınlara duyurmalıdır. Bu çalışmayı yayıncıların meslekî örgütleri de yapabilir. Piyasaya çıkan her çocuk kitabı bu konudaki uzmanlara gönderilerek her açıdan, ancak mutlaka dil kullanımını açısından da, değerlendirilmeleri istenebilir. Daha sonra bu değerlendirmeler 3 aylık, 6 aylık vb. aralıklarla süreli yayın olarak çıkarılabilir. Kuşkusuz, bu uzmanlardan gönüllü olmaktan ziyade profesyonel yardım alınmalıdır. Değerlendirmelerde dil kullanımını (ve diğer yönlerden) çocuk kitaplarına not verilmesi istenebilir.
- f) Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu okullar için önereceği çocuk kitaplarında dil kullanımını konusunu daha büyük bir titizlikle ele almalıdır. Bu konuda taviz vermemeli, dil yanlışları olan çocuk kitapları önerilmemelidir.
- g) Özellikle ilk ve orta öğretim okullarındaki Türkçe/Edebiyat öğretmenleri, öğrencilere dil yanlışları olan kitapları önermemeleri konusunda uyarılmalı, bu konuya özel bir titizlik göstermeleri istenmelidir.

4. Sistemin ödüllendirici ve cezalandırıcı özelliği için; daha önce sözü edilen resmî, özel ve meslekî kurumlar tarafından çocuk kitaplarında yalnızca dil kullanımını esas alan düzenli bir ödül konabilir. Bu ödül yaygın bir biçimde duyurulmalıdır. Ödül, kitaplara verilebileceği gibi yayın evlerine yönelik olarak da düzenlenebilir. Dil konusunda en iyi kitaplar/yayın evleri belirlenmeli, ancak aynı zamanda tam aksi yönde davrananlar da açıklanmalıdır. Yani, yayın evlerinin bu konuda duyarlı ya da duyarsız davranmalarının karşılığını ticarî olarak almaları sağlanmalıdır.
5. Genelde çocuk edebiyatı konusunda araştırmalar yapacak, bu konuda veriler sağlayıp yönlendirici çalışmalar gerçekleştirecek bir “Çocuk Edebiyatı Enstitüsü” kurulabilir. Bu Enstitü bir üniversiteye, bir bakanlığa bağlı olarak çalışabilir ya da bağımsız bir yapıya sahip olabilir. Çocuk kitaplarında dil konusu doğal olarak bu Enstitü’nün çalışma kapsamına girecektir.

Sistemin genel yapısında siyasî yaklaşımların olmaması, nesnel ölçütlere göre davranılması ve ticarî ayrıcalık gözetilmemesi, olmazsa olmaz koşullardır. Aksi takdirde kurulan mekanizma işlemeyecektir.

Çocuk kitaplarında dil kullanımını açısından Türkiye’de her ne kadar olumlu bir değişim gözlense de hâlâ bir takım eksikliklerin söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Dilini bilen, doğru kullanan ve seven, dolayısıyla doğru bir dil bilincine sahip bireyleri yetiştirmek için çocuk kitaplarında dil konusuna, ilgili tüm kişi, kurum ve kuruluşların duyarlılığını sağlamak karşımızda ulusal bir görev olarak durmaktadır.

Bu çalışmada ele alınan konunun:

- a) Yayın evlerine göre,
- b) Özgün ve çeviri çocuk kitaplarına göre,
- c) Türkçe ve diğer bir ülke dilinde karşılaştırmalı olarak ele alınması yeni araştırmalarla gerçekleştirilebilir. .

KAYNAKÇA

Ağustos Böceği ile Karınca. (Çev. Ünsal Yücel), İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967.

AKDEMİR, Necat. *Lahana Tenceresi*, İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967.

AKDEMİR, Ali Rıza. *Masal Bahçesi*, 5.bs, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 1997.

AKER, Nevfel. *Ayşe Ninenin Kabakları*, İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967.

AKSOY, Ömer Asım. *Dil Yanlıları*, Ankara: Türk Dil Kurumu, 1980.

AKTÜRK, Ayşegül. *Bir Mutsuz Kaplumbağa*, İstanbul: Bu Yayınevi, 1997.

ALPAY, Meral. "Çocuk Kitaplarının Okulöncesi Dönemde Dil Gelişmesine Etkisi ve Okul Döneminde Okul Başarısına Katkısı", *YA-PA 5. Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri: 7-12 Eylül 1987*, İstanbul: YA-PA Yayın Pazarlama, 1988.

ALPAY, Meral. "Çocuk Yayınları ve Kütüphanesi." *Kütüphane: Dünü Yarını Bağlayan Köprü*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1990a: 86-112.

ALPAY, Meral. "Çocuk Kitaplarının Okulöncesi Dönemde Dil Gelişimine Etkisi ve Okul Döneminde Okul Başarısına Katkısı." İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1990b: 120-129.

ALPAY, Meral. "Çocuk Ne Zaman Okur." *Kütüphane: Dünü Yarına Bağlayan Köprü*, İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi, 1990c: 113-119.

ALPAY, Meral. "Ona Kitabı Sevdirelim." *Kütüphane: Dünü Yarına Bağlayan Köprü*, İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi, 1990d: 76-78.

ALPÖGE, Gülçin. *Birkaç Masal Birkaç Şiir*, İstanbul: Redhouse Yayınevi, 1983.

ALPÖGE, Gülçin. *Çocuk ve Dil: Türkçede Sıfatların Kullanımı ve Çocuğun Gelişimi Açısından İncelenmesi*, İstanbul: Yapı Kredi Bankası, 1991.

AMICIS, Edmondo De. *Çocuk Kalbi*, İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997.

ANDERSEN, H.C. *Karlar Kraliçesi*, (Çev. Tahsin Yücel), 3.bs., İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967.

ARAL, N. ve F. GÜRSOY. "Kitabın Çocuğun Gelişimindeki Yeri ve Önemi." *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları): 20-21 Ocak 2000*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve TÖMER Dil Öğretim Merkezi, 2000: 321-333.

ASENA, Orhan. *Çocuk ve Doğa*, Ankara: Kültür Bakanlığı, 1997.

ATASEVEN, F. ve Y. İNANDI. "Çocuk Kitaplarının Çeşitli Yönleriyle İncelenmesi." *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları): 20-21 Ocak 2000*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve TÖMER Dil Öğretim Merkezi, 2000: 187-206.

AYDIN, Ö. ve Z. Fulya TEMEL. "Dil Eğitim Programının 5-6 Yaşındaki Korunmaya Muhtaç Çocukların Dil Gelişimine Etkisi." *Türk Dili* 560, 1998: 117-127.

AYMÉ, Marcel. *Konuşan Hayvanlar* (Çev. Tahsin Yücel). 2.bs., İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967.

BAMBERGER, Richard. *Okuma Alışkanlığını Geliştirme* (Çev. Bengü Çapar), Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.

Bambi. İstanbul: Cemre Yayınları, 1997.

BLYTON, Enid. *Gizli Geçit* (Çev. Mehmet Harmancı), İstanbul: İnkılâp, 1997.

BOZDAĞ, Fahrettin. "Çocuk Kitaplarında Metin, Dil ve Resimleme İlişkisi." *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları): 20-21 Ocak 2000*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve TÖMER Dil Öğretim Merkezi, 2000: 365-378.

- BREZINA, Thomas. *Hayaletler Değirmeni* (Çev. Esat Mermi), 2.bs. İstanbul: Say Dağıtım, 1997.
- BURNETT, Frances H. *Küçük Lord*, İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997.
- CARLSON, A.D. "Letters, Numbers Shapes, and Colors and Getting a Grasp on Concept Books." *School Library Journal*, XLI, 5, 1995: 30-33.
- CERVANTES. *Don Kişot* (Özetleyen: Gani Yener), İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri, 1967.
- Child Development*. Chicago: Black Well and Publishers for the Society Research Child Development, 1930-
- Childhood Education*. Washington: Association for Childhood Education International, 1923-
- ÇINGI, Hülya. *Örnekleme Kuramı*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi, 1990.
- ÇOBAN, Mehmet. "Dini Konulu Çocuk Kitaplarının Yapısal ve Eğitsel Nitelikleri Açısından Değerlendirilmesi." (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi, 1996.
- Çocuk Edebiyatı: 99 Soruda*. Mustafa Ruhi Şirin (Haz.), İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, 1998.
- DANIŞMAN, Bedrettin. *Şirin Değirmen*, İstanbul: Son Telgraf Matbaası, 1967.
- DAYIOĞLU, Gülten. *Parpat Dağının Esrarı*, 4.bs. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997.
- DAYIOĞLU, Gülten. "Çocuk Kitaplarının Ana Dili Eğitimine Etkisi." *Ana Dili Eğitimi ve Çocuk Kitapları Sempozyumu 20-21 Şubat 1997*, Ankara: Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Öğretim Merkezi, 1998: 24-27.
- DAYIOĞLU, Gülten. "Çocuk Kitaplarında Eğitsellik." *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları): 20-21 Ocak 2000*, Ankara: Ankara

Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve TÖMER Dil Öğretim Merkezi, 2000: 522-535.

DEMİRAY, Kemal. *Açıklamalı Çocuk Edebiyatı Antolojisi*, İstanbul: İnkılâp ve Aka Basımevi, 1977.

Denizler Altında 20.000 Fersah. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997.

DERYA, Handan. "Çocuk Kitaplarının Dayanması Gereken Eğitsel Özellikler (Çocuk Kitaplarında Denetlemenin Önemi)." *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları): 20-21 Ocak*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve TÖMER Dil Öğretim Merkezi, 2000: 650-654.

DEVELLİOĞLU, Ferit. *Türk Argosu*. 4. bs., Ankara: Türk Dil Kurumu, 1959.

DPT Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000), Ankara: DPT, 1995.

DICKENS, Charles. *Oliver Twist*, İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997.

DİLİBAL, Hilmi. *Vahşi Atlar*, İstanbul: Renk Yayınevi, 1967.

DODSON, Fitzhugh. *Baba Gibi Yar Olmaz*, (Çev. Seçkin Selvi), İstanbul: Özgür, 1991.

DÖNMEZ, N.B. ve M. ARI. "12-30 Aylık Türk Çocuklarında Dilin Kazanılması." *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* VIII, 3, 1992: 115-161.

DUMAN, Faruk. *Mızıkçı Mızıkça*, Ankara: Damar Yayınları, 1997.

DUMAS, Alexandre Fils. *Kara Lâle*, Esmâ Refika (Haz.), İstanbul: Keloğlan Yayınevi, 1967.

ERCİLASUN, Ahmet B. "Türkçede Genel Anlatım Bozuklukları." *Yükseköğretim Öğrencileri İçin Türk Dili ve Kompozisyon*, Zeynep KORKMAZ ve DİĞERLERİ, Ankara: Yükseköğretim Kurulu, 1990: 194-201.

EREN, Hasan. *Dil Tartışmalarında Gerçekler I*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu, 1990.

- ERİŞEN, Satı. "Unutulmuş Bir Seminerin Düşündürdükleri." *Türk Dili*, XXXVII, 319, 1978: 353-356.
- ERMAN, Azmi Nihad. *Dehşet Kadırgası: Karamahmut*, İstanbul: Renk Yayınevi, 1967.
- GOODMAN, Jo. "Language and Librarian." *Australian School Librarian*, XIII, 3, 1976: 67-69.
- GÖKŞEN, Enver Naci. *Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1980.
- GÖNEN, Mübeccel. "Okul Öncesi Eğitiminde Dil Gelişimi Açısından Resimli Çocuk Kitaplarında Muhteva." *Birinci Çocuk Edebiyatı Sempozyumu (23 Nisan, Ankara) Bildiriler ve Toplantılar*, Ankara: İLESAM, 1995.
- GRIMM, Jacob Ludwig. *Pamuk Prenses*, (Çev. Tahsin Yücel), 4.bs. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967.
- GRIMM, Jacob Ludwig. *Çiçek Kız*, İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997.
- GÜNDÜZ, Kevser. "Sincan'daki Orta 1. Sınıflarda Okuduğunu Anlama Bakımından Türkçe Öğretimi." (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi, 1987.
- GÜNEŞ, Ekrem. *Gök Kuşağı Sitesi Çocukları*, İstanbul: Bu Yayınevi, 1997.
- GÜNEŞ, Firdevs. "Çocuk Kitaplarının Okunabilirlik Ölçütleri Açısından İncelenmesi." *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları): 20-21 Ocak*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi ve TÖMER Dil Öğretim Merkezi, 2000: 334-349.
- GÜNEY, Hüseyin. *Akça Bebek*, Ankara: Damar Yayınları, 1997.
- GÜRLER, Ümit. "Çocuk Kitapları ve Anne-Babaların Bu Konudaki Tutumları Üzerine Bir İnceleme." (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 1999.

GÜR MEN, Aysel. "Okunan Kitapların Ardından Çocuklarda Kalanlar ve Günlük Yaşamlarına Yansıyanlar." *Anadili Eğitimi ve Çocuk Kitapları Sempozyumu 20-21 Şubat 1997*, Ankara: Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Öğretim Merkezi 1998: 75-78.

GÜRÜN, O.A. *Çocuğumuzu Tanıyalım*, İstanbul: İnkılap-Aka Yayınları, 1984.

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Doktora / Sanatta Yeterlik Tezi Yazım ve Basım Yönergesi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2000.

HEALY, Jane M. *Çocuğunuzun Gelişen Akli: Doğumdan Ergenliğe Öğrenme ve Beyin Gelişimi*, (Çev. Ayşe Bilge Dideli), İstanbul: Boyner Holding, 1998.

HIZLI, Zuhal Barbaros. *Pop Şeker Çocuk*, Kadir Güreş (Haz.), İstanbul: Bu Yayınevi, 1997.

İlköğretimde Rehberlik. Yıldız KUZGUN ve DİĞERLERİ (Ed.). Ankara: Nobel, 1999.

İZGÜ, Muzaffer. *Armutçu Ayı*, 4.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997.

KAKINÇ, Tarık Dursun. *Kerem'i Kimse İstemiyor*, Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997.

KANTEMİR, Enise. "Çocuk Kitapları Sorunu." *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* XII, 1-4, 1979: 191-202.

KANTEMİR, Enise. "Çocuk Kitapları." *Millî Eğitim*, 56 (Ocak-Mart) 1982: 71-72.

KANTEMİR, Enise. "Çocuk Kitaplarının Yapısal Özellikleri ve Çocuk Kitaplarına Eleştirel Bir Yaklaşım." *Ana Dili Eğitimi ve Çocuk Kitapları Sempozyumu 20-21 Şubat 1997 Bildiriler*, Ankara: Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Öğretim Merkezi, 1998: 21-23.

KAPTAN, Saim. *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Ankara: Rehber Yayınevi, 1995.

KARAKUŞ, Hidayet. *Akıllı Tavşanlar*, Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997.

Keloğlan'ın Meraklı Masalları. (Nakleden: Ayşe Bakı), İstanbul: Ren Yayınevi, 1967.

KINDERBERG, Birgitta. "A Lifetime of Reading." *Scandinavian Public Library Quarterly*, XXIII, 3, 1990: 28-31.

Kibirli Farecik. 3. bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997.

Kibritçi Kız, (Çev. M. Doğan Özbay), İstanbul: Toker Matbaası, 1967.

KORKMAZLAR, Ümran. "Son Çocukluk Dönemi (6-12 Yaş)." *Ana-Baba Okulu*. 7.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1998: 79-87.

KULA, Onur Bilge. "Dil Felsefesi Açısından Bilim Dili ve Dil Gelişimi Sorunu." *Dil Öğretimi Dergisi* 3, 1991: 77-80.

Küçük Kemancı. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997.

Lassie. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997.

Library and Information Science Abstracts. London: Library Association, 1969.

MAVİ, Sare. "Okuma Hatalarının Okuma Alışkanlığına Etkisi." (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Ankara Üniversitesi, 1995.

Millî Eğitim Dergisi. Ankara: Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, 1973.

Mondi Piknikte. İstanbul: Toy Yayınları, 1997.

OĞUZKAN, A. Ferhan. *Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Emel Matbaacılık, 1997.

OKTAY, Ayla. "Okulöncesi Dönemi (3-6 Yaş)". *Ana-Baba Okulu*. 7. bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1998: 39-50.

ÖMER Seyfeddin. *Pembe İncili Kaftan*, Ankara: Günce Yayıncılık, 1997.

- ÖNCÜL, N. "İltüstrasyon Yöntemleri ve Çocuk Masal Kitaplarında Biçimsel Çözümler (Bir Masal Kitabı Örneği)", (Yayımlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 1989.
- ÖNER, Çetin. "Çocuk Yazınında Neler Yapılmamalı?", *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları): 20-21 Ocak*, Ankara: Ankara Üniversitesi Dil Öğretim Merkezi, 2000: 475-478.
- ÖZÇELEBİ, O.S. ve N.S. CEBECİOĞLU. *Okuma Alışkanlığı ve Türkiye*, İstanbul: Milliyet Yayınları, 1990.
- ÖZYÜREK, Remzi. *Küçük Ayı Yavrusu*, 7.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967.
- Pamuk Prenses ve Yedi Cüce*, (Çev. Doğan Özbay), İstanbul: Tekin Yayınevi, 1967.
- Parmak Çocuk*. 3. bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997.
- POLAT, Oğuz. *Çocuk ve Hakları*, İstanbul: Analiz Yayınları, 1997.
- PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali. *Türkçenin Argo Sözlüğü*, Ankara: Özgür Yayınları, 1996.
- Robin Hood*. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997.
- RUSTAM, Rohani. "Promoting Literacy and Reading in Malaysia: the role of Dewan Bahasa dan Pustaka." *Information Development*, VI, 3, 1990: 150-153.
- SEVER, Sedat. "Çocuk Kitaplarında Dil Sorunları." *Eğitim Dergisi* 3, 1993: 14-21.
- SEVER, Sedat. "Demokratik Kültür Bilinci Edinimi Sürecinde Dil ve Edebiyatı Öğretimi." *Yaşadıkça Eğitim* 56, 1998: 2-6.
- SINAR, Alev. "Çocuk Yayınlarında Bulunması Gereken Özellikler." *Milli Eğitim*, 127, 1995: 40-42.
- SUNAT, İ. Hakkı. *Ömer'le Çomar*. 3.bs., İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967.
- SYLAIN, Cl. *Kaybolan Kız*, (Çev. Nihal Yalaza Taluy), İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967.

- ŞAHİN, Nail. "Çocuk Dili Araştırmaları ve Uygulamaları." *Ulusal Kültür*, II, 2, 1979: 173-181.
- TAN, Hasan. "Okuma Merakı ve Alışkanlığı." *Türk Edebiyatı*, XXIII, 256, 1995: 49-51.
- TAŞDEMİR, Mehmet. "Çocuğun Dil Gelişimi ve Dili Kullanması." *Çağdaş Eğitim*, XX, 213, 1995: 9-11.
- TEMEL, Z.F. ve H.B. ŞİMŞEK. "Erken Çocukluk Döneminde Anlam Bilgisinin Gelişimi." *Türk Dili*, 562, 1998: 301-306.
- Tilki ile Maymun*, (Çev. Ünsal Yücel), İstanbul: Işık Kitabevi, 1967.
- TUĞRUL, Belma. "4-10 Yaş Grubunda Çocukları Olan Ailelerin Çocuk Kitapları Hakkındaki Görüşlerinin ve Tutumlarının İncelenmesi." *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları): 20-21 Ocak*, Ankara: Ankara Üniversitesi Dil Öğretim Merkezi, 2000: 536-543.
- TUNCER, Nilüfer. "Günümüzde Çocuk Kitaplarının Sorunları." *Çocuk Yayınları Sempozyumu 11-13 Kasım 1981: Bildiriler*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, 1987: 101-107.
- TUNCER, Nilüfer. "Türkiye'de Yayımlanmış Resimli Çocuk Kitapları (1960-1972)." (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi Kütüphanecilik ve Dokümantasyon Enstitüsü, 1974.
- TUNCER, Nilüfer. *Çizgi Roman ve Çocuk*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları, 1993.
- TUNCER, Nilüfer. "Cumhuriyet'in 75. Yılında Çocuk Yayınlarının Durumu." *Bilgi Dünyası*, I, 1, 2000: 133-142.
- TURAN, Esra Ömeroğlu. "Okul Öncesi Dönemde Dil Gelişimi ve Çocuk Edebiyatı." *Türk Dili*, 556, 1998: 302-306.
- TWAIN, Mark. *Tom Sawyer'in Maceraları*, (Çev. Ülker Örs), İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1967.

TDK İmlâ Kılavuzu. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu, 1996.

TDK. "İmlâ Kuralları." *Yükseköğretim Öğrencileri İçin Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri.* Zeynep KORKMAZ ve DİĞERLERİ, Ankara: Yükseköğretim Kurulu, 1990: 162-181.

TDK Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1983.

TDK Türkçe Sözlük. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu, 1988.

TDK Türkçe Sözlük. Mehmet Ali Ağakay (Haz.). 4.bs. Ankara: Türk Dili Kurumu, 1966.

TDK Yeni İmlâ Kılavuzu. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1965.

Türk Dili Dergisi. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1951-

Türk Kültürü. Ankara: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü, 1962-

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği, 1952-1986.

Türk Kütüphaneciliği. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği, 1986-

Türkiye Bibliyografyası. Ankara: Millî Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü, 1935-

Türkiye Makaleler Bibliyografyası. Ankara: Millî Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü, 1952-

Türkiye Tez Kataloğu. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon Merkezi, 1987-

UYVAL, Ahmet. "Çocuk Kitapları ve Çocuk Edebiyatının Önemi." *Ana Dili Eğitimi ve Çocuk Kitapları Sempozyumu 20-21 Şubat 1997*, Ankara: Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Öğretim Merkezi 1998: 16-20.

III. *Yarıyıl Çocuk Edebiyatı Ders Notu* (Özet). Mehmet Kepenek ve Mehmet Türkkan (Haz.), Ankara: Ankara Eğitim Enstitüsü, 1979.

WEISSFLOG, Peter. *Wolly Bankada*, (Çev. Güzin Melikoğlu), İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1997.

YAVUZ, Muhsine Helimoğlu "Çocuklar İçin Hazırlanacak Masal Kitaplarının İçerik, Dil-Anlatım ve Eğitsel Özelliklerine Genel Bir Bakış." *I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu (Sorunlar ve Çözüm Yolları): 20-21 Ocak*, Ankara: Ankara Üniversitesi Dil Öğretim Merkezi; 2000:285-294.

YAVUZER, Haluk. *Çocuk Psikolojisi* .17. bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1999.

YILMAZ, Bülent. *Okuma Alışkanlığında Halk Kütüphanelerinin Rolü*, Ankara: Kültür Bakanlığı, 1993.

YÖRÜKOĞLU, Atalay. *Çocuk Ruh Sağlığı: Çocuk Yetiştirme Sanatı ve Kişilik Gelişimi*, 23. bs. İstanbul: Özgür Yayınları, 1998.

ZİYALAR, Adnan. *Psikiyatrik Seminoloji ve Medikal Psikoloji*, İstanbul: Güryay Matbaası, 1981.

ZÜLFİKAR, Hamza. *Yükseköğretimde Türkçe Yazım ve Anlatım*, 2.bs. Ankara 1981.

EK KAYNAKÇA

- ALPAY, Meral. "Kitap ile İlk İlişki." *Yaşadıkça Eğitim*, II, 5, 1988: 52-53.
- ATEŞ, Kemal. *Gülten Dayıoğlu'nun Çocuk Romanları (Eğitim, Sanat ve Dil Özellikleri ile İncelenmesi)*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı, 1998.
- AYÇİÇEĞİ, Ayşe ve A. OKTAY. "Okulöncesi Çocuk Kitaplarının Değerlendirilmesi." *Yaşadıkça Eğitim*, 47, 1996: 10-16.
- BARAZ, Turhan. "Çocuk Yazını Sorunlarına Yaklaşım." *Türk Dili*, XXXIX, 332, 1979: 290-291.
- BAŞBAY, Sevgi Nigar. "Çocuk Eğitiminde Çocuk Hikâyelerinin Yeri ve Önemi." (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, 1986.
- BURDURLU, İbrahim Zeki. "Okullarımızda Dil Eğitimi." *Türk Dili*, XXXIX, 331, 1979: 369-371.
- BÜLBÜL, Suphi. "Çocuk ve Kitap I." *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, IX, 3-4, 1960: 111-114.
- CİRAVOĞLU, Öner. *Çocuk Edebiyatı*, İstanbul: Esin Yayınevi, 1997.
- Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Kitapları*. Meral Alpay ve Robert Anhegger (Haz.), İstanbul: Cem Yayınevi, 1975.
- DEMİRAY, Kemal. "Çocuk Ruhunu Besleyen Kaynak." *Türk Dili*, XXXIX, 331, 1979: 251-258.
- DEMİRAY, Kemal. "Çocuklar ve Yazın." *Türk Dili*, XXXIX, 331, 1979: 285-287.
- ERGİN, Muharrem. "Türkçe ve Dil Bilgisi Öğretimi." *Türk Kültürü*, 18, 1964: 76-78.

- ERSOY, Osman. "Çocuk Kitaplarında Aranılacak Özellikler." *Kütüphaneciliğimizde 40 Yıl*, Doğan Atılgan (Haz.), Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği, 1998: 174-176.
- EVCİLİOĞLU, İsfendiyar. "Okuma İlgileri Güdüsü ve Alışkanlığı Geliştirme." *Çağdaş Eğitim*, XX, 216, 1995: 42-43.
- GÖNEN, Mübeccel. "Anaokulu Öğretmenlerinin Beş ve Altı Yaş Çocukları İçin Kullandıkları Masal ve Hikâye Kitaplarının Niteliklerinin İncelenmesi." *Türk Kütüphaneciliği*, VII, 2, 1993: 83-88.
- GÜNEŞ, Firdevs. "Doğru Okuma Alışkanlıkları." *Millî Eğitim*, 114, 1992: 55-56.
- KINALI, Fahriye. "Çocuk Kütüphaneleri ve Çocuk Kitapları." *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, II, 1, 1953: 36-39.
- OĞUZKAN, A. Ferhan. "Çocuklara Kitap Seçiminde Nasıl Yardım Edebiliriz?", *Aile ve Çocuk*, 3, 1983: 28-33.
- SALGIR, Abdülkadir. "Çocuk Kitapları." *Millî Kültür*, III, 3, 1981: 27.
- SARIYÜCE, Hasan Lâtif. "Çocuk Kitaplarının Düşündürdükleri." *Millî Kültür*, 38, 1983: 51-53.
- ŞİRİN, Mustafa Ruhi. "Edebiyatın Çocuksu Şöleni." *Türk Edebiyatı*, 268, 1996: 21-23.
- TUNCER, Nilüfer. "Ayşegül ve Ayşecik Dizinlerinin Artı ve Eksileri." *Türk Kütüphaneciliği*, XXIX, 2, 1980: 122-125.
- TUNCER, Nilüfer. "Children's Literature in Turkey." *Türk Kütüphaneciliği*, IX, 3, 1995: 268-269.
- TÜRKSEVEN, Ali. "Öğrencilerden Dil Yanlılıkları." *Çağdaş Türk Dili*, IX, 98, 1996: 19-21.
- YILMAZ, Bülent. "Okuma Alışkanlığında Öğretmenlerin Rolü." *Eğitim Dergisi*, I, 2, 1992: 5-12.

EK – 1

**ÇOCUK KİTAPLARINDA DİL AÇISINDAN YANLIŞ KULLANIM
ÖRNEKLERİ***

BOZUK CÜMLE KULLANIMI

“Kapının biraz içerlek olması kendisini az çok rüzgâr ve tipiye karşı koruyacağını sanıyordu.” (Kibritçi 1967: 8).

“Ben okumak bilmiyorum.” (Özyürek 1967: 6).

“İnsan, aydınlıkta daha rahat duyuyor kendini.” (Zümrüt 1967: 20).

“Ay! Dedî, yüreğim burkuldu, bir şey kaçtı gözüme!” (Andersen 1967: 7).

“Bir akşam, güneş batarken, bir güzel, bir büyük kuşlar sürüsü geldi.” (Andersen 1967: 7).

“Çok sevdiği kızının hatırını kıramayan Padişah çıkarıp vermiş.” (Keloğlan 1967: 5).

“Rozali ve babası, en iyi yemekleri yiyorlar ve en güzel ve temiz giysilerle dolaşıyordu.” (Grimm 1997b: 47).

“Sevgili genç okurlarım, şu anlatacağım öykü sizlere yalanmış gibi gelebilir ama doğru olması gerek.” (Grimm 1997a: 48).

“Bütün yol boyunca gülüyorlardı hemen hemen!” (Aymé 1967: 14).

“Ormanda ışık vardı, ama ne gökyüzü görünüyordu, ne de güneş görünüyordu.” (İzgu 1997: 40).

---

* Örneklere ilişkin kaynakların tam bibliyografik künyeleri EK-2’de yer almaktadır.

“Hepimize ileride unutamayacağımız bir ders vardı, bu gecedен çıkarılacak.”
(Hızlı 1997: 34).

UZUN CÜMLE

“Ara sıra, sanki parlak ve uygar esirliklerinin korkunçluğunu duymuş gibi neşesiz ve dalgın geçen tek tük sarıklı ve entarili yerlilere bakarak doğunun hakkını istemeyen, hakkı için yakmayan, hakkı için öldürmeyen, hakkı için haksızlık yapmayan azimsiz ve budala ruhuna lânetler eder, yalnız doğuda yaşayan bu tembel ve alçak “tevekkül” (boyun eğiş)ün granitten ağırlığını kendi omuzlarımda, kendi tembel başımda hisseder gibi olurdum” (Ömer 1997: 41).

“Bazıları koskocaman, çirkin kirpileri andırıyor, bazıları başlarını ileriye uzatan yılan yumaklarına benziyorlardı, bazıları da parlak tüylü, ufak, yusuvarlak ayılar gibiydiler, hepsinde gözler kamaştırıcı bir aklık vardı, hepsi de canlıydı” (Andersen 1967: 38).

“Bir uçtan saçaklanıyor, dilim dilim kopuyor, sonra bu dilimler pamuk helvası gibi gevşiyor, eriyor, dağılıyordu göğün mavisinde, öbür uçtan da koyulaşılıyor ve büyüyordu, koyulaşırken büyürken de bir başka türlü ak, koyu ak, kirli ak oluveriyordu” (Asena 1997: 1).

BOZUK KELİME KULLANIMI

Beklemeğe – beklemeye (Cervantes 1967: 8); yiğitim – yiğidim (Tilki 1967: 4); kaçmağa – kaçmaya (Parmak 1997: 5); gök yüzünde – gökyüzünde (Küçük 1997: 23); saygı değer – saygıdeğer (Burnett 1997: 44); bu gün – bugün (Ömer 1997: 4); insan oğlunun – insanoğlunun (Akdemir 1997: 37); büyükannesi – büyük annesi (Anastasia 1997: 18); düşkırıklığı – düş kırıklığı (Asena 1997: 4); alçakgönüllülüğü – alçak gönüllülüğü (Dayıoğlu 1997: 134); anne – evlat (Hızlı 1997: 43); uzun – uzun (Danışma 1967: 10); iyi – kötü (Grimm 1967: 18).

YABANCI KELİME KULLANIMI

Müsamere (Sylain 1967: 5); tevkif (Dumas 1967: 17); baron, dük, şövalye, kont (Grimm 1967: 15); manşon, potin (Andersen 1967: 29, 41); revan, cesamet, ruba, serpuş (Keloğlan 1967: 3, 6, 18, 27); kâhin, grandüşes (Anastasia 1997: 4, 7); Allah`u Teala, Selamun aleyküm, mütebessim (Canan 1997: 5, 6, 9); hakikaten, harikulâde, peydah, tevazu (Kibritçi 1967: 8, 9, 11, 31); güruh, uğru, indimde (Dilibal 1967: 18, 19, 26); kasara, forsa, ıskarmozlarda, müteassıp, kasem (Erman 1967: 3, 4, 5, 16); narval, römork, kaşalot, golf strim (Denizler 1997: 5, 7, 44, 49); portmanto, konsantre, kompleks, komposto (Hızlı 1997: 44, 48, 63, 68); maazallah, pijama, tahteravalli (Kakınç 1997: 22, 82, 100); bonmarşe, estağfurullah, tevekkül, kozmopolit (Ömer 1997: 32, 35, 41, 70); laboratuvar, atmosfer, füze (Dayıoğlu 1997: 12, 38, 39); megafon, the end, nihayet (Ural 1997: 13, 32, 43); klozet, orkestra, sivilizasyon, gangster, joystickler (Weissflog 1997: 10, 15, 19, 29, 51); krampon, santrafor, prova (Gosciny 1997: 56, 66, 89); maşrapa, yallah, teftiş (Blyton 1997: 18, 39, 43); eskrim, halogram, stop, casino, projektör, tarikat (Brezina 1997: 82, 90, 108, 131, 132, 153); greyder, hıllık, salhum, klâsör, pumpul (Saygınar 1997: 6, 27, 40); figür, karambol, manca, sürpriz (Güneş 1997: 10, 40, 71, 95); yadigârı, sükûnetle, sâbık, muvakkat, muvaffak, lâkayıt, müteessir, umumiyetle, fasılalarla (Twain 1967: 6, 8, 11, 43, 45, 49, 52, 60, 69).

ARGO KELİME KULLANIMI

“Bırakın bu martavalları” (Robin 1997: 45); “Çabuk ver parayı moruk” (Dickens 1997: 32); “Şu moruğa bakın hele!” (Aymé 1967: 48); “Kocamış at hemen kirişi kırdı” (Aymé 1967: 48); “Racon’a karşı nefes bile almazdı.” (Ömer 1997: 85); Mangır, kodes, toz olalım (Weissflog 1997: 19, 76, 88); Hıyar, kıyak, şiştik (Gosciny 1997: 27, 37, 94).

BÜYÜK HARF KULLANIMI

“doktorluğunuz var mı?” (Denizler 1997: 35); “Huck, Ölüler buraya gelmemizden ...” (Twain 1997: 29); “Ağzını açtı. ilacı boşalttı” (Twain 1997: 36); “O sırada içeriye Teyzesi girdi” (Twain 1997: 36); “Düşünmeyi sürdüreceğim Kurbağa ...” (Miyase 1997: 10); “Bizim davranışımızı Kukla Ustası yönlendiriyor” (Duman 1997: 21); “En iyisi yeniden başlamak” Dedi kendi kendine” (Weissflog 1997: 27); “Mehmet 3 yaşında iken birinci dünya savaşı çıktı” (Aker 1967: 4); “Okumadın mı? Demiş” (Özyürek 1967: 8); “Kırmızı peleriniyle Şeytan belirivermiş” (Pamuk 1967: 25); “İş görmemiz için Dünya’ya getirdi” (Erman 1967: 19)

MI, Mİ, MU, MÜ SORU EKİ VE DA, DE, Kİ BAĞLAÇLARI

mı, mi, mu, mü soru eki:

“Yok canım, neden korkutacak mışım” (Dickens 1997: 37); “İyi ya üzerinde insan olduğunu görmüyorlarmı?” (Denizler 1997: 57); “Becky, kendisini takip edebilecekmiydi?” (Twain 1967: 83); “Her kapıya gelene deve verseydim bende kalırmıydı ha?” (Caron 1997: 17); “Bu kurdelâ ne kadar güzel değilmi?” (Pamuk 1967: 13).

da, de bağlacı:

“Hiç kuşkusuz şu anda Riko’da İvet’i bekliyordu” (Küçük 1997: 23); “Zaten buna gerekde yoktu” (Küçük 1997: 49); “Yada sizi polise teslim edeceğim” (Dickens 1997: 55); “Kendim içinde bir bölük isterim” (Burnett 1997: 26); “Hemde, Koskabel cambazhanesinin bir üyesi olarak” (Verne 1997: 43); “Ancak birkaç sözcük ... oda benimle” (Güney 1997: 31); “Bugün sabahtan biz de hiç kimse yok” (Weissflog 1997: 57); “Verilecek cevap ta buydu” (Aymé 1967: 6); “Van Börl, ne kalabalığı, ne celladı, nede ölümü düşünüyordu” (Dumas 1967: 27); “Padişah kızı istemekte nereden çıktı” (Keloğlan 1967: 10); “En sonun da bu kıskançlığı dayanılmaz bir hal almış” (Pamuk

1967: 6); “O gün de üç bin yeniçeri şehit olmuştu” (Erman 1967: 26); “Yüzleri insana hiçte güven vermiyen...” (Dilibal 1967: 28).

ki bağlacı:

“Masada ki bütün çatal ve kaşıkların üzerinde...” (Denizler 1997: 15); “Madem ki karşısına büyük bir engel...” (Lassie 1997: 45); “Ancak bu seferki bir insan yüzü değildi” (Brezina 1997: 46); “Bende anahtar yokki nasıl kapıyı açayım” (Dumas 1967: 58); “Muhakkakki hayatta yiyeceği en lezzetli yemek olacaktı bu!..” (Kibritçi 1967: 10).

SATIR SONU KELİME BÖLÜNMESİ HATASI

İtalya’-	gece-	
ya	gündüz (Sylain 1967: 13, 35)	
ya-	Roza’-	saa-
da	nın	tin (Dumas 1967: 11, 27, 49)
karnı-		taş-
açıkmiş (Keloğlan 1967: 7)		tahtanın (Twain 1967: 18)
karde-	çö-	tü-
şle	kmüştü	ccar (Grimm 1997b: 20, 26, 30)
fa		elbiseleri
kat (Pamuk 1967: 13)		mi (Denizler 1997: 12)
ugult-		konuşm-
usundan (Twain 1997: 22)		aya (Hızlı 1997: 28)

düşma-
nlığı (Aktürk 1997: 78)

yapma-
m (Amicis 1997: 25)

gözü-
pek
bin-
bir (Dayıoğlu 1997: 45, 139)

anlatabile-
klerdir
parma-
klarıyla
do-
ğrusu (Brezina 1997: 142, 149, 152).

NOKTALAMA İŞARETLERİ

“Ahmedi Çanakkaleye gönderdiler” (Aker 1967: 4).

“Galiba kalbim hasta!!?..” (Akdemir 1967: 13).

“Keyifli, keyifli çitirdarken buldu” (Akdemir 1967: 16).

“Hey, var mısınız” (Dilibal 1967:5).

“Görmez olur muyum??..” (Zümrüt 1967: 22).

“İstanbulu zaptetmiş...” (Erman 1967: 6).

“Suriyeye, oradan da Mekkeye gidecek...” (Erman 1967: 7).

“Karı, koca kulak kesildiler” (Sunat 1967: 15).

“Tamam mı!!?” (Weissflog 1997: 79).

“Birşeyler bulabilecek miyiz₂” (Blyton 1997: 115).

“Semiha Hanım’ın içini daha da kabartmıştı.” (Güneş 1997: 101).

“Ya, ağzın?!!!..” (Twain 1967: 6).

“Sonra da güney’e bakan pencereye koyuyorum.” (Dumas 1967: 46).

“Şu yüce dağ. Bu dere. Bu düz...” (Danışman 1967: 8).

“Yıllar geçtikçe üzüntüsü azalan baba sonunda dul bir kadınla evlendi.” (Grimm 1997b: 3).

“Bizi sen hangi ölçüye göre değerlendireceksin” (Akdemir 1997: 23).

“Birgün yardımcısı Sör Hiss’i ve Nottingham Şerif’ini yanına çağırdı” (Disney 1997: 4).

“Robin’i ne zamandır görmedim.” diye yakındı Marian” (Disney 1997: 8).

“Hey! Yabancı kimi arıyorsun?” (Canan 1997: 16).

“Benim bütün malım mülküm babamdan miras kaldı!!...” (Canan 1997: 15).

— Ben tam bu elçiliğe uygun bir adam biliyorum, dedi babası benim yoldaşımdı. (Ömer 1997: 8).

“Yavuzla daha uzun uzun konuştuk” (Duman 1997: 39).

“Noldu sana Kocaoğlan?” (İzgu 1997: 60).

“Yokluğuna nasıl dayanırım?..” (Dayıoğlu 1997: 23).

“Beni torbana koyar mısın! (Güney 1997: 40).

“Çabuk çabuk?” (Weissflog 1997: 67).

“... ayrılıyor muyuz artık?” (Amicis 1997: 3).

“Riko evinin önünde oturmuş uzun uzun düşünüyordu” (Küçük 1997: 10).

“Hep orada mı kalacağım efendim?” (Dickens 1997: 38).

“Adı “narval” yani deniz gergedanı...” (Denizler 1997: 5).

“Sen miydin...” (Twain 1997: 10).

DİZGİ HATALARI

Bidiğini (bildiğini), dikkatlı (dikkatli), yakışıklı (yakışıklı), ihtyar (ihtiyar) (Bambi 1997: 10, 12, 36, 37); titremeyebaşladı (titremeye başladı), veeceğim (vereceğim) (Amicis 1997: 10, 62); yapamaycağını (yapamayacağını) (Miyase 1997: 28); karakoleları (karakolları) (Kakinç 1997: 120); tostumu (dostumu), uzgün (üzgün), dikkatil (dikkatli) (Duman 1997: 57, 59, 63); şelalere (şelalelere) (Dayıoğlu 1997: 62); soyguncuyu (soyguncuya), iyibiliyorsun (iyi biliyorsun) (Weissflog 1997: 29, 22); oldukçakıymetli (oldukça kıymetli), saklamıştım (saklamıştım) (Twain 1967: 43, 81); lâlelerin (lâlelerimin), mektuplrı (mektupları) (Dumas 1967: 16, 74); giedrimş (gidermiş), keloğlau (keloğlan) (Keloğlan 1967: 12, 26); yapaca ğını (yapacağını) (Mondi 1997: 2); kibriv (kibrit), nindi (hindi), bellki (belki) (Kibritçi 1967: 7, 9); tiğitler (yiğitler), oğlu (oldu) (Erman 1967: 19, 31); işin (işim) (Sunat 1967: 30).

EK – 2

1967 YILINDA YAYINLANAN ÇOCUK KİTAPLARI

MASAL

Alâeddin'in lâmbası: Binbir gece masalları. Haz.: Nihal Yalaza Taluy. 2.bs. İstanbul:Varlık Yayınevi, 1967. 54 s. [1967 AD 3610]¹

Ali Baba ve Kırkharamiler. Binbir gece masallarından Denizci Sinbad'ın maceraları. Çev.: İnci Tokay. Yayımlayan:Ahmet Nail Helvacıoğlu. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1967. 94 s. [1968 AD 229]

Allah rahatlık versin. En güzel gece masalları. Toplayan: Jella Lepman. Çev.: S. Türkis Noyan. 2.bs. İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A.Ş., 1967. 165 s. [1967 AD 4660]

Andersen, H.C. *Çoban prens.* Çev.: Tahsin Yücel. 3.bs. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967. 64 s. [1967 AD 3610]

* Andersen, H.C. *Karlar kraliçesi: Andersen masalları.* Çev.: Tahsin Yücel. 3.bs. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967. 63 s. [1967 AD 2395]

Aulnoy, Leprince Beaumont. *Peri masalları.* Çev.: Edibe Birsen. 2.bs. İstanbul: Varlık yayınevi, 1967. 63 s. [1967 AD 3523]

Barrie, Sir J.M. *Peter Pan.* Çev.: M. Doğan Özbay. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1967. 96 s. [1967 AD 2781]

Bir varmış bir yokmuş: Batı masalları. Derl.: Zeria Karadeniz. Haz.: Erhan Arat. İstanbul: Arat Kitabevi, 1967. 375 s. [1968 AD 327]

---

¹ Parantez içindeki bilgiler eserin Millî Kütüphane yer numarasıdır.

* Bu işaretle belirtilen kitaplar örnekleme alınmıştır.

Burdurlu, İbrahim Zeki. *Altın Perçem Sırma Saç*. İzmir: Karınca Matbaacılık, 1967. 120 s. [1967 AD 3671]

Dodgson, Charles Lutwidge. *Alis harikalar ülkesinde*. 4. bs. Çev.: Azize Erten. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967. 120 s. [1967 AD 2403]

Grimm, Jacob Ludwig. *Grimms'den masallar*. Çev: Ragıp Cankara. Ankara:1967. 384 s. [1969 AD 3901]

* Grimm, Jacob Ludwig. *Pamuk prenses: Grimm masalları*. Çev.: Tahsin Yücel. 4.bs. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967. 64 s. [1967 AD 3620]

Güney, Eflatun Cem. *Gökten üç elma düştü*. 2.bs. İstanbul: Doğan Kardeş Yayınları A.Ş. Basımevi, 1967. 163 s. [1967 AD 3918]

Hawthorne, Nathaniel. *Altın yapan kral*. Çev.: Z. Gülsoy. 2.bs. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967. 62 s. [1967 AD 3607]

* *Keloğlanın meraklı masalları*. Nakleden: Ayşe Bakı. İstanbul: Ren Yayınevi, 1967. 31 s. [1967 AD 2658]

Lorenzini, Carlo. *Pinokyo*. Çev.: Adnan Yaltı. Yayl.: Ahmet Nail Helvacıoğlu. İstanbul: Bahar Matbaası, 1967. 94 s. [1968 AD 198]

Macar masalları. Çev.: Sami N. Özerdim. 3.bs. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967. 56 s. [1967 AD 3625]

Öpücük Dede. *Karanlık Dünya*. İstanbul: Yaylacık Matbaası, 1967, 32 s. [1967 AD 2788]

Perrault, Charles . *Kül kedisi: Perrault masalları*. 4.bs. Çev.: Tahsin Yücel. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967., 64 s. [1967 AD 3608]

Saint-Exupéry, Antoine De. *Küçük prens*. Kısaltarak Çev.: Sabit Eren. İstanbul: Ark Matbaacılık, [d.t.1967]. 80 s. [1967 AD 192]

Travers, P.L. *Mary Popins'in masalları*. Çev.: Gülten Suveren. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 1967. 309 s. [1968 AD 859]

RESİMLİ KİTAP

- * *Ağustos böceği ile karınca.* Çev.derl.: Ünsal Yücel. İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 15 s. [1967 AD 2408]
- Aisopos. *Değirmenci ile eşeği ve başka masallar.* Özetleyen: Gani Yener. İstanbul: İnkılap ve Aka Kitabevleri Koll. Şti., 1967. 32 s. [1967 AD 3812]
- Aisopos. *Ezop Masalları.* Özetleyen: Gani Yener. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri Koll. Şti. 1967. 32 s. [1967 AD 3802]
- Akdemir, Necat. *Altın yumurtlayan tavuk.* İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 2437]
- Akdemir, Necat. *Çikolata asker.* İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 2446]
- Akdemir, Necat. *Karakızın cesareti.* İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 1186]
- * Akdemir, Necat. *Lâhana tenceresi.* İstanbul: Işıl Kitabevi, [t.y.]. 16 s. [1967 AD 2406]
- Akdemir, Necat. *Tavşan ile av köpeği.* İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 3646]
- Akdemir, Necat. *Uygunsuz arkadaş.* İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 1129]
- * Aker, Nevfel. *Ayşe ninenin kabakları.* İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 2546]
- Aker, Nevfel. *Küçük şeytan çekici.* İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 8 s. [1967 AD 3644]
- Aker, Nevfel. *Saka kuşları.* İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 2424]
- Akın, Fatma. *Gümüş anne.* 6. bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3949]
- Alâettin ve sihirli lambası.* Anlatan: Gani Yener. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri Koll. Şti., 1967. 32 s. [1967 AD 3809]
- Ali Baba ve kırk haramiler.* Anlatan: Gani Yener. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri Koll. Şti., 1967. 31 s. [1967 AD 3811]

- Altın kuş.* İstanbul: Mehmet Tunagür Yayınevi, 1967. 15s. [1968 AD 334]
- Altın prenses.* İstanbul: Toker Matbaası, 1967. 32 s. [1967 AD 2613]
- Altınay, Sabri. *Balıkçı Osman.* 2. bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32s. [1967 AD 2126]
- Altınay, Sabri. *Deniz altındaki hazine.* 2. bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 31 s. [1967 AD 2858]
- Andersen. *Kibritçi kız.* Çev.: M.Doğan Özbay. İstanbul: Sinan Matbaası, [d.t.1967] 32 s. [1967 AD 2709]
- Ay Sultan.* Anlatan: Hilmi Dilibal. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3438]
- Ayşecik ev hanımı.* İstanbul: Ceylân Yayınları Matbaası, 1967. 19 s. [1968 AD 545]
- Ayşecik köyde.* İstanbul: Ceylân Yayınları Matbaası, 1967. 19 s. [1968 AD 431]
- Ayşecik ve arkadaşları.* İstanbul: Ceylân Yayınları Matbaası, 1967. 20 s. [1968 AD 546]
- Ayşecik ve bebeği.* İstanbul: Ceylân Yayınları Matbaası, 1967. 19 s. [1968 AD 432]
- Ayşecik ve oniki ay.* İstanbul: Ceylân Yayınları Matbaası, 1967. 19 s. [1968 AD 752]
- Ayşecik ve rüyası.* İstanbul: Ceylân Yayınları Matbaası, 1967. 19 s. [1968 AD 544]
- Ayşecik ve sincaplar.* İstanbul: Ceylân Yayınları Matbaası, 1967. 19 s. [1968 AD 433]
- Ayşecik ve siyah civciv.* İstanbul: Ceylân Yayınları Matbaası, 1967. 19 s. [1968 AD 434]
- * *Ayşecik ve yavru ördek.* İstanbul: Ceylân Yayınları Matbaası, [d.t.1967]. 18 s. [1968 AD 4264]
- Balık padişahla balıkçı Hasan.* Anlatan: Öpücük Dede. İstanbul: Tekin Yayınevi, [d.t.1967]. 32 s. [1967 AD 3336]
- Bilgisel, Şevket. *Açgözlülüğün cezası.* İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 2436]
- Bilgisel, Şevket. *Demirtaşın uçurtması.* İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 2401]

Bilgisel, Şevket. *Fedakâr dost*. İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 3645]

Bizim donkişot bay Sezer. Anlatan: Öpücük dede. İstanbul: Tekin Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3403]

Bölen, Hilmi. *Yeşil ördek*. Ankara: Net-İş Matbaası, 1967. 6 s. [1967 AD 4810]

* Cervantes. *Don Kişot*. Özetleyen: Gani Yener. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri Koll.Şti., 1967. 32 s. [1967 AD 3733]

Cılasun, Raif. *İstiklâl Savaşımızın beş kahraman çocuğundan Küçük Mustafa*. Ankara: Yurt Yayın ve Ticaret Ltd. Şirketi, [d.t.1967]. 31 s. [1968 AD 288]

Cici berber. Akla durgunluk veren serüvenler. Anlatan: Hilmi Dilibal. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2228]

Çizmeli kedi. Nakleden: Ayşe Bakı. İstanbul: Renk yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2341]

Çoban kızıyla kutlu şehzade. Anlatan: Öpücük Dede. İstanbul: Yaylacık Matbaası, 1967. 31 s. [1967 AD 3806]

Çoşkun, Bahattin. *Cimcime*. İstanbul: Duran Ofset, 1967. 14 s. [1967 AD 4871]

Çoşkun, Bahattin. *Fareler sirki*. İstanbul: Duran Ofset, 1967. 14 s. [1967 AD 3654]

Çoşkun, Bahattin. *Kartopu*. İstanbul: Duran Ofset, 1967. 15 s. [1967 AD 3506]

Çoşkun, Bahattin. *Kesik kulak*. İstanbul: Duran Ofset, 1967. 14 s. [1967 AD 3512]

Çoşkun, Bahattin. *Küçük rüzgar*. İstanbul: Duran Ofset, 1967. 15 s. [1967 AD 3513]

Çoşkun, Bahattin. *Pisboğaz*. İstanbul: Duran Ofset, 1967. 14 s. [1967 AD 3505]

Çoşkun, Bahattin. *Şemsiyeli ördek*. İstanbul: Duran Ofset, 1967. 14 s. [1967 AD 3642]

Çoşkun, Bahattin. *Tombik*. 3.bs. İstanbul: Duran Ofset, 1967. 15 s. [1967 AD 3626]

Define ağacı. Anlatan: Öpücük Dede. İstanbul: Tekin Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3848]

Delahaye, Gilbert. *Ayşegül parkta*. Resl.: Marcel Marlier. İstanbul: Sümer Yayınevi, [d.t.1967]. 20 s. [1968 AD 482]

Denizci Sinbad. Anlatan: Gani Yener. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri Koll.Şti., 1967. 32s. [1967 AD 3810]

Dilibal, Hilmi. *Ak evin damı*. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32s. [1967 AD 2296]

Dilibal, Hilmi. *Demir için savaş*. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2256]

Dilibal, Hilmi. *Koca sağın*. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967.32 s. [1967 AD 2301]

Dilibal, Hilmi. *Terkedilen ülke: Ergenekon*. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3435]

* Dilibal, Hilmi. *Vahşi atlar*. İstanbul: Renk Yayınevi, [d.t.1967]. 32 s. [1967 AD 3355]

Disney, Walt. *Arşimet'in buluşları*. Çev.: Yıldız Rona. İstanbul: Arkın Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 3931]

Disney, Walt. *Küçük binici pepito*. Çev.: Yıldız Rona. İstanbul: Arkın Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 3917]

Disney, Walt. *Küçük kartal*. Çev.: Nihal Önel. İstanbul: Arkın Kitabevi, [d.t.1967]. 16s. [1967 AD 3284]

Disney, Walt. *Miki ile Wamba-wu*. Çev.: Yıldız Rona. İstanbul: Arkın Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 3912]

Disney, Walt. *Miki'nin sirki*. Çev.: Yıldız Rona. İstanbul: Arkın Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 3285]

Disney, Walt. *Pinokyo oyuncaklar ülkesinde*. Çev.: Nihal Önel. İstanbul: Arkın Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 3279]

* Disney, Walt. *Uçan fil dumbo*. Çev.: Yıldız Rona. İstanbul: Arkın Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 3277]

Disney, Walt. *Vakvaka amca polis hafiyesi*. Çev.: Tûra Ünlü. İstanbul: Arkın Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 3278]

Dört çalgıcı. İstanbul: Mehmet Tunagür Yayınevi, 1967. 16 s. [1968 AD 336]

* Erman, Azmi Nihad. *Dehşet kadırgası: Karamahmut*. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3340]

Erman, Azmi Nihad. *Fatih'in fedaisi Ulubatlı Hasan*. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2299]

Erman, Azmi Nihad. *Kırık kılıç: Tozkoparan İskender*. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3441]

Erman, Azmi Nihad. *Mohaç akıncıları: Balibey*. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3394]

Erman, Azmi Nihad. *Şumnunun elli fedaisi: Koca Hızır*. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2295]

Eşek postu giyen kız. Nakleden: Ayşe Bakı. İstanbul: Renk yayınevi, 1967. 31 s. [1967 AD 2665]

Fareli köyün kavalcısı. Çev.: M.Doğan Özbay. İstanbul: Sinan Matbaası, 1967. 31 s. [1967 AD 2315]

Filiz Avrupa'da. 1. (k). İstanbul: Duran Ofset Matbaası, [d.t.1967]. 16 s. [1967 BD 455]

Filiz kuzey kutbunda. Resl: Pierre Probst. İstanbul, [d.t.1967]. 32 s. [1967 BD 227]

Filiz otomobilde. 1. [fask.]. Resl.: Pierre Probst. İstanbul: Sümer Yayınevi, [d.t.1967]. 16 s. [1967 BD 221]

Filiz otomobilde. II. [fask.]. Resl.: Pierre Probst. İstanbul: Sümer Yayınevi, [d.t.1967]. 16 s. [1967 BD 221]

La Fontaine. *Çocuklar için masallar*. Resl.: Nardini. Çev.: Orhan Tercan. [İstanbul]: Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A.Ş. Matbaası, [d.t.1967]. 28 s. [1968 BD 172]

Gelincik. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 24 s. [1967 AD 2851]

Gökçe, Salim. *Doğruluğun ödülü*. Konya: Kanaat Matbaası, [d.t.1967]. 32 s. [1967 AD 3405]

Grimm, Jacob Ludwig Karl. *Altın kaz*. İstanbul: Sinan Matbaası, 1967. 32 s. [1967 AD 2352]

Grimm, Jacob Ludwig Karl. *Pamuk prenses*. Resl.: Nardini. Çev.: Bülent Bekdik. [İstanbul]: Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A.Ş. Matbaası, 1967. 28 s. [1968 BD 85]

Gulliver'in seyahatleri. Anlatan: Gani Yener. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri Koll.Şti., 1967. 32 s. [1967 AD 3808]

Güner, Fatma. *Küçük bahçıvan*. 3.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3951]

Halıcı, Bahri Kemal. *Tanrı varlığı çocuk*. Ankara: Halıcı Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2593]

Hayırsız evlât: Akla durgunluk veren serüvenler. Anlatan: Hilmi Dilibal. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2297]

Herkül. Anlatan: Gani Yener. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri Koll.Şti., 1967. 32 s. [1967 AD 3813]

İhtiyar kedi ve başka masallar. Anlatan: Gani Yener. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri Koll.Şti., 1967. 32 s. [1967 AD 3814]

İlkbahar geldi. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 24 s. [1967 AD 2854]

Kar kraliçesi. İstanbul: Mehmet Tunagür Yayınevi, 1967. 15 s. [1967 AD 337]

Kara ayı. Anlatan: Öpücük Dede. İstanbul: Tekin yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3391]

Karaçengel, Rüçhan. *Görgü*. 2.bs. İstanbul: Sıralar Matbaası, 1967. 22 s. [1968 AD 301]

Kaybolan şehir: Şehzade Hasan'ın akla durgunluk veren serüvenleri. Anlatan: Hilmi Dilibal. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3332]

Kayıp kızkardeş: Akla durgunluk veren serüvenler. Anlatan: Hilmi Dilibal. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2298]

- * Kılıçcı, Ahmet. *Kavgacı horoz.* İzmir: Kültür Matbaası, 1967. 15 s. [1967 AD 2423]

Kırmızı başlıklı kız. İstanbul: Sinan Matbaası, 1967. 32 s. [1967 AD 2307]

Kırmızı şapkalı kız. Nakleden: Ayşe Bakı. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2360]

- * *Kibritçi kız.* Çev.: M.Doğan Özbay. İstanbul: Toker Matbaası, 1967. 32 s. [1967 AD 3327]

Konuşan katır: Şehzade Hasan'ın akla Durgunluk veren serüvenleri. Anlatan: Hilmi Dilibal. İstanbul: Renk yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2333]

Kral Artür ile şövalyeleri. Anlatan: Gani Yener. İstanbul: : İnkılâp ve Aka Kitabevleri Koll.Şti., 1967. 32 s. [1967 AD 3807]

Kurt ile yedi keçi yavrusu. İstanbul: Sinan Matbaası, 1967. 32 s. [1967 AD 2306]

Kül kedisi. Nakleden: Ayşe Bakı. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3431,2311]

Mavi sakal. Nakleden: Ayşe Bakı. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2263]

Mıknatıslı ada. Anlatan: Hilmi Dilibal. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3417]

Misafirlik. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 24 s. [1967 AD 2847]

Nasreddin Hoca. Nakleden: Ayşe Bakı. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2325]

Neşeli günler. Çev. Çıkarıcı ve Yayan: Ayşe Abla. İstanbul: Duran Ofset Basımevi, [d.t.1967]. 16 s. [1967 AD 3178]

Oduncunun çocukları. İstanbul: Sinan Matbaası, 1967. 31 s. [1967 AD 2588]

Oyat, Fazıl. *Her zaman Türk Kahraman*. 4. bs. İstanbul: Acar Basımevi, 1967. 32 s. [1967 AD 1270]

Öfkeli arılar. Çev.: Necat Akdemir. İstanbul: Işıl Kitabevi, [d.t.1967]. 16 s. [1967 AD 3643]

Öpücük Dede. *Karanlık dünya*. İstanbul: Yaylacık Matbaası, [d.t.1967]. 32 s. [1967 AD 2788]

Özyürek, Memduha -Fatma Akın. *Karaboncuğun bayramı*. 6.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3268]

Özyürek, Memduha. *Karbeyazın arkadaşları*. 5.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3945]

Özyürek, Memduha. *Korkak tavşan*. 5.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3271]

Özyürek, Memduha. *Küçük köşk*. 2.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 4645]

Özyürek, Memduha. *Saka kuşunun yuvası*. 6.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3270]

Özyürek, Memduha. *Geveze papağan*. 4.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3943]

Özyürek, Remzi. *Kaya'nın rüyası*. 7.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3948]

* Özyürek, Remzi. *Küçük ayı yavrusu*. 7.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 31 s. [1967 AD 4646]

Özyürek, Remzi. *Küçük çoban*. 7.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2852]

Özyürek, Remzi. *Osman'ın kirazları*. 5.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 4646]

Özyürek, Remzi. *Özcan'ın atı*. 7.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3269]

Özyürek, Remzi. *Pamuk hanım*. 7.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2845]

Özyürek, Remzi. *Yaramaz tonton*. 8.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3947]

* *Pamuk prenses ve yedi cüce*. Çev.: M. Doğan Özbay. İstanbul: Tekin Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2761]

Parmak çocuk. Nakleden: Ayşe Bakı. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2705]

Pendikli, H.-S. Çağlayan. *Aslanlı kadın*. İstanbul: Acar Matbaası, 1967. 16 s. [1967 AD 3655]

Peri masalları. Anlatan: Gani Yener. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri Koll. Şti., 1967. 32 s. [1967 AD 3805]

Perrault, C. *Ormanda uyuyan güzel*. Resl.: Maraja. Çev.: Bülent Bekdik. İstanbul: Doğan kardeş Matbaacılık Sanayii A.Ş. Matbaası, 1967. 27 s. [1967 BD 228]

Pinokyo. İstanbul: Mehmet Tunagür Yayınevi, 1967. 15 s. [1968 AD 335]

Pyle, Howard-Katharine Pyle. *En güzel armağan*. Ankara: Yeni Matbaa, [d.t.1967]. 16 s. [1967 AD 4534]

Pyle, Howard. *Leylekler kralı*. Çev.. Ankara: Yeni Matbaa, [d.t.1967]. 16 s. [1967 AD 4457]

Robin Hood. Anlatan: Gani Yener. İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri Koll. Şti. 1967. 32 s. [1967 AD 3755]

Saçaklı prens. Nakleden: Ayşe Bakı. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2676]

- Salman, Mustafa. *Korku arayan yiğit*. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3265, 1523]
- Sonal, Niyazi. *Anneme mektuplar*. İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2316]
- Sökmen, Yüksel. *Şakacı yumak*. İstanbul: Sıralar Matbaası, 1967. 28 s. [1967 AD 25]
- Sunat, İ. Hakkı. *Başıma gelenler*. 5.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2853]
- Sunat, İ. Hakkı. *Can kurtaran çiçek*. 2.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2842]
- * Sunat, İ. Hakkı. *Ömer'le Çomar*. 3.bs. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 1967. 31 s. [1967 AD 2850]
- Şaşkın ördek*. İstanbul: Tekin Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2285]
- Taşkın, Erdoğan. *Büyük imtihan*. İstanbul: Işıl Kitabevi, [d.t.1967]. 16 s. [1967 AD 1147]
- Tavşan prenses*. Anlatan: Öpücük Dede. İstanbul: Yaylacık Matbaası, 1967. 31 s. [1967 AD 4696]
- Tılsımlı ağlar: Akla durgunluk veren serüvenler*. Anlatan: Hilmi Dilibal. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3371]
- * *Tilki ile maymun*. Çev.derl.: Ünsal Yücel. İstanbul: Işıl Kitabevi, 1967. 16 s. [1967 AD 2549]
- * *Tonton'un şapkası*. İstanbul: Özyürek Matbaası, 1967. 32 s. [1967 AD 2862]
- Yazgan, Mustafa. *On tesbih tanesi: Kafiye oyunu*. Ankara: Baylan Basım ve Ciltevi, [d.t.1967]. 32 s. [1967 AD 998]
- Yeraltı ülkesinde: Bilgin Erenus'un akla durgunluk veren serüvenleri*. Anlatan: Hilmi Dilibal. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 3433]
- Yük taşıyan hükümdar: Gemici Ahmet'in akla durgunluk veren serüvenleri*. Anlatan: Hilmi Dilibal. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 32 s. [1967 AD 2259]

100 sene uyuyan prenses. Nakleden: Ayşe Bakı. İstanbul: Renk Yayınevi, 1967. 31 s.
[1967 AD 2257]

* *Zümrüt kabuklu böcek.* Anlatan: Öpücük Dede. İstanbul: Yaylacık Matbaası, 1967. 32 s.
[1967 AD 3730]

ROMAN-ÖYKÜ

Altın kutu. Çev.: M.Z. Gülsoy. 2.bs. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967. 61 s. [1967 AD 3518]

* Aymé, Marcel. *Konuşan hayvanlar.* Çev.: Tahsin Yücel. 2.bs. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967. 63 s. [1967 AD 3504]

Ballantyne, Robert Michael. *Mercan adası.* Çev.: M.Doğan Özbay. İstanbul: Ekspres Matbaası, 1967. 96 s. [1967 AD 3786]

Burdurlu, İbrahim Zeki. *Leylek dadı.* İzmir: Karınca Matbaacılık ve Ticaret Kollektif Şirketi, 1967. 47 s. [1967 AD 4791]

Burnett, F.H. *Gizli bahçe.* Çev.: M.Doğan Özbay. 2.bs. İstanbul: Başaran Matbaası, 1967. 190 s. [1967 AD 3785]

Burnett, F.H. *Küçük prenses.* Çev.: M.Doğan Özbay. 2.bs. İstanbul: Başaran Matbaası: 1967. 204 s. [1967 AD 4701]

Büyük yazarların çocuk hikâyeleri. 2.bs. Ankara: Edebiyat Yayınevi, 1967. 279 s. [1968 AD 117]

Cervantes. S.M. *Don Kişot= Don Quichotte.* Haz.: Sevil Seydi. İstanbul: May Matbaası, 1967. 88 s. [1967 AD 2229]

Cılasun, Raif. *İlk Müslüman mücahitlerden Lübeyne: Türk çocuğunun iç duygusuna seslenen hikâyeler.* İzmir: Yurt Yayın ve Ticaret Evi, 1967. 48 s. [1967 AD 3743]

Cılasun, Raif. *İstiklâl Savaşımızın beş kahraman çocuğundan Küçük Efe: Türk çocuğunun millî duygusuna seslenen hikâyeler.* İzmir: Karınca Matbaacılık ve Ticaret Kollektif Şirketi, 1967. 104 s. [1968 AD 165]

Cılasun, Raif. *İstiklâl Savaşımızın beş kahraman çocuğundan Recebin hikâyesi: Türk çocuğunun millî duygusuna seslenen hikâyeler.* İzmir: Yurt Yayın ve Ticaret Evi, 1967. 46 s. [1967 AD 3701]

Cumbo, Kruzoe. Derl.: Neriman Sohbet. İstanbul: Ark Matbaacılık, [d.t.1976]. 80 s. [1968 AD 118]

* Danişman, Bedrettin. *Şirin değirmen*. İstanbul: Son Telgraf Matbaası, 1967. 72 s. [1967 AD 3453]

Defoe, Daniel. *Robinson Crusoe*. Çev.: Adnan Yaltı. Yeni terimlere göre sadeleştiren: Mehmet Özgürel. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1967. 96 s. [1967 AD 3362]

Defoe, Daniel. *Robinson*. 5.Aufl. Erzählt von G.A. Gräbner-Erich Schulze. İstanbul: Tek Matbaası, 1967. 130 s. [1967 AD 3490]

Disney, Walt. *Bambi*. Çev.: Adnan Yaltı. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1967. 96 s. [1967 AD 2720]

Dodge, M.. *Gümüş patenler*. Çev.: M.Doğan Özbay. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1967. 96s. [1967 AD 3783]

* Dumas, Alexandre Fils. *Kara lâle*. Çocuklar için Haz.: Esmâ Refika. İstanbul: Keloğlan Yayınevi, 1967. 94 s. [1967 AD 4725]

Georgius, M.. *Kelebek okulu*. Çev.: Nihal Yalaza Taluy. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967. 62s. [1968 AD 1345]

Hugo, Victor. *Notra Dame'in kamburu*. Çocuklar için Haz.: Melek Ungan. İstanbul: Keloğlan Yayınevi, 1967. 127 s. [1967 AD 2732]

Hugo, Victor. *Sefiller*. Çocuklar için Haz.: Meral Çelen. İstanbul: Keloğlan Yayınevi, 1967. 119 s. [1967 AD 2721]

Kaestner, Erich. *Emil ve dedektifler= Emil und die Dedektive: Bir çocuk romanı*. Çev.: Semra Ögel. İstanbul: Baha Matbaası, 1967. 134 s. [1967 AD 4736]

Lütgen, Kurt. *Kurtları yıldırان kış*. Çev.: S.Türkis Noyan. 2.bs. İstanbul: Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A.Ş., 1967. 304 s. [1968 AD 325]

Mael, Pierre. *Küçük ocağcı*. 2.bs. Çev.: Nihal Yalaza Taluy. İstanbul: Ekin Basımevi, 1967. 62 s. [1967 AD 2418]

Malot, Hektor Henri. *Kimsesiz çocuk*. Çev.: M.Doğan Özbay. İstanbul: Bahar Matbaası, 1967. 94 s. [1968 AD 964]

Meigs, Cornelia. *Uçan yaban kazları*. Çev.: Adnan Yaltı. İstanbul: Yeni Matbaa, 1967. 96 s. [1968 AD 938]

Montepin, Xavier De. *Ekmekçi kadın*. Çocuklar için Haz.: Meral Çeler. İstanbul: Keloğlan yayınevi, 1967. 143 s. [1967 AD 1397]

Nasreddin Hoca. Haz.: Dr.Nuran D. Şener. İstanbul: Garanti Matbaası, 1967. 63 s. [1967 AD 4907]

Nasreddin Hoca hikâyeleri. Haz.: Mustafa Salman. İstanbul: Özyürek yayınevi, 1967. 40 s. [1967 AD 1534]

Pairault, Suzanne. *Veronique aile ocağında= Véronique en famille*. Resl.: A. Chazelle. Çev.: Emine Esenkova. İstanbul: İstanbul Matbaacılık A.Ş., 1967. 184 s. [1967 AD 2807]

Porter, Eleanor H. *Pollyanna: Genç kızlığı*. Çev.: M.Doğan Özbay. İstanbul: Bahar Matbaası, 1967. 94 s. [1967 AD 3338]

Porter, Eleanor H. *Pollyanna: Mutlu olmanın sırrı*. Çev.: M.Doğan Özbay. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1967. 96 s. [1967 AD 3338]

Porter, Eleanor H. *Pollyanna: Mutluluk yolu*. Çev.: Gülten Suveren. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 1967. 286 s. [1967 AD 3288]

Porter, Eleanor H. *Pollyanna. seyahatte*. 2.c. Çev.: M.Doğan Özbay. İstanbul: Bahar Matbaası, [d.t.1967]. 96 s. [1967 AD 3338]

Rasp-Nuri, Grace. *Halime: Bir Anadolu kızının romanı*. Almanca aslından dilimize çev.: Tahir Alangu. 3.bs. İstanbul: Doğan Kardeş Yayınları A.Ş. Basımevi, 1967. 237 s. [1968 AD 853]

Richey, Mia F. *Kendimiz yapalım*. Resl.: G. Robinson. Çev.: Yıldız Rona. İstanbul: Arkın Kitabevi, 1967. 50 s. [1967 AD 3498]

- Scott, Walter Sir. *İvanhoe*. Çocuklar için Haz.: Rezan Uyar. İstanbul: Keloğlan Yayınevi, 1967. 127 s. [1967 AD 4709]
- Sewell, Anna. *Kara ceylân*. Çev.: Gülen Olut. İstanbul: Varlık yayınevi, 1967. 90 s. [1967 AD 3729]
- Sidney, Margaret. *Beş küçük kardeş ve nasıl büyüdüler*. Çev.: Adnan Yaltı. Haz.: Nurettin İyigün. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1967. 96 s. [1967 AD 3729]
- Spyri, Johanna Heusser. *Küçük kemancı*. Çev.: M.Doğan Özbay. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1967. 96 s. [1967 AD 2737]
- * Sylain, Cl. *Kaybolan kız*. Çev.: Nihal Yalaza Taluy. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967. 48 s. [1968 AD 1368]
- Tagore, Sir Abanindranath. *Şekerden bebek*. 2.bs. Çev.: R. Tomris. İstanbul: Varlık yayınevi, 1967. 54 s. [1967 AD 4876]
- * Twain, Mark. *Tom Sawyer'in maceraları*. Çev.: Ülker Örs. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1967. 96 s. [1967 AD 2233]
- Ülkelerden hikâyeler*. Derl.: Kültürel Araştırmalar ve Organizasyon Bürosu. İstanbul: Garanti Matbaası, 1967. 158 s. [1967 AD 2277]
- Wells, H.G. *Ayda ilk insanlar*. Çev.: Türköz Ataöv. 2.bs. İstanbul: Varlık Yayınevi, 1967. 119 s. [1967 AD 1156]
- Verne, Jules. *Arzın merkezine seyahat*. Çev.: M. Doğan Özbay. 2.bs. İstanbul: İyigün Matbaası, 1967. 208 s. [1967 AD 1389]
- Verne, Jules. *Denizler altında 20.000 fersah*. Çev.: M. Doğan Özbay. İstanbul: Sinan Matbaası, 1967. 224 s. [1967 AD 2629]
- Verne, Jules. *2 sene okul tatili*. Çev.: Bahadır Oluşum. İstanbul: Helvacıoğlu Kitabevi, 1967. 96 s. [1967 AD 3849]
- Verne, Jules. *Kuzey yolcuları*. Çev.: Bahadır Oluşum. [İstanbul]: Bahar Matbaası, 1967. 96 s. [1968 AD 910]

Verne, Jules. *Onbeş yaşında bir kaptan*. Çev.: M. Doğan Özbay. Yayl.: Ahmet Nail Helvacıoğlu. İstanbul: Bahar Matbaası, 1967. 96 s. [1968 AD 120]

Verne, Jules. *80 günde devriâlem*. Çev.: Hikmet Saim Balkır. İstanbul: Kutulmuş Matbaası, 1967. 96 s. [1967 AD 3793]

Yalçın, Ömer. *Ders konuları ile ilgili öğrenci hikâye ve şiirleri*. İzmir: Karınca Matbaacılık ve Ticaret Koll. Şti., 1967. 40 s. [1967 AD 4617]

Yazgan, Mustafa. *Ormandaki Nurlu Dede: Esrarlı Kuyu*. Ankara: Baylan Basım ve Ciltevi, 1967. 32 s. [1968 AD 111]

1997 YILINDA YAYIMLANAN ÇOCUK KİTAPLARI

MASAL

Aisopos. *Ezop masalları*. Ankara, 1997. 141 s. [1998 AD 1227]

* Akdemir, Ali Rıza. *Masal bahçesi*. 5.bs. Ankara: Diyanet İşleri Başk., 1997. 44 s. [1998 AD 1210]

Alaaddin'in sihirli lambası. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1876]

Ali Baba ve 40 haramiler. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1833]

Andersen, Hans Christian. *Andersen masalları*. Çev.: Nilgün Erzik. İstanbul: Epsilon Yayıncılık, 1997. 2 c. [1997 AD 5952]

Andersen, Hans Christian. *Andersen masalları*. 2.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 127 s. [1997 AD 4158]

Andersen'den masallar. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1875]

Arabal, Özel . *Düş pazarı: Masallar*. Ankara: Toplum Yayınları, 1997. 79 s. [1997 AD 5751]

Cendrars, Blaise. *Beyazların çocuklarına küçük zenci masalları*. Çev.: Sait Maden. İstanbul: Çekirdek Yayınları, 1997. 107 s. [1998 AD 3057]

Demirseren, Bedii. *Tiryaki baba: Anadolu'dan masallar*. Ankara: Yaba Yayınları, 1997. 76 s. [1997 AD 5666]

Dünya masalları seçkisi. Haz.: Ahmet Özalp. İstanbul: Yazı Kitabevi, 1997. 144 s. [1997 AD 4128]

Dünyanın en güzel masalları. Çev.: Gülten Suveren. 3.bs. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 127 s. [1997 AD 1462]

- Ezop. *Ezop masalları*. Çev.: Ülkü Tamer. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 158 s. [1997 AD 1466]
- Gökdemir, Oryal. *Çilingir sokağı: Masallar-Öyküler*. İstanbul: Çağ Pazarlama, 1997. 64 s. [1997 AD 445]
- Gökdemir, Oryal. *Efebos: Masallar-Öyküler*. İstanbul: Çağdaş Yayınları, 1997. 123 s. [1997 AD 438]
- Grimm, Jacob. *Altın kuğu*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1565]
- Grimm, Jacob. *Bremen mızıkacıları*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1798]
- * Grimm, Jacob. *Çiçek kız*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 62 s. [1997 AD 1930]
- Grimm, Jacob. *Dede ile torun*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 63 s. [1997 AD 1593]
- Grimm, Jacob. *Dev çocuk. Grimm Kardeşler*. Çev.: Ülkü Tamer. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 144 s. [1997 AD 1458]
- Grimm, Jacob. *Kurşun asker*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1560]
- * Grimm, Jacob. *Kül kedisi*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1932]
- Grimm, Jacob. *Oduncunun çocukları*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1620]
- Grimm, Jacob. *Oniki prenses*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 63 s. [1997 AD 1834]
- Masal bahçesi: Türk masalları*. Haz: Ahmet Özalp. İstanbul: Yazı Kitabevi, 1997. 111 s. [1997 AD 3979]
- Oruçoğlu, Nezihe. *Bin çiçekten bir kovana: Masal*. İstanbul: Arı Çocuk Yayınları, 1997. 54 s. [1997 AD 2028]
- Özzorluoğlu, Süleyman Tefik. *Kâmil'ul kelim ve Bânû Cihan*. Yay.haz.: Dursun Gürlek. İstanbul: Timaş Yayınları, 1997. 185 s. [1997 AD 6046]

Sümer, Dinçer. *Aklımda kalan masallar*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınları, 1997. 100 s. [1997 AD 1814]

Şirin, Orhan Seyfi. *Bir Anadolu masalı*. İstanbul: Sanat İhtisas Yayıncılık, 1997. 60 s. [1998 AD 1512]

Tarık Dursun K. *İyilikçi Tilki*. 4 bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 133 s. [1997 AD 5218]

Türk masalları. Haz: Naki Tezel. 5.bs. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1997. 2 c. [1998 AD 2563]

RESİMLİ KİTAP

- Aisopos. Tilki ile leylek.* İstanbul: Akdeniz Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 BD 1511]
- Alaettin'in lambası.* 3.bs. İstanbul: Remzi, 1997. 8 s. [1997 AD 2367]
- Alıştırma.* İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1601]
- * *Anastasia.* Ed.: Emel Çelebi: Çev.: Birgül Göker. İstanbul: Egmont, 1997. 23 s. [1997 AD 5742]
- * Akal, Aytül. *Büyük yatakta kim yatacak?* Resl.: Ayda Kantar. 2.bs. İstanbul: Uçanbalık Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 5758]
- Akal, Aytül. *Şımarık fil.* Resl.: Ayda Kantar. 2.bs. İstanbul: Uçanbalık Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 5757]
- * Asena, Orhan. *Çocuk ve doğa.* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı, 1997. 26 s. [1998 AD 1067]
- * *Bir bulutun gözyaşları.* İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1900]
- Canan, Zarife. *Allah'ım seni çok seviyorum.* 5.bs. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 1997. 32s. [1998 AD 722]
- * Canan, Zarife. *İyiliğin mükâfâtı: masal.* 5.bs. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 1997. 19 s. [1998 AD 1017]
- Canım arkadaşım.* İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1625]
- Cumhuriyet.* İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1881]
- Çakmakçioğlu, Adnan. *Bilecikli Ali: Kurtuluş Savaşı'ndan öyküler.* Resl.: Oktay Çakır. İstanbul: Analiz Basım Yayın, 1997. 16 s. [1998 AD 835]
- Çakmakçioğlu, Adnan. *Fadime Bacı.* Resl.: Oktay Çakır. İstanbul: Kaynak Yayınları, 1997. 16s. [1997 AD 5909]

- Çakmakçioğlu, Adnan. *Kurtuluş Savaşı'ndan öyküler:Eskişehirli Arif*. Resl.: Oktay Çakır. İstanbul:Kaynak Yayınları, 1997. 16 s. [1998 AD 1141]
- Çakmakçioğlu, Adnan. *Kurtuluş Savaşı'ndan öyküler: Sivaslı İdris Çavuş*. Resl.: Oktay Çakır. İstanbul :Kaynak Yayınları, 1997. 16 s. [1998 AD 1343]
- Çakmakçioğlu, Adnan. *Kütahyalı Ahmet*. Resl.: Oktay Çakır. İstanbul: Kaynak Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 5910]
- Çarşıda*. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1597]
- Çizmeli kedi*. Resl.: Oğuz Demir. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 BD 1027]
- Dalgın Memo sokağı*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1562]
- Dede Korkut hikayeleri: Bamsı Beyrek*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4021]
- Dede Korkut hikayeleri: Banu Çiçek*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4020]
- Dede Korkut hikayeleri: Boğaç Han*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4025]
- Dede Korkut hikayeleri:Deli Dumrul*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4022]
- Dede Korkut hikayeleri:Emren*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4066]
- Dede Korkut hikayeleri:Kan Turalı*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4024]
- Dede Korkut hikayeleri:Segrek*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4115]
- Dede Korkut hikayeleri:Yiğenek*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4023]
- Disney, Walt. *Alice harikalar ülkesinde*. Ed.: Söğüt Yeşer Güleç .Çev.: Zeynep Bağcı. İstanbul: Milliyet Yayıncılık, 1997. 24 s. [1997 AD 1958]

- Disney, Walt. *Büyücü Merlin*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1997. 24 s. [1997 AD 1844]
- Disney, Walt. *Cesur kurtarıcılar*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1997. 24 s. [1997 AD 2023]
- Disney, Walt. *Dumbo*. İstanbul: Egmont Yayıncılık, 1997. 23 s. [1997 AD 4142]
- Disney, Walt. *Herkül*. İstanbul: Egmont Yayıncılık, 1997. 24 s. [1997 AD 5945]
- Disney, Walt. *Korkak aslan*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1997. 22 s. [1997 AD 1582]
- Disney, Walt. *Kül kedisi*. Çev.: Zeynep Bağcı. İstanbul: Milliyet Yayıncılık, 1997. 22 s. [1997 AD 1199]
- Disney, Walt. *Mary Poppins*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, 1997. 24 s. [1997 AD 1605]
- Disney, Walt. *Notre Dame'nin kamburu*. Çev.: Sumru Balıkçıoğlu. İstanbul: Milliyet Yayıncılık, 1997. 24 s. [1997 AD 941]
- Disney, Walt. *Peter Pan*. İstanbul; Egmont Yayıncılık, 1997. 24 s. [1997 AD 4141]
- Disney, Walt. *Pinokyo*. İstanbul: Milliyet Yayıncılık, 1997. 24 s. [1997 AD 1566]
- * Disney, Walt. *Robin Hood*. Ed.: Emel Çelebi. Çev.: Zeynep Bağcı. İstanbul: Milliyet Yayıncılık, 1997. 23 s. [1997 AD 4226]
- Disney, Walt. *Soylu kediler*. İstanbul: İnkılap Kitabevi, [1997?]. 24 s. [1997 AD 2006]
- Dölek, Sulhi. *Küçük çalgıcılar*. 2.bs. İstanbul: Özer Yayınları, 1997. 31 s. [1997 AD 4124]
- Dölek, Sulhi. *Neyin resmini yapayım*. 2.bs. İstanbul: Özer Yayınları, 1997. 32 s. [1997 AD 4148]
- Duval, Marie. *Küçük ayı*. Resl.: Pierre Couronne. İstanbul: Altın kitaplar, 1997. 15 s. [1997 AD 5913]
- Duval, Marie. *Küçük karaca: Hayvanların sevimli dünyası*. Resl.: Pierre Couronne. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 16 s. [1998 AD 227]

Duval, Marie. *Küçük tavşan*. Resl.: Pierre Couronne. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 15 s. [81997 AD 5912]

Duval, Marie. *Küçük tilki*. Resl.: Pierre Couronne. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 16 s. [1997 AD 6446]

Elin eşiği böyle aranır. İstanbul: [1997?]. 16 s. [1997 BD 1350]

Erken açan erik. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1567]

Esi ile pisi çay bahçesinde. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1624]

Esi ile pisi çiftlikte. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1557]

* *Esi ile pisi deniz kıyısında*. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1901]

Esi ile pisi evde. Resl.: Alaaddin Barışkan. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1558]

Esi ile pisi hayvanat bahçesinde. Resl.: Alaaddin Barışkan. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1556]

Esi ile pisi kırdada. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1902]

Esi ile pisi parkta. Resl.: Alaaddin Barışkan. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1602]

Esmeralda. Resl.: Jilda Shokyan. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1997. 24 s. [1997 AD 5759]

Evimiz ailemiz. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1806]

Gorki, Maksim. *Serçecik*. Resl.: Y. Çaruşına. Çev.: Mehmet Perinçek. İstanbul: Kaynak Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4835]

Gölgesinden korkan köpek. Resl.: Alaaddin Barışkan. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1807]

Grejniec, Michael. *Ayın tadı nasıl?* Çev.: Firuzan Gürbüz. İstanbul: Milliyet, 1997. 26 s. [1997 BD 1361]

Güneşi çalan çocuk. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1879]

Gürsoy, Oya Ferzan. *Kara karga.* İstanbul: Altın Kitaplar, [1997?]. 16 s. [1997 AD 5907]

Gürsoy, Oya Ferzan. *Köpek topi.* İstanbul: Altın Kitaplar, [1997?]. 16 s. [1997 AD 5906]

Gürsoy, Oya Ferzan. *Minik fare.* İstanbul: Altın Kitaplar, [1997?]. 16 s. [1997 AD 5908]

Gürsoy, Oya Ferzan. *Minik kedim.* İstanbul: Altın Kitaplar, [1997?]. 16 s. [1997 AD 5905]

Hatipoğlu, Aydın: *Kendini beğenmiş kuğu.* 2.bs. İstanbul: Özer Yayınları, 1997. 31 s. [1997 AD 4976]

İğci, Nurettin. *Şirin hayvanlar.* Resl.: Raşit Yakalı. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1997. 17 s. [1998 AD 764]

İki inatçı keçi. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 16 s. [1997 BD 1289]

İşte tatil. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1622]

Kafese düşen kuş. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1880]

Karayel, Perihan. *Yıl Dede'nin dört kızı.* İstanbul: Mavibulut Yayınları, 1997. 12 s. [1997 BD 1421]

Karga ile tilki. İstanbul: Altın Kitaplar Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 BD 282]

Karga karga gak dedi. Resl.: Ali Erkmen. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 1997. 15 s. [1997 AD 2002]

Keloğlan masalları: Keloğlan açıl sofram açıl. İzmir: Özgür Eğitim Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 BD 863]

* *Keloğlan masalları: Keloğlan altın saray'da.* İstanbul: Cemre Yayıncılık 1997. 16 s. [1998 BD 175]

Keloğlan masalları: Keloğlan bilici başı. Haz.: Mevlüt Kaplan. İzmir: Özgür Eğitim Yayınları, [1997?]. 16 s. [1997 BD 820]

Keloğlan masalları: Keloğlan ile cüceler. İstanbul: Damla Yayınevi, 1997. 12 s. [1998 BD 278]

Keloğlan masalları: Keloğlan ile değirmenci. İstanbul: Damla Yayınevi, 1997. 12 s. [1998 BD 270]

Keloğlan masalları: Keloğlan ile devler. İstanbul: Damla Yayınevi, 1997. 12 s. [1998 BD 250]

Keloğlan masalları: Keloğlan ile kardeşi. İstanbul: Damla Yayınevi, 1997. 12 s. [1998 BD 289]

Keloğlan masalları: Keloğlan ile köse. İstanbul: Özer Yayınları, 1997. 31 s. [1997 AD 4492]

Keloğlan masalları: Keloğlan ile padişahlar. İstanbul: Damla Yayınevi, 1997. 12 s. [1998 BD 279]

Keloğlan masalları: Keloğlan Kafdağı'nın tepesinde. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1998 BD 174]

Keloğlan masalları: Keloğlan suskunlar ülkesinde. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4099]

Keloğlan masalları: Keloğlan talih peşinde. İzmir: Özgür Eğitim Yayınları, 1997. 16 s. [1997 BD 1019]

Keloğlan masalları: Keloğlan yedi can alan. İzmir: Özgür Eğitim Yayınları, [1997?]. 16 s. [1997 BD 1084]

Kırmızı başlıklı kız. Haz.: Mevlüt Kaplan. İzmir: Özgür Eğitim Yayınları, [1997?]. 15 s. [1997 BD 1292]

Kırmızı başlıklı kız. Resl.: Oğuz Demir. İstanbul: Altın Kitaplar, [1997?]. 16 s. [1997 BD 525]

Kırmızı kuş kapanı. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1621]

* *Kibirli farecik.* 3.bs. İstanbul: Remzi, 1997. 8 s. [1997 AD 2684]

Kutlu, Ayla. *Harika ikizler.* Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 2 k. [1997 AD 6799]

* *Kuzu oğlak ve çocuk.* Resl.: Alaaddin Barışkan. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1799]

* *Küçük yelkenlinin sevinci: Eğitici hikayeler.* Resl.: Alaaddin Barışkan. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1935]

Kül Kedisi. 3.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 8 s. [1997 AD 2560]

Lafonten masalları: Ağustos böceği ile karınca. İstanbul: Erdem Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 4113]

Lofonten masalları: Aslan ile sinek. İstanbul: Erdem Yayıncılık, 1997 İstanbul: Erdem Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 4029]

Lafonten masalları: Fino ile eşek. İstanbul: Erdem Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 4115]

Lafonten masalları: Güvercin ile karınca. İstanbul: Erdem Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 4117]

Lafonten masalları: Horoz ile inci. İstanbul: Erdem Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 4033]

Lafonten masalları: Kedi ile fareler. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4030]

Lafonten masalları: Kurt ile leylek. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4031]

Lafonten masalları: Şehir faresi ile köy faresi. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4032]

Lafonten masalları: Tilki, horoz ve karga. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4114]

Lafonten masalları: Yarasa ile gelincikler. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 4116]

Lorenzini, Carlo. *Pinokyo.* Resl.:Oğuz Demir. İstanbul: Altın Kitaplar, [1997?]. 16 s. [1997 BD 538]

Löfgren, Ulf. *Rindo û seyran.= Rindo piknikte.* [İstanbul?]: Zerya Basım Yayıncılık, 1997. 28 s. [1997 AD 2188]

Lunaparkta. Resl.: Alaaddin Barışkan. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1805]

Lundell, Margo. *Sokak köpeği Puka sarayda.* Filmden uyarlayan: Margo Lundell. Çizen: Aristides Ruiz. İstanbul: Egmont, 1997. 24 s. [1997 AD 5771]

Mahallenin yaramazı. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1599]

Mayakovski, Vladimir Vladimiroviç. *Zürafadan kanguruya neler neler var bu kitapta.* Resl.: V. Tsigalya; Rusça aslından çev.:Mehmet Perinçek. İstanbul: Kaynak Yayınları, 1997. 20 s. [1997 AD 4834]

Meinardus, Elke. *Tatlı rüyalar.* Resl.: Maria Teresa Zannin. Çev.: Seher Orta. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık, 1997. 16 s. [1998 AD 2324]

Mondi denizde. İstanbul: Tay Yayınları, [1997?]. 8 s. [1997 BD 216]

* *Mondi piknikte.* İstanbul: Tay Yayınları, [1997?]. 8 s. [1997 BD 215]

Namal, Nahide. *Ben kimim?* Resl.:Ahmet Avcı, Devrim Pektaş. İstanbul: Kaynak Yayınları, 1997. 12 s. [1997 AD 4836]

Nasreddin Hoca fıkraları: Kuyuya düşen ay. İzmir: Özgür Eğitim Yayınları, [1997?]. 16 s. [1997 BD 1287]

* *Nasreddin Hoca fıkraları: Nasreddin Hoca: Eşeğin başı.* İstanbul: Damla Yayınevi, [1997]. 12 s. [1998 BD 288]

Nasreddin Hoca fıkraları: Nasreddin Hoca demişki: Parayı veren düdüğü çalar. İstanbul: Damla Yayınları, 1997. 16 s. [1998 BD 290]

Nasreddin Hoca fıkraları: Parayı veren düdüğü çalar. İzmir: Özgür Eğitim Yayınları, 1997. 16 s. [1997 BD 1281]

Nasreddin Hoca fıkraları: Ya tutarsa. İstanbul: Özgür Eğitim Yayınları, 1997. 16 s. [1997 BD 1352]

Öksüz Hasan. Resl.: Ali Erkmen. [İstanbul]: Altın Kitaplar yayınevi, 1997. 15 s. [1997 AD 2004]

Özlu, Yeşim Akbulut. *Kirpi'nin rüyası.* Resl.: Şule Özberker Yılmaz. İstanbul: Epsilon Yayıncılık, 1997. 15 s. [1997 BD 341]

Özlu, Yeşim Akbulut. *Kümeşte vardı on yumurta.* Resl.: Şule Özberker Yılmaz. İstanbul: Epsilon Yayıncılık, 1997. 15 s. [1997 BD 343]

Özlu, Yeşim Akbulut. *Sülü'nün doğum günü.* Resl.: Şule Özberker Yılmaz. İstanbul: Epsilon Yayıncılık, 1997. 15 s. [1997 BD 342]

Pamuk Prenses. Haz.: Mevlüt Kaplan. İstanbul: Özgür Eğitim Yayınları, 1997. 16 s. [1997 BD 1354]

Pamuk Prenses. 3.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 8 s. [1997 AD 2284]

* *Parmak çocuk.* 3.bs. İstanbul: Remzi, 1997. 8 s. [1997 AD 2526]

Pırlıl göl. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 1997. 15 s. [1997 AD 2005]

Pinokyo. Haz.: Mevlüt Kaplan. İzmir: Özgür Eğitim Yayınları, [1997?]. 19 s. [1997 BD 1347]

Rainaud, Jacqueline. *Ağaçlar yardım bekliyor.* Resl.: Michel Rainaud. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık, [1997?]. 16 s. [1997 AD 4830]

Rainaud, Jacqueline. *Çetin bir kış*. Resl.: Michel Rainaud. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık, [1997?]. 16 s. [1997 AD 4831]

Rainaud, Jacqueline. *Nehirleri koruyalım*. Resl.: Michel Rainaud. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık, [1997?]. 16 s. [1997 AD 4833]

Rainaud, Jacqueline. *Ormanı koruyalım*. Resl.: Michel Rainaud. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık, [1997?]. 16 s. [1997 AD 4832]

Sezer, Sennur. *Sümüklü böceğin masalı*. İstanbul: Özer Yayınları, 1997. 30 s. [1997 AD 4027]

Sık, Chang Chun. *Sihirli değirmen taşı: Kore masalı*. İstanbul: Kaynak yayınları, 1997. 32 s. [1997 BD 1348]

Tatilim. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1600]

Tavşan ile Kaplumbağa. İstanbul: Altın Kitaplar, [1997?]. 16 s. [1997 BD 103]

Tepegöz. Resl.: İsmail Bahat. Yay. haz.: Esra Gökşen. İstanbul: Erdem yayınları, 1997. 16 s. [1997 AD 5863]

Turan, Nuran. *Atatürk ve Serdar Anıtkabir'de*. Resl.: Sunder Erdoğan. İstanbul: Mavibulut Yayınları, 1997. 23 s. [1997 BD 627]

Turan, Nuran. *Atatürk ve Serdar Yalova'da*. İstanbul: Mavibulut Yayınları, 1997. 23 s. [1997 BD 628]

Turan, Nuran. *Barış çiçeği*. Resl.: Turgut Keskin. İstanbul: Mavibulut Yayınları, 1997. 7 s. [1997 AD 5935]

Ummadığın taş. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1795]

Uzaylı avı. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1878]

Vagefi, Azer. *Pengi ile güneşin çocukları*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1997. 24 s. [1997 AD 1846]

Yaban çiçekleri. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1877]

* *Yaramaza ceza*. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1598]

* *Yaşlı martı*. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1794]

Yeni yıl. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1882]

Yıl sonu. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1668]

Yiğit Ahmet'in Masalı. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi, 1997. 15 s. [1997 AD 2003]

23 Nisan. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 16 s. [1997 AD 1623]

Yüksel, Turan. *Altın veren ağaç*. İstanbul: Özer Yayınları, 1997. 31 s. [1997 AD 4026]

Yüksel, Turan. *Fil olmak istemeyen fil yavrusu*. Resl.: Mustafa Delioğlu. 2.bs. İstanbul: Özer Yayınları, 1997. 32 s. [1997 AD 4112]

ROMAN-ÖYKÜ

- Abasıyanık, Sait Faik. *Son kuşlar*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 94 s. [1997 AD 5194]
- Abasıyanık, Sait Faik. *Topal martı*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 102 s. [1997 AD 5175]
- Acar, Hüseyin. *Sevgiden dostluğa*. İstanbul, 1997. 83 s. [1998 AD 1106]
- Akçagüner, Zeliha. *Sevgi sitesi çocukları*. 2.bs.İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 104 s. [1997 AD 2512]
- * Aktürk, Ayşegül. *Bir mutsuz kaplumbağa*. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 128 s. [1997 AD 3964]
- Alcott, Louisa May. *Küçük erkekler*. 2.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 150 s. [1997 AD 1512]
- Altın kuş. Derl.: *Grimm Kardeşler*. Çev.: Ülkü Tamer. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 136 s. [1997 AD 1513]
- * Amicis, Edmondo De. *Çocuk kalbi*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1934]
- Amicis, Edmondo De. *Çocuk kalbi*. 4.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 159 s. [1997 AD 3571]
- Amicis, Edmondo De. *Çocuk kalbi*. Çev.: Adem Yaşar. 3.bs. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 78 s. [1997 AD 4189]
- Amicis, Edmondo De. *Çocuk kalbi*. Çev.: Nevin Özkan. İstanbul: Alkım Kitapçılık Yayıncılık, [1997?]. 233 s. [1997 AD 3186]
- Anger, Burçay. *Cumhuriyet'e can verenler:Dev yürekli küçükler*. Resl.: Canan Değirmenci, Gürhan Doğan. 2.bs. İstanbul: Analiz Basım Yayın, 1997. 110 s. [1997 AD 5141]

Apaydın, Talip. *Dağdaki kaynak*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınlar Dairesi, 1997. 92 s. [1998 AD 986]

Arı maya. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 63 s. [1997 AD 1797]

Atilla, Mehmet. *Benim adım zeybek*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 50 s. [1998 AD 1216]

Atilla, Mehmet. *Defterim ışık saçıyor*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 71 s. [1998 AD 190]

Atilla, Mehmet. *İngiltere'den gelen konuk*. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 80 s. [1997 AD 4321]

Aytmatov, Cengiz. *Cemile*. Çev.: Şerif Hulusi. Gzd.gçrl. 6. bs. Ankara: Yaba Yayınları, 1997. 87 s. [1997 AD 5669]

Babacan, Meral. *Kuşdili bilen şehzade*. Yeniden Yazan: Meral Babacan. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık, 1997. 127 s. [1997 AD 1936]

Ballantyne, Robert. *Mercan adası*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 78 s. [1997 AD 3117]

Baltacı, Nurten. *Sevgi*. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 63 s. [1997 AD 3965]

* *Bambi*. İstanbul: Cemre Yayınları, 1997. 62 s. [1997 AD 1604]

Baum, L.F. *Oz büyücüsü*. Çev.: Gürol Koca. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 150 s. [1997 AD 1516]

Baydemir, Mustafa. *Bir çift çizme*. İstanbul: Yazı Kitabevi, 1997. 80 s. [1997 AD 3978]

Behrengi, Samed. *Bir şeftali bin şeftali: Bir çocuk masalı*. Çev.: Ömer Polat, Resl.: Ferruh Doğan. 4.bs. İstanbul: Cem Yayınevi, 1997. 72 s. [1997 AD 1941]

Behrengi, Samed. *Küçük kara balık: Bir çocuk masalı*. Çev.: Hale Kuntay, Resl.: Mehmet Sönmez. 4.bs. İstanbul: Cem Yayınevi, 1997. 68 s. [1997 AD 1940]

- Bishku, Dilek Aykul. *Çirkin çirkef cinleri ile Gül sokağı sakinlerinin savaşı*. Resl: Betül Sayın, Şekip Davaz, Çağlayan Örgü. İstanbul: Mavibulut Yayınları, 1997. 80 s. [1998 AD 1684]
- Bland, Edith Nesbit. *Demiryolu çocukları*. İstanbul: Meram yayıncılık, 1997. 63 s. [1997 AD 1561]
- * Blyton, Enid. *Gizli geçit*. Çev.: Mehmet Harmancı. İstanbul: İnkılâp, 1997. 142 s. [1997 AD 4415]
- Blyton, Enid. *Hayalet tren*. Çev.: Mehmet Harmancı. İstanbul: İnkılâp, 1997. 167 s. [1997 AD 4416]
- Blyton, Enid. *Hazine adası*. Çev.: Mehmet Harmancı. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1997. 131 s. [1997 AD 4144]
- Blyton, Enid. *Kaçakçılar koyu*. Çev.: Mehmet Harmancı. İstanbul: İnkılâp, 1997. 148 s. [1997 AD 5743]
- Blyton, Enid. *Kırmızı damlı ev*. Çev.: Gülderen Pamir. İstanbul: AB Kitapçılık ve Dağıtım, 1997. 157 s. [1997 AD 5264]
- Blyton, Enid. *Kızıl kule*. Çev.: Mehmet Harmancı. İstanbul: İnkılâp, 1997. 174 s. [1997 AD 5893]
- Blyton, Enid. *Seriüven sirki*. Çev.: Mehmet Harmancı. İstanbul: İnkılâp, 1997. 166 s. [1997 AD 5769]
- Brezina, Thomas. *Beyaz goril*. Çev.: Esat Nermi. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 142 s. [1997 AD 540]
- Brezina, Thomas. *Buz cini*. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 150 s. [1997 AD 2275]
- Brezina, Thomas. *Dehşet çikolatası*. Çev.: Esat Nermi. 2.bs. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 149 s. [1998 AD 2247]
- Brezina, Thomas. *Dinazor vadisi*. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 140 s. [1997 AD 2768]

Brezina, Thomas. *Dövmeli fil*. Çev.: Esat Nermi.; Resl.: Bauch-Kiesel. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 142 s. [1997 AD 807]

Brezina, Thomas. *Ejderha yelkenlisi*. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 138 s. [1997 AD 2770]

Brezina, Thomas. *Göl korsanları*. Resl.: Atelier Bauch- Kiesel; Çev.: Esat Nermi. 2.bs. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 152 s. [1997 AD 3897]

* Brezina, Thomas. *Hayaletler değirmeni*. Çev.: Esat Mermi. 2.bs. İstanbul: Say Dağıtım, 1997. 154 s. [1997 AD 530]

Brezina, Thomas. *Kara şövalyenin laneti*. Çev.: Esat Mermi; Resl.: Atelier Bauch-Kiesel. 2.bs. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 139 s. [1997 AD 4069]

Brezina, Thomas. *Kötülük silahı 'Bumerang'*. Çev.: Esat Mermi; Resl.: Atelier Bauch-Kiesel. İstanbul: Say, 1997. 148 s. [1997 AD 4589]

Brezina, Thomas. *Limandaki canavar*. Çev.: Esat Mermi; Resl.: Atelier Bauch-Kiesel. 2.bs. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 149 s. [1997 AD 5596]

Brezina, Thomas. *Milyarlık leylek nerede?* Çev.: Esat Mermi; Resl.: Atelier Bauch-Kiesel. 2.bs. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 148 s. [1997 AD 4590]

Brezina, Thomas. *Parola zehirli peççe*. Çev.: Esat Mermi; Resl.: Atelier Bauch-Kiesel. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 143 s. [1998 AD 1762]

Brezina, Thomas. *Ruhlar kralının ülkesi*. Çev.: Esat Mermi; Resl.: Atelier Bauch-Kiesel. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 143 s. [1997 AD 4070]

Brezina, Thomas. *Sultanın büyüdü kılıcı: Türkiye 'de bir macera*. Çev.: Esat Mermi; Resl.: Atelier Bauch-Kiesel. 2.bs. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 147 s. [1998 AD 1777]

Brezina, Thomas. *Titanik neredesin?* Çev.: Esat Mermi; Resl.: Atelier Bauch-Kiesel. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 137 s. [1997 AD 2769]

Brezina, Thomas. *Uğursuz kuşun ötüşü*. Çev.: Esat Mermi; Resl.: Atelier Bauch-Kiesel. 2.bs. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 150 s. [1997 AD 5597]

Brezina, Thomas. *Vahşi ormanda gizli kent*. Çev.: Esat Mermi; Resl.: Atelier Bauch-Kiesel. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 140 s. [1997 AD 1591]

Bronte, Charlotte. *Jane Eyre*. Çev.: Hüseyin Yumrukçal. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 167 s. [1997 AD 1762]

Burnett, Frances H. *Küçük Lord*. Çev.: Gülten Suveren. 7.bs. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 176 s. [1997 AD 1459]

* Burnett, Frances H. *Küçük Lord*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1874]

Burnett, Frances Hodgson. *Küçük prenses*. Çev.: Gürol Koca. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 238 s. [1997 AD 1981]

Carnegie, Dale. *Dale Carnegie toplu eserleri*. Çev.: Semra Kunt, Kerem Keskiner. İstanbul: Alkım Yayınevi, [1997?]. [1997 AD 2720]

Carroll, Lewis. *Snark'ı avlamak: Sekiz Bölümlük serüven*. Çev.: Yaşar Güneç; Resl.: Max Ernst. Ankara: Yaba Yayınları, 1997. 57 s. [1997 AD 5258]

Cervantes, Saavedra Miguel De. *Don Kişot*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 70 s. [1997 AD 3113]

Collodi, Carlo. *Pinokyo*. Çev.: Gülten Suveren. 3.bs. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık, 1997. 124 s. [1997 AD 4278]

Cubao, Gao. *Okumak istiyorum*. Çev.: Çiğdem Kömürcüoğlu; Resl.: Sciu Jang, Cing_Ju. 2.bs. İstanbul: Kaynak Yayınları, 1997. 80 s. [1997 AD 4360]

Çalışkan, İncila. *Bisikletliler*. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 88 s. [1997 AD 3950]

Çığ, Muazzez İlmiye. *Zaman tüneliyle Sümer'e yolculuk*. Resl.: Ercüment Morgök. 2.bs. İstanbul: Analiz basım yayın, 1997. 48 s. [1997 Ad 5146]

Çınaroğlu, Ayla. *Altın kanatlı topçin*. 2.bs. İstanbul: Uçanbalık Yayınları, 1997. 63 s. [1997 AD 5734]

- Çınaroğlu, Ayla. *Mago*. İstanbul: Uçanbalık Yayınları, 1997. 102 s. [1997 AD 4361]
- Çiçek, Tacim. *Şeftali dede*. Resl.: Oğuz Demir. İstanbul: Çınar Yayınları, 1997. 108 s. [1997 AD 5720]
- Dayıoğlu, Gülten. *Dünya çocukların olsa*. 7.bs. İstanbul: Altın kitaplar, 1997. 127 s. [1997 AD 1460]
- Dayıoğlu, Gülten. *Işın çağı çocukları*. 4.bs. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 128 s. [1997 AD 1467]
- Dayıoğlu, Gülten. *Ölümsüz ece*. 5.bs. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 150 s. [1997 AD 1463]
- * Dayıoğlu, Gülten. *Parpat Dağının esrarı*. 4.bs. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 141 s. [1997 AD 1464]
- Dayıoğlu, Gülten. *Sekizinci renk*. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 400 s. [1997 AD 4051]
- Dayıoğlu, Gülten. *Suna'nın serçeleri*. 10.bs. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 175 s. [1997 AD 5786]
- Dayıoğlu, Gülten. *Yurdumu özledim*. 8.bs. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 171 s. [1997 AD 5787]
- Defoe, Daniel. *Robinson Crusoe*. 4.bs. İstanbul: Remzi, 1997. 144 s. [1997 AD 3951]
- Defoe, Daniel. *Robinson Crusoe*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 70 s. [1997 AD 3087]
- Defoe, Daniel. *Robinson Crusoe*. 4.bs. İstanbul: Bilgi Yayınevi, 1997. 213 s. [1997 AD 5144]
- * *Denizler altında 20. 000 fersah*. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1603]
- Dickens, Charles. *İki şehrin hikâyesi*. Çev.: Gürol Koca. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 157 s. [1997 AD 4016]

- Dickens, Charles. *Oliver Twist*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 141 s. [1997 AD 5143]
- Dickens, Charles. *Oliver Twist*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 71 s. [1997 AD 3115]
- Dickens, Charles. *Oliver Twist*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 141 s. [1997 AD 5143]
- * Dickens, Charles. *Oliver Twist*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 63 s. [1997 AD 2024]
- Disney, Walt. *Oliver & çetesi*. Çev.: Sonat Denizciler. İstanbul: Milliyet, 1997. 122 s. [1997 AD 4199]
- Disney, Walt. *Orman çocuğu*. Çev.: Rozet Modiano. İstanbul: Egmont Yayıncılık, 1997. 96 s. [1997 BD 1269]
- Dodge, Mary Mapes. *Gümüş patenler*. Çev.: Nihal Önal. 2.bs. İstanbul: Akdeniz Yayınları, 1997. 125 s. [1997 AD 1038]
- * Duman, Faruk. *Mızıkçı mızıkça*. Ankara: Damar Yayınları, 1997. 63 s. [1997 AD 5380]
- Dumas, Alexander. *Üç silahşörler*. 2.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 128 s. [1997 AD 1982]
- Dumas, Alexandere Pere. *Üç silahşörler*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 165 s. [1998 AD 211]
- En güzel köpek hikayeleri*. Eric Parker [ve başkaları]. Çev.: Taylan Bilgiç. 2.bs. İstanbul: Arion Yayınevi, 1997. [1997 AD 2269]
- Feld, Friedrich: *Klementine teyzenin arabaları: Roman*. Çev.: Laika Öztoprak. Ankara: Yaba Yayınları, 1997. 95 s. [1997 AD 5668]
- Frankeştayn'ın gökdeleni*. Çev.: Esat Mermi. İstanbul: Say Yayınları, 1997. 142 s. [1997 AD 979]
- Ganz, Raffael. *Büyük reis: yazarlardan öyküler*. Almanca'dan çev.: Uzunyayla. Ankara: Yaba Yayınları, [1997?]. 95 s. [1997 AD 5667]

Gazinur, Kudsi. *Dünyanın en güzel hayvanat bahçesi: İran çocuk öyküleri*. Resl.: Özgür Turhan. İstanbul: Analiz Basım Yayın, 1997. 104 s. [1997 AD 4279]

- * Gosciny. *Pıtırık futbolcu*. Resl.: Sempé; Fransızca aslından çev.: Vivet Kanetti. 4.bs. İstanbul: Can Yayınları, 1997. 106 s. [1997 AD 4938]

Gosciny. *Pıtırık kampta*. Fransızca aslından çev.: Vivet Kanetti; Resl.: Sempé. 4.bs. İstanbul: Can Yayınları, 1997. 111 s. [1997 AD 4277]

Gosciny. *Pıtırık tatilde*. Çev.: Vivet Kanetti. Resl.: Sempé. 4.bs. İstanbul: Can Yayınları, 1997. 102 s. [1997 AD 3042]

Gündüz, Üzeyir. *Bir küçük Nasrettin varmış*. 2.bs. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 1997. 87 s. [1998 AD 761]

- * Güneş, Ekrem. *Gök kuşağı sitesi çocukları*. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 112 s. [1997 AD 4161]

- * Güney, Hüseyin. *Akça bebek: roman*. Ankara: Damar Yayınları, 1997. 80 s. [1998 AD 1670]

Güngör, Aşkın. *Düşler diyarı*. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 136 s. [1997 AD 4086]

Güngör, Melek. *Benim orkestram sizinkini döver: Öyküler*. İstanbul: Mavibulut Yayınları, 1997. 64 s. [1997 AD 4053]

Gürmen, Aysel. *Selen Kıbrıs'ta*. İstanbul: Uçanbalık Yayınları, 1997. 77 s. [1997 AD 5732]

Gürmen, Aysel. *Selen'in ormanı*. Resl.: Sibel Demintaş. İstanbul: Uçanbalık Yayınları, 1997. 75 s. [1997 AD 5733]

- * Hızlı, Zuhale Barbaros. *Pop şeker çocuk*. Resl.: Meltem Önel; Yay.haz.: Kadir Güreş. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 80 s. [1997 AD 4362]

Hüseyin, Hasan. *Ormanın öcü*. 4.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 62 s. [1997 AD 487]

- İlgaz, Rifat. *Kumdan betona: Çocuk romanı*. 6.bs. İstanbul: Çınar Yayınları, 1997. 92 s. [1997 AD 4863]
- İzgü, Muzaffer. *Anneannem askere gidiyor*. 7.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 125 s. [1997 AD 208]
- İzgü, Muzaffer. *Anneannem dans kraliçesi*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 108 s. [1998 AD 987]
- İzgü, Muzaffer. *Anneannem gelin oldu*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 128 s. [1998 AD 1446]
- İzgü, Muzaffer. *Anneannemin apartman kuzusu*. 4.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 119 s. [1997 AD 1816]
- İzgü, Muzaffer. *Anneannemin bebeği*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 108 s. [1998 AD 469]
- İzgü, Muzaffer. *Anneannemin erikli bahçesi*. 5.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 121 s. [1997 AD 1812]
- * İzgü, Muzaffer. *Armutçu ayı*. 4.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 61 s. [1997 AD 1938]
- İzgü, Muzaffer. *Bisikletim vız vız*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 62 s. [1997 AD 1629]
- İzgü, Muzaffer. *Bülbül düdüğü*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 173 s. [1997 AD 5210]
- İzgü, Muzaffer. *Can dayım: Roman*. 4.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 119 s. [1997 AD 5211]
- İzgü, Muzaffer. *Çizmeli Osman*. 6.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 86 s. [1998 AD 153]
- İzgü, Muzaffer. *Eşeğin türküsü*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 58 s. [1997 AD 1662]
- İzgü, Muzaffer. *Güldüren uçurtma: Roman*. 6.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 76 s. [1997 AD 5737]

İzgü, Muzaffer. *Hokus pokus*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 110 s. [1997 AD 1630]

İzgü, Muzaffer. *Kahraman kuçu*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 61 s. [1997 AD 1813]

İzgü, Muzaffer. *Kızılderili çocuklar*. 2.bs. Bilgi Yayınevi, 1997. 60 s. [1997 AD 1660]

İzgü, Muzaffer. *Kiraz kız*. 5.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 86 s. [1997 AD 5160]

İzgü, Muzaffer. *Kukla çocuklar*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. [1997 AD 1661]

İzgü, Muzaffer. *Okula giden robot*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 94 s. [1997 AD 5738]

İzgü, Muzaffer. *Sarı şapkalı kardan adam*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 60 s. [1997 AD 2020]

İzgü, Muzaffer. *Uçan eşek*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 68 s. [1997 AD 1817]

İzgü, Muzaffer. *Uzay dolmuşu kalkıyor: Roman*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 94 s. [1997 AD 5161]

İzgü, Muzaffer. *Uzay karpuzu*. 4.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 104 s. [1997 AD 5213]

İzgü, Muzaffer. *Yaşasın anneannem spor*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 118 s. [1997 AD 5726]

İzgü, Muzaffer. *Yaşasın kanal anneanne*. 5.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 109 s. [1997 AD 1663]

İzgü, Muzaffer. *Yumurtadan çıkan öğretmen*. 8.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 86 s. [1997 AD 2186]

İzgü, Muzaffer. *Yusuf'un treni*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 58 s. [1997 AD 1904]

* Kakinç, Tarık Dursun. *Kerem'i kimse istemiyor: Roman*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 124 s. [1997 AD 5172]

Karabekir, Kâzım. *Hâlâ bu mektup*. Resl.: Ercüment Morgök; çeviriyazı ve bugünün diline aktaran: Mehmet Türkkan. İstanbul: Analiz Basım Yayın, 1997. 54 s. [1997 AD 5139]

Karakaşlı, Karin. *Ay denizle buluşunca*. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 88 s. [1997 AD 5468]

* Karakuş, Hidayet. *Akıllı tavşanlar*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 62 s. [1997 AD 1815]

Karakuş, Hidayet. *Alyanaklı mavi balon*. 4.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 68 s. [1997 AD 1810]

Karakuş, Hidayet. *Bilgisayara giren tırtıl: Roman*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 92 s. [1997 AD 1999]

Karakuş, Hidayet. *Can Dede'nin çocukları: Roman*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 100 s. [1997 AD 5170]

Karakuş, Hidayet. *Can Dede'nin oyuncakları: Roman*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 98 s. [1998 AD 215]

Karakuş, Hidayet. *Dedem çocuk oldu*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 72 s. [1997 AD 5171]

Karakuş, Hidayet. *Sevgi kuşları*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 60 s. [1997 AD 1905]

Karakuş, Hidayet. *Sevgi kuşları*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 62 s. [1998 AD 1252]

Kaynak, Melike Funda. *Güneşe açılan pencere*. 2.bs. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 88 s. [1997 AD 1908]

Kırdar, Nevres. *Baykuş adası*. İstanbul: İlgı Yayınevi, 1997. 80 s. [1997 AD 474]

Kipling, Rudyard. *Korkusuz kaptanlar*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 71 s. [1997 AD 3115]

- Kipling, Rudyard. *Korkusuz kaptanlar*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1899]
- Koçak, Tülay. *Gül aydınlığı*. Ankara: Damar Yayınları, 1997. 68 s. [1998 AD 1765]
- Köksal, Ülker. *Sevgisayar: Roman*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 118 s. [1997 AD 284]
- Kutsal, Nazire. *Yaramaz Kiko*. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 79 s. [1997 AD 4324]
- * *Küçük kemancı*. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1796]
- * *Lassie*. İstanbul: Cemre Yayıncılık. 1997. 61 s. [1997 AD 1903]
- Laurent, Francine. *Kaçırılan doktor: Roman*. Çev.: Jale Candan. Ankara: Yaba Yayınları, 1997. 80 s. [1997 AD 5662]
- Lindgren, Astrid. *Haydut'un kızı Ronja*. Çev.: Tanjet Yılmaz. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 239 s. [1997 AD 5383]
- Lorenzini, Carlo. *Pinokyo*. Çev.: Ülkü Tamer. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 143 s. [1997 AD 2514]
- Malot, H. *Kimsesiz çocuk*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 72 s. [1997 AD 3114]
- * *Miyase. Fasulyem bulutlara çıkamaz*. Ankara: Çankaya Belediyesi, 1997. 64 s. [1997 AD 5409]
- Müthiş bir tren: çeviriler-uyarlamalar*. Sait Faik. 6.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 189 s. [1998 AD 149]
- Newsstand. *Power Rangers: Heykeller saldırıyor*. İstanbul: Milliyet Yayınları, 1997. [1997 AD 3289]
- Oruçoğlu, Ergüder. *Ağaçlar açınca çocuklar gülünce güzeldir: Öyküler*. İstanbul: Arı Çocuk Yayınları, 1997. 65 s. [1997 AD 2027]
- Otyam, Fikret. *Ceylanlar suya indi*. 4.bs. İstanbul: Analiz Basım Yayın, 1997. 72 s. [1997 AD 5137]

- Ömer Seyfeddin. *Aleko bir çocuk*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 79 s. [1997 AD 4146]
- Ömer Seyfeddin. *And*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 80 s. [1997 AD 4491]
- Ömer Seyfeddin. *Bomba*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 78 s. [1997 AD 4147]
- Ömer Seyfeddin. *Bomba*. Tekrar basım. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 146 s. [1997 AD 2075]
- Ömer Seyfeddin. *Diyet*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 79 s. [1997 AD 4118]
- Ömer Seyfeddin. *Eski kahramanlar*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 141 s. [1997 AD 2153]
- Ömer Seyfeddin. *Ferman: Öykü*. Ankara: Günce Yayıncılık, 1997. 95 s. [1997 AD 2345]
- Ömer Seyfeddin. *Kaşığı: Öykü*. Ankara: Günce Yayıncılık, 1997. 94 s. [1997 AD 2255]
- Ömer Seyfeddin. *İlk namaz*. İstanbul: Meram Yayıncılık, [1997?]. 64 s. [1997 AD 1129]
- Ömer Seyfeddin. *Kaşığı*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 128 s. [1998 AD 242]
- Ömer Seyfeddin. *Kaşığı*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 80 s. [1997 AD 4131]
- Ömer Seyfeddin. *Keramet*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 903]
- Ömer Seyfeddin. *Kurumuş ağaçlar*. İstanbul: Meram Yayıncılık, [1997?]. 64 s. [1997 AD 889]
- Ömer Seyfeddin. *Kütük*. İstanbul: Meram Yayıncılık, [1997?]. 64 s. [1997 AD 1006]
- Ömer Seyfeddin. *Ömer Seyfettin'den seçme hikâyeler*. Sadeleştiren: Turgut Çakır. Ankara: Akçağ, 1997. 490 s. [1998 AD 2007]
- * Ömer Seyfeddin. *Pembe incili kaftan: Öykü*. Ankara: Günce Yayıncılık, 1997. 96 s. [1997 AD 2377]

- Ömer Seyfeddin. *Pembe incili kaftan*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 77 s. [1997 AD 4195]
- Ömer Seyfeddin. *Perili köşk: Öykü*. Ankara: Günce Yayıncılık, 1997. 94 s. [1997 AD 2379]
- Ömer Seyfeddin. *Perili köşk*. İstanbul: Meram Yayıncılık, [1997?]. 64 s. [1997 AD 931]
- Ömer Seyfeddin. *Perili köşk*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 80 s. [1997 AD 4125]
- Ömer Seyfeddin. *Primo Türk çocuğu*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 80 s. [1997 AD 881]
- Ömer Seyfeddin. *Teke tek*. İstanbul: Meram Yayıncılık, [1997?]. 64 s. [1997 AD 881]
- Ömer Seyfeddin. *Topuz: Öykü*. Ankara: Günce Yayıncılık, 1997. 96 s. [1997 AD 2376]
- Ömer Seyfeddin. *Topuz*. İstanbul: Meram Yayıncılık, [1997?]. 64 s. [1997 AD 1088]
- Ömer Seyfeddin. *Üç nasihat*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 78 s. [1997 AD 4126]
- Ömer Seyfeddin. *Vire*. İstanbul: Meram Yayıncılık, [1997?]. 64 s. [1997 AD 1021]
- Ömer Seyfeddin. *Yalnız efe: Seçme öyküler*. Ankara: Yaba Yayınları, 1997. 93 s. [1997 AD 5216]
- Ömer Seyfeddin. *Yalnız efe*. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 79 s. [1997 AD 4127]
- Özkan, Hakkı. *Kanatlı çocuk*. Gzd.gçrlm. 2.bs. Ankara: Yaba Yayınları, 1997. 128 s. [1997 AD 5665]
- Özman, Sibel. *Yiğit ağabey*. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 79 s. [1997 AD 4322]
- Öztürk, Kenan. *Nasrettin Hoca uzayda: Bilimkurgu-tasarım*. Isparta, 1997. 48 s. [1997 AD 1817]
- Packard, Edvard. *Sirk*. Çev.: Sumru Ağrıyürüyen. Resl.: Paul Granger. İstanbul: Egmont Yayıncılık, 1997. 53 s. [1997 AD 5663]

- Porter, Elenor. *Pollyanna*. Res. Yıldırım Derya. 3.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 147 s. [1997 AD 863]
- Porter, Elenor. *Pollyanna*. Çev.: Gülten Suveren. 4.bs. İstanbul: Altın Çocuk Kitapları, 1997. 127 s. [1997 AD 1200]
- Porter, Eleanor H. *Pollyanna*. 4.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 163 s. [1997 AD 631]
- Porter, Eleanor H. *Pollyanna*. Çev.: Adem Yaşar. 3.bs. İstanbul: Erdem Yayınları, 1997. 80 s. [1997 AD 4193]
- Porter, Elenor H. *Pollyanna*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 73 s. [1997 AD 3169]
- Razzi, Jim. *Ejderhalar!*. Çev.: Tolga Yenilmez; Resl.: Kevin Callahan. İstanbul: Milliyet, 1997. 51 s. [1997 AD 5730]
- Razzi, Jim. *Şişedeki cin*. Çev.: Sumru Ağırürüyen; Resl.: Kevin Callahan. İstanbul: Milliyet, 1997. 54 s. [1997 AD 5735]
- * *Robin Hood*. İstanbul: Cemre Yayıncılık, 1997. 61 s. [1997 AD 1933]
- Saunders, Susan. *Görünmez oldun*. Çev.: Sumru Ağırürüyen; Resl.: Ron Wing. İstanbul: Milliyet, 1997. 53 s. [1997 AD 5729]
- Saunders, Susan. *Miller Gölü'ndeki canavar*. Çev.: Tolga Yenilmez; Resl.: Ted Enik. [İstanbul]: AD Yayıncılık, 1997. 54 s. [1997 AD 5664]
- * Saygıner, Nursel. *Benim dünyalarım*. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 80 s. [1997 AD 5462]
- Sivaslıoğlu, Aziz. *Fırtına balıkçıları*. İstanbul: Çınar Yayınları, 1997. 112 s. [1997 AD 2259]
- Sivri, İsmail. *Yaz biterken*. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık, 1997. 109 s. [1997 AD 5138]
- Spyri, Johanna. *Heidi*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 157 s. [1997 AD 1808]
- Stevenson, R.L. *Define adası*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 72 s. [1997 AD 3170]

- Stevenson, R.L. *Define adası*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi: 1997. 190 s. [1997 AD 1948]
- Stowe, Harriet Beecher. *Tom Amca'nın kulübesi*. 4.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 154 s. [1997 AD 5145]
- Stowe, Harriet Beecher. *Tom Amca'nın kulübesi*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 72 s. [1997 AD 3116]
- Suavi, Cüneyd. *İki çuval altın*. Resl.: Osman Suroğlu. 5.bs. İstanbul: Zafer Yayınları, 1997. 53 s. [1997 AD 6282]
- Swift, Jonathan. *Güliver'in gezileri*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 210 s. [1998 AD 1527]
- Şahin, Osman. *Geloş Dağı efsanesi*. Resl.: Yıldız Cıbroğlu. Gözd.gçrlm.3.bs. İstanbul: Analiz Basım Yayın, 1997. 69 s. [1997 AD 5166]
- Şirin, Orhon Seyfi. *Ata'nın rüyası*. İstanbul: Sanat İhtisas Yayınları, 1997. 62 s. [1998 AD 1810]
- Şirin, Orhon Seyfi. *Çocukluk andı*. İstanbul: Sanat İhtisas Yayınları, 1997. 64 s. [1998 AD 1395]
- Şirin, Orhon Seyfi. *Göl canavarı*. İstanbul: Sanat İhtisas Yayınları, 1997. 62 s. [1998 AD 2045]
- Şirin, Orhon Seyfi. *Uzaydan gelen çocuk*. İstanbul: Sanat İhtisas Yayınları, 1997. 63 s. [1998 AD 1425]
- Tan, Canan. *Oğlum nasıl Fenerbahçeli oldu?*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1997. 88 s. [1997 AD 4852]
- Toptaş, Hasan Ali. *Ben bir gürgen dalıyım*. Ankara: Damar Yayınları, 1997. 63 s. [1997 AD 5406]
- Tosyalı, Filiz. *Kırmızı motosiklet*. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 88 s. [1997 AD 3961]

- Toylu, Hülya. *Yaşadıkça adım adım*. Resl: Meltem Önel; Yay.haz.: Kadir Güneş. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 79 s. [1997 AD 4363]
- Tuğcu, Kemalettin. *Anaların anası*. İstanbul: Özer Yayıncılık, 1997. 96 s. [1997 AD 4977]
- Tuğcu, Kemalettin. *Bitişik komşular*. İstanbul: Özer Yayınları, 1997. 102 s. [1997 AD 4493]
- Tuğcu, Kemalettin. *Kara annem*. İstanbul: Özer Yayınları, 1997. 92 s. [1997 AD 4494]
- Tuğcu, Kemalettin. *Sürgün*. İstanbul: Özer Yayınları, 1997. 104 s. [1997 AD 4152]
- Tuğcu, Kemalettin. *Şoförün kızı*. İstanbul: Özer Yayınları, 1997. 112 s. [1997 AD 4154]
- Tunaboşlu, Mahmut. *Ormandaki tehlike*. 2.bs. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 120 s. [1997 AD 1906]
- Tuncel, Mustafa. *Elveda kumru*. 2.bs. İstanbul: Bu Yayınevi, 1997. 72 s. [1997 AD 1907]
- Türkan, Memet. *Neydik ne olduk*. Resl.: Timuçin Çakaloz. 4.bs. İstanbul: Kaynak Yayınları, 1997. 88 s. [1997 AD 4367]
- Türkan, Memet. *Öğretmenimi seviyorum*. Resl.: Yıldız Güner. İstanbul: Analiz Basım yaym, 1997. 102 s. [1997 AD 5140]
- Twain, Mark. *Tom Sawyer*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 72 s. [1997 AD 3088]
- * Twain, Mark. *Tom Sawyer*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 64 s. [1997 AD 1939]
- Twain, Mark. *Tom Sawyer'in maceraları*. 3.bs. İstanbul: Remzi, 1997. 128 s. [1997 AD 3963]
- * Ural, Yalvaç. *Kahraman süvariler*. Resl.: Rana Mermertaş. İstanbul: AD Yayıncılık, 1997. 47 s. [1997 AD 1957]
- Ural, Yalvaç. *Kayıp ülkenin çocuğu*. Resl.: Nural Birden. İstanbul: AD Yayıncılık, 1997. 44 s. [1997 AD 2343]

Ural, Yalvaç. *Korkulu bir gün*. Resl.: Rana Mermertaş. İstanbul: AD Yayıncılık, 1997. 46 s. [1997 AD 1956]

Ural, Yalvaç. *Kulağımdaki küçük çan*. Resl.: Asuman Ercan. 5.bs. İstanbul: Milliyet Yayınları, 1997. 68 s. [1997 AD 950]

Ural, Yalvaç. *Lafonten orman mahkemesi*. 5.bs. İstanbul: Milliyet Yayınları, 1997. 96 s. [1997 AD 1967]

Uysal, Ahmet. *Kuş Gölü'nde günler*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 74 s. [1997 AD 1873]

Uzunyayla, Haydar. *Gelincik*. Ankara: Yaba Yayınları, 1997. 64 s. [1997 AD 5670]

Ünlü, Savaş. *Kuşumuz özgür: Çocuk öyküleri*. Resl.: Bora Özen. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1997. 64 s. [1997 AD 1821]

Ünlü, Savaş. *Yün çoraplar: Çocuk öyküleri*. Resl.: Jilda Sahakyan. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1997. 69 s. [1997 AD 4110]

* Weissflog, Peter. *Wolly bankada: Macera*. Çev.: Güzin Melikoğlu. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1997. 92 s. [1997 AD 1836]

Vampir annem. Çev.: Mehmet Harmancı. İstanbul: AD Yayıncılık, 1997. 119 s. [1997 AD 542]

Verne, Jules. *Araba ile dünya turu*. Ankara: Ünsal Yayınları, 1993. 68 s. [1997 AD 3382]

Verne, Jules. *Aya yolculuk*. 4.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 190 s. [1997 AD 5196]

Verne, Jules. *Balon'la beş hafta*. Çev.: Yaşar İlksavaş. İstanbul: Altın Kitaplar, 1997. 128 s. [1997 AD 1465]

Verne, Jules. *Deniz altında 20.000 fersah*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 72 s. [1997 AD 3192]

Verne, Jules. *Dünyanın merkezine yolculuk*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 69 s. [1997 AD 3193]

- Verne, Jules. *Esrarlı ada*. Ankara: Ünsal Yayınları, 1997. 69 s. [1997 AD 3089]
- * Verne, Jules. *Gezginci cambazlar*. İstanbul: Meram Yayıncılık, 1997. 61 s. [1997 AD 1564]
- Verne, Jules. *Kaptan Grant'ın çocukları*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 70 s. [1997 AD 3383]
- Verne, Jules. *Kip kardeşler*. Ankara: Ünsal Yayınları, [1997?]. 72 s. [1997 AD 3191]
- Verne, Jules. *Onbeş yaşında bir kaptan*. Çev.: Nihal Önal. İstanbul: Altın kitaplar, 1997. 158 s. [1997 AD 901]
- Verne, Jules. *Robensonlar okulu*. Ankara: Ünsal Yayınları, 1997. 71 s. [1997 AD 3143]
- Verne, Jules. *80 günde devriâlem*. 4.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 205 s. [1997 AD 213]
- Verne, Jules. *80 günde devriâlem*. 3.bs. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1997. 143 s. [1997 AD 539]
- Verne, Jules. *Seksen günde dünya turu*. Çev.: Ülgen Özmen. İstanbul: İnkılâp, 1997. 112 s. [1997 AD 5719]
- * Yanar, Bülent Haşim. *Kiya'nın güvercinleri*. Resl.: Gözde Bozkurt; Yay. haz.: Kadir Güreş. İstanbul: Bu Yayınları, 1997. 95 s. [1997 AD 4364]
- Yavaşlı, Aydoğan. *Arkadaş hikayeleri*. İstanbul: İnkılâp, 1997. 71 s. [1997 AD 1931]
- Yavaşlı, Aydoğan. *Ercan ile Dodo serüvenden serüvene: Çocuk romanı*. Resl.: Jilda Sahakyan. İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1997. 72 s. [1997 AD 1822]
- Yavaşlı, Aydoğan. *Tatiller çabuk biter: Çocuk romanı*. Kapak ve iç resl.: Jilda Sahakyan. İstanbul: İnkılâp, 1997. 80 s. [1997 AD 5727]
- Yavaşlı, Aydoğan. *Yeni öğretmen: Hikâyeler*. Resl.: Hilâl Çubuk. İstanbul: İnkılâp, 1997. 72 s. [1997 AD5736]

- Yazıcı, Osman Okay. *Çocuklar vatanında büyüsün*. 2.bs. İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı, 1997. 77 s. [1997 AD 3966]
- Yurttaş, Hüseyin. *Akıllı köpek alabaş*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 45 s. [1997 AD 632]
- Yurttaş, Hüseyin. *Beyaz bisiklet*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 110 s. [1997 AD 1666]
- Yurttaş, Hüseyin. *Çamlı kuledeki giz*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 78 s. [1997 AD 1809]
- Yurttaş, Hüseyin. *Cüceler gezegeni*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 100 s. [1998 AD 214]
- Yurttaş, Hüseyin. *Dağa düşen uçak*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 47 s. [1998 AD 162]
- Yurttaş, Hüseyin. *Deli uçurtma*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 40 s. [1998 AD 83]
- Yurttaş, Hüseyin. *Eşekler cenneti*. 3.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 75 s. [1997 AD 1811]
- Yurttaş, Hüseyin. *Gülce kızın düşleri*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 64 s. [1997 AD 1664]
- Yurttaş, Hüseyin. *Hınzır çiçek*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 58 s. [1998 AD 207]
- Yurttaş, Hüseyin. *Irmak çocukları*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 47 s. [1998 AD 159]
- Yurttaş, Hüseyin. *Kıyıda tekne*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 45 s. [1998 AD 1287]
- Yurttaş, Hüseyin. *Küçük balıkçılar*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 47 s. [1998 AD 158]

Yurttaş, Hüseyin. *Küçük telsizci*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 44 s. [1998 AD 1108]

Yurttaş, Hüseyin. *Tavşancı dede*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 47 s. [1998 AD 301]

Yurttaş, Hüseyin. *Uzaylılar gelince*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 92 s. [1997 AD 1998]

Yüce, Ali. *Çocuklar insan tomurcukları*. 2.bs. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997. 102 s. [1997 AD 5209]